بۆنی هەڵاڵان دێ

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسیار: بەدران ئەحمەد حەبیب

***

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، شەقامی گوڵان، هەولێر

بۆنی هەڵاڵان دێ

گۆرانیی فۆلکلۆری کوردی

مەحموود زامدار

ناوی کتێب: بۆنی هەڵاڵان دێ
نووسینی: مەحموود زامدار
بڵاوکراوەی ئاراس – ژمارە: ٨٨٩
هەڵەگری: شێرزاد فەقێ ئیسماعیل + بۆکان نووری
دەرهێنانی هونەریی ناوەوە: کارزان عەبدولحەمید
بەرگ: مریەم موتەقییان
چاپی دووەم، هەولێر – ٢٠٠٩
لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان لە هەولێر ژمارە ٨٨٦ی
ساڵی ٢٠٠٩ی دراوەتێ

پێشکێشە

بەسینەو سۆزە و گیانیفرازی هەردوو هونەرمەند

حەسەن گەرمیانی و عەدنان کەریم

ئامانجێکەیەك

لە دوای (٣٤) ساڵ و چاپکردنی بەرگی یەکەمی ئەم بەرهەمە، بێ ساردبوونەوە و لەسەر ئەم پرۆژە جوانە هەر بەردەوام بووم و لە گەڕان و پێشوێن کەوتن و پێوەندی ئەم و ئەوا بووم تا سەدان دانە شیعری دوو دێری ترم کۆ کردەوە کە من پێم وایە ئەمە مێوژێکە لە کەوێژێك و مەلۆیەکە لە شارایەك، بۆیە پڕ بەدڵ سوپاسی هەموو ئەو برا و خوشك و مامۆستایانەی شار و ناوچە جیاجیاکانی «سنە، کرماشان، سابلاغ، سەقز، بانە، بۆکان، خانەقین، مەریوان، گەرمیان، سلێمانی، شارەزوور، دەشتی هەولێر، بەڕانەتی، ڕەواندز، چۆمان، شەقلاوە... تاد...» کە هەریەکە بەدەستودیاری چەندین دانەمرواری بەرباریان کردم یا هاریکارم بوون، یەزدانی مەزن نموونەیان زۆرتر بکا و بەری دڵیشیان ڕۆشن...

* سوپاسێکی بۆنداریش بۆ برادەری وەفادارم کاك «بەدران» کە داوای لێ کردم و هانی دام و بەم بەرفراوانییەوە بۆی چاپ کردم.

م. زامدار

دیسان بۆنی... هەڵاڵان دێ

خالید جوتیار

* لە ناوەڕاستی حەفتاکانی سەدەی ڕابردوودا، تەوژمێکی پڕ لە جوانی پاراستنی فۆلکلۆری کوردی بەرپا بوو، ئەو کتێبەی مامۆستا «مەحموود زامدار» لەو بەرهەمە هەرە دڵگیرانەی کە چێژ و فانتازیای سەلیقەی کوردەواری بالاتر کردەوە، ئەو دوو تاك شیعرانە چڕکردنەوەی خەون و خەیالاتی مرۆڤە –نێر و مێ– بەرامبەر خود و دەرەوەی خود، هەوڵدانە بۆ بەرجەستەکردنی بەهاکانی جوانی و ئارایشتدانی ئەندێشە لە ساتەکانی تەنیاییدا.
* بەها و گرینگی ئەو بەرهەمە لەوەدایە باخچە ئاڵوواڵاکەی کوردستان لە ڕۆژهەڵاتییەوە تاکو باشوور لە ئامێز ناوە، مرۆڤ بەخوێندنەوەیان بەرەو ورووژان و ژان و ژوور و ئارامبوونەوەیەکی ڕوحییانە دەچێ، ئەوە دەسکەنەی ئەو خونچە نەپشکووەیە کە لە پەلکە ناسکەکانییەوە نهێنی بەردەوامی ژیان هەڵدەگرن و موژدە دەبەخشنە تەمەنی پڕ شکۆداری مرۆڤی عاشق و سەربردە و پڕ هەرا و سەراسیمەی ئەڤینداری دەگێڕنەوە.
* «بۆنی هەڵاڵان دێ» ناوونیشانێکی جوان و ناسك و چەندان چەند دوو دێرە شیعری تەڕچك و پڕ بەهایە، بەچێژێکی قووڵ و گەرمی کوردانە هاتووەتە بەرهەم کە بۆ مەبەستی جۆراوجۆر و بەئاواز و ڕەزمی جیاجیا دەگوترێنەوە.
* لە کوردستانی ئازادی ئەمڕۆدا، دیسان و بۆ جارێکی تر «بۆنی هەڵاڵان دێ».

پێشەکی چاپی یەکەم

* ئەم گەوهەربەندە فۆلکلۆرییەی بەردەستت، مایەی ڕەنجی پتر لە (١٠) ساڵە، زۆر جار لە دانیشتنێکی کوردانە و برایانە و سەرمەستانەدا، لە شایی و شین و زەماوەند و داوەت و گەشتێکی گشتی یا تایبەتیدا، تاکێك یا حەوت، پێنج یا نۆزدە تاکم بیستووە و یەکسەر دەسنووسم کردوون، جا چ لە گۆشەی کتێب، یا پەراوێزی گۆڤار و ڕۆژنامەیێ، سەرەڕای سەدانی وەك ئەمانە کە هەر لە منداڵیمەوە خووم پێ گرتوون و ئەزبەرم کردوون و بەدەم گۆرانی جۆراوجۆر و هەڵچوون و کەفوکوڵی تاسە و سۆزی دڵ و دەروونەوە گوتوومن و گوتوومنەتەوە.

* زۆربەی ئەم دوو دێرانە، سەراپای شێوە زمانەکانی کوردی دەگرێتە خۆی، هەر لە لوڕستان و گۆرانەوە بگرە تا موکریان و بابان و ئەردەڵان و سۆران و گەرمیان، هەر گۆرانییەکیش لەمانە، برێتییە لە یەك دێرە شیعر کە خۆی لە خۆیدا لە دوو نیوە شیعری (١٠) کەرتی پێك هاتووە و هەردوو نیوەکەش –بەگشتی– لەسەر یەك قافییەن. بەڵام ئەوەی جێی پرس و مایەی سەرنج و لێکۆڵینەوەیە ئەوەیە کە: ئەم بابەتە فۆلکلۆرییە لە نێو کرمانجەکانی کوردستانی تورکیا و ئێران و سوریا و بادیناندا ناکەوێتە بەرگوێ، کەچی لە نێو کرمانجەکانی تورکمانستانی سۆڤیەتدا، نموونەیەکی زۆری هەیە، هەروەك دوکتۆر خەزنەدار لە گۆڤاری «تووتن– ٤– ١٩٦٤»دا بۆی چووە و نموونەشی بۆ هێناوەتەوە.

* ئەم (١٠٠١) دوو بەیتەی بەردەستیش، کە خۆی لە خۆیدا جۆرێکە لە جۆرەکانی بەیتی گۆرانی و لە تەك زۆربەی زۆرینەی گۆرانییە خۆماڵی و ڕەسەنەکانی وەك: «خانمۆڵێ – هەیگوڵ – لیمۆ های لیمۆ – بابچینە سەر وەیس – پاوانەکانی – لانە و لانم کە – تاقانەی دایە – با هەرمێ و

هـەنـاربـێ – چـبـکـەم نـیـمـەچـارە – نـامـدوێنـێ – تـەنکـە – نـاسکـۆڵـێ – دەزگیران – فاتمۆلێ – گوارەکانت مەلەنگێنە – تۆزە تۆزە – بارانە بارانە – خانباجی – وەرگەڕێ – زولفی شانە دەکا – خاڵۆی ڕێبوار – هەی بەللار – هەی ئاغا – هەر ڕێزە ڕێزە – دانە دانە – نییە لە ماڵ – پیرەژن بەدیزەوە – هۆ لەیلێ – کەمەرە شل – وەی وەی زارا – کەویار – کەومل – پەرچەم خەیاتە – نەمدیوە – کیژێ مەڕۆ – دەچمە سەر ناڵەشکێنێ – سەوزەڵێ خانم – دە مەگری مەگری – هەرمێ – ساقی دەروێشان – شلێرە – یارم ڕەشپۆشە – لەملان و لەملانم کە – گوڵاڵە سوورە – بەری بەیانە – سەوزە مەڕۆ – بەرهەڵێنە – ئامۆزا گیان – ئای شل – سەدای ساز – ئامینێم نازەنینێ – کەتان کەتانە – ڕاستەی خیابان – کزەی جەرگانم – بەلەنجە – خرنگە خرنگە – دەسماڵێ – دەسماڵ حەریری – های لە مینە – بارەکەم بەلاڵووکە – یار زەینەب – هێران خۆشە گەرمێن – بالابەرز – کالێ هەی لیمۆ – کراس ڕەشێ – چاوێ هەڵێنە – شەدەلار – هەوارە – دەنگی نایێ – گەوهەرێ – هۆمیانە و هۆمیان – باوانەکەی باوم – ئامین و ئامین – دڵەکەی وەرگرتم – هەی نیزام – یار وەرە – شەمامە و خاڵخاڵ – بەگولان و بەگولان – نازدار و نازدار – مەزەدار – تۆ وەرە – ڕووبەندت لادە – هەروایە – چاوجوانێ – داینێ هۆداینێ – بەلەرزە – ڕێبوار – بەوبەو – سوخمەی کۆنی – دانەدانە – نەمام نەمامە – گۆبەندە و زەماوەندە – ئەوبەر ئەوبەرە – دەنگ دێ – کراس زەردێ – بۆنی هەلالان دێ» و دەیان گۆرانی وەك ئەمانە کە هێشتا نەبیستراون و دەقومۆریان نەشکاوە دەگوترێ، گەلێ لە سێ سێ لە چوار چوارەکانی دەستە خوشکانی، باوتر و بەهادارتر و بەچێژترە، هەندێکی وای تێدایە هەر زۆر تەمەن درێژن، وانەکی واش هەنە کە لە چەند ساڵ و مانگێ تێ ناپەڕن.

* هەر لێرەشدا بەوپەڕی ڕێز و نوازشتەوە، دەبێ سوپاسێکی گەرمی ئەو برا

و مامۆستا و خوشكانه بكەم كە هەريەكە و بەپێی توانا چەندين چەند تاكيان پێ بەخشيوم، لەوانەش مامۆستايان حەمەی مەلاكەريم و تۆفيق وردی و كاك شەوكەت جاف و دەستەیێ لە قوتابييانی بەشی كوردی زانستگەی بەغدا – كە هەميشە كۆنگەی هەموو ناوچە و شێوە زمانێكی كوردستان بووە– هەروا ئەو باپير و داپيرە تەڕپيرانە و گشت ئەو فەراژييە ڕوح سووك و بزۆزانەی هاريكارييان كردووم، هەروا هاوسەر و خوشكە ژن و خەسوو پوور و خوشك، برام، كە هەريەكەيان چەندين چەند تاكم لێ وەرگرتوون.

* من نۆبەرەی ئەم هێشووە پەرسيلەيە و ئەم هەموو تابلۆ ڕەنگينانەم خستە بەرچاو و دڵ و چێژت و پەپوولە و مێشهەنگەكانيم بەڕەڵا كرد، تۆش خۆت و ژان و شەيدايی و غەريبيت...

من بە «خەم» دەستم پێ كرد و بە «خەم»يش دواييم پێ هێنا، هەر خوا خۆيشی «دەزانێ» لە نێوان ئەو دوو «خەم»ەدا، چەندين ملوێن جيهانی سەير و سەرپەڕ و بەداو و دڵ هەيە...!

زستانی –١٩٧٤– بەغدا

زامدار

دەستێکم ببڕن دەستێکم پێوە
دەست هەڵناگرم لەو شەکرە سێوە

وەنەوشەم دەچاند لەبن داری بی
هەر من دەچێژم دەردی غەریبی

نیوە شەو داهات، گەییە بەیانی
خۆ تۆ سوێندت خوارد، بۆ پەشیمانی؟

بەس وەرە و بڕۆ، بەبەر ماڵاندا
بەس دەس بگێڕە بەڕووی خاڵاندا

بریا باڵدار بام چەشنی پەروانە
بەدوایدا بڕوام بۆ شاری بانە

سەفەری دوورت، تا نیوەڕۆ بێ
خواردنی ڕێگات شەکر و گەزۆ بێ

سەرقەڵا مەڕۆ، بەر قەڵا جێتە
نێو سینە و مەمکم بەفوای سەر ڕێتە

سڵاوێ لە خۆت دووسەد لە داکت
سێسەد لەو کەسەی بڕیوە ناوکت

سەعاتی دەستت قایشی زەردە
هاتنت خۆشە چوونەوەت دەردە

هەرچەند دەڕوانم بەحوکمی دووربین
نەخۆی دیارە نەشێوەی شیرین

مـاڵ لـە مـەریـوان دڵ لـە دەرویێشان
مـردن خـۆشتـرە لـە ئـاخ هـەڵکێشـان

دەسرۆکـەی دەستت شیـنـی گـوڵگوڵـە
لـە نـاو جـاحـێلان هـەرتـۆم بــەدڵـە

سوارە بــاریـکــەی سەرداری مـیـران
یــان بــەدۆستت بم، یــا بـەدەزگـیـران

رانك و چۆغەڕەش، ناوشان کشمیشی
چـەنـدم پـێ خـۆشە، لــەلام دانــیشی

بــەقـوربــانت بم، قــەڵــەم قــاقــانـی
کـەی خـودا دەیـکـا، بـبـمـە کـابـانـی

نـەرێ هـۆی کـاکـە، نـەقـێزە چـنـار
بـارەکـەت لـیـمـۆ، بـۆ خـۆشت هـەنـار

رانك و چۆغە شین، پشتێن پەشمینە
خـۆ تـۆ جـوان نـیت، خوێنت شیرینـە

تــازە دامــنــاوە بــنــاغــەی مـەمـکـم
وەرە بمخــوازە، لــە کــاك و دایــکــم

هــەورێ هــاتــووە، بــارانــی نـیـیـە
یــارم گـفـتـەکـەی جـارانـی نـیـیـە

بــاران دەبــارێ دەیــدا لــە بــانــی
خـۆزگـە یـەخـە بـام لـەسەر مـەمـانـی

کـەوا و کـراس زەرد، زەردی بـەهـێیـە
تـۆبـەکـاریـیـەکـەم بـۆ چـاوی تـۆیـە

بـــەسم لــێ بــگــرە سەراسۆی بـــانــی
لـێت حـەرام کـردم سەر ئـاو و کـانـی

چـــاوم چـــاوەڕێی ئـــەو ڕێگـــاوبـــانــە
کــەی یــار دێتــەوە لــە ڕێی ڕۆخـــانــە

وەرە بـــەردەرگـــا نـــەخـــتـــێ دانــیشە
بـەرامـبـەری مـن ئـاخـان هـەڵـکـێشە

دەسرەکـەی دەستت دوو گـەز کـەتـانـە
بــیــنــێرە بــیشۆم، بـــەرە جـەژنـانـە

بــەسم لــێ بـگـرە گـوێسوانـەی بـانـی
لـە مـن مـاڵـی زۆر، لـە تـۆش جـوانـی

لـــە دوور دیـــارە ئـــەسپـــەکـــەی بــۆرە
یـان یـاری خـۆمـە یـا زەیـنـم کـۆرە

کـــاغـــەز دەنـــووسم، سەر بـــەمـــۆرەوە
غـــەریـــبـــی بـــەسە، هـــەستـــە وەرەوە

قـــەتـــاری هـــاتـــووە، بـــاری گـــیـــایـــە
داوای ئـــاوی کـــرد، قـــەنـــداوم دایـــە

نــوشتــەکــەی مــەلا هــەر فــڕوفــێڵــە
داخۆ چارەنووس لە دوای کێ وێڵە

بــەقــوربــانت بم وەستـــای دیـواران
پــەنجەرێك بـکــە ڕووبــەڕووی یــاران

ڕەشەرەیــحــانــەی پــەلك حــەبـیـبـی
مـن بـۆ خـۆم لـێرەم، یـار لـە غـەریبی

جــادەکــەی کــەژێ بــە گـوڵ دەچـێنـم
یــاری پــێدا دێ، بــۆی دەڕەنــگـێنـم

چـنــار و لاولاو سەریــان نــەمــامــە
مـن بـۆ کـێ دەگـریـم، کـێ بـەتـەمـامـە

ئـەو بـانـە و بـانـە، عـەجـەب بـانێکە
دۆست لـێگـرتـنـەوە، عـەجـەب ژانێکە

خــاڵـی گـۆنـاکـەت، تـاقـە خـاڵـێکـە
ڕۆژێك نـــەتـبـیـنـم پـێم بـــە ساڵـێکـە

دار و پـــیـــرەدار، تـــەنـــیـــا دارێکـــە
ئـەو دڵـەم بـەتـەمـای پـەرچـەمدارێکە

دەسرۆکـــەی دەستت ئـــاڵـــی پــیــازی
خـۆ مـن ڕازی نـیـم تـۆ ژن بـخـوازی

ڕێگـاکـەی کـۆیـە دەچـێنـم بـەگـوڵ
بـەڵـکـو یـارەکـەم لـێی بـکـا مـەنـزڵ

دەسرۆکـەی دەستت پـڕ لـە زەنگـیـانـە
لــە دوای بــاڵای تـۆ بـووم بـەدێوانـە

لە کوێستان دەڕۆم دەچمە گەرمێنێ
ئـەو دڵـە غـەریـبـەم بـەجـێ دەمـێنـێ

قـەتـارێ هـاتـووە لـە دوور تـۆز دەکا
قـــەتـــاری یـــارە دڵ ئـــاڵـــۆز دەکـــا

گەنمەکەی دەشتێم کەروێشکان دەکا
یـــارم مـــنـــداڵـــە و دروێنـــان دەکـــا

جـــحـــێڵ بـــەدوو شت دەبـــن دێوانـــە
کـوڕ بـە مـاچـومـووچ، کچ بـەلـەرزانـە

شل شل بمکـوتـن لـە نـێو جـاڕی جـۆ
دوا مـــەنـــزڵـــم نـــێوان مـــەمـــکـــی تـــۆ

هـــەڵـــی تـــەکـــێنـــە، قـــەزات لـــە مـــاڵـــم
لـــە خـــوام تـــەڵـــەبـــە بـبـیـــە حـــەلاڵـــم

شەمـاڵ بـیشنـێ یـەخـەی کـەتـانـی
گـەرمـای گـەرمـیـان دەرکـا لـە گـیـانـی

چوومە ئەو شیوە دڕکێ دای لە پام
دەرزی یـــەخـــەکـــەت بـــنـــێرە بـــۆ لام

لـێوت هـەنگـویـنـە لـە کـانـی ئـینـدا
نـازانم بـۆچـی لـێم چـووی بـەقـیـندا

هـــەڵـــی تـــەکـــێنـــە چـــەتـــۆرەی پـــێوە
بمکـــە نـــۆکـــەری ئـــەو دەم و لـــێوە

ئـاوی ئـاوەنـیـا مـۆنـج دەخـواتـەوە
سەوزەی قـەدبـاریك خـەو دەیـبـاتـەوە

مـەڕەكـەی ڕۆیـی بـن دار و بـن بـی
ئاگری تێ بەردام ڕانك و چۆغە سپی

ئەگەر دەمخوازی باچەپكێ گوڵ بی
ئـەگـەر نـامـخـوازی نـەمـامـی گڵ بـی

ئـەمـبـەرم شـاخـە ئـەوبـەرم شـاخـە
كـراسم بـۆ بـكـە، لـە گـوڵـی ئـەو بـاخـە

ڕێگـای مـەریـوان تـەلاش تـەلاشە
خـۆم بـەقـوربـانـی ئـەو پـێ و كـەلاشە

ڕانك و چـۆغـەكـەت بـۆری مسقـاڵـی
بـیـنـێـرە بـیشۆم بـێ ژن و مـاڵـی

دارەكـەی سەركـەل تـاقـە دارێكـە
دوو دڵ بـە هـیـوای تـاقـە یـارێكـە

كـەواكـەی ڕەشە، ڕەشی مـەعـدەنـێ
چـاوانم كـوێر بـێ دەنـوی بـەتـەنـێ

بـەوەی مـەزانـە پـیـر بـووم فـەوتـاوم
خونچەی باغی تۆم پەروەردەی ئاوم

چـاوم چـاوەڕێی ڕێگەی بـەرمـاڵـتـان
خۆ من گاو رنیم كەوتوومە داوتان

هەر من دەزانم قەدری گوڵانت
مەیدە بە ناحەز خاڵی لێوانت

ئەو چاوە ڕەشەی بووە کەمەندم
لە سایەی تۆوە من لێرە بەندم

شەرتە یار بۆت بێ لە جێژوانەوە
من دۆستم ناوێ بەپاڕانەوە

هەوەڵ لە داخت دووەم لە قینت
لەسەر کام دینی دێمە سەر دینت

دەترسێم بمرم لە جاڕی جۆدا
خوێنم بڕژێ بەسەر لیمۆدا

بینێ سەر دڵم پەنجەی شمشاڵت
بێنە بیمژم دوو لێوی ئاڵت

نەمامم دەچاند باغم بەربێنێ
لەباتی لیمۆ سێوی کاڵ دێنێ

بیکە بەخاتر تاقە براکەت
ئەولام ماچ کردی، بێنە ئەولاکەت

ئەمبەر و ئەوبەر بیکەم بە بێستان
شەمامە بگرێ بۆ دەستی دۆستان

خوایە چەن خۆشە حیلکەی ئەسپ بەند
دۆستی جوانت بێ، دەزگیرانی ڕەند

خـۆم بـەخـولامـی لاوی سەربـانـی
دەست لە گۆی خەنجەر چاو لە ڕێی کانی

ئـاوێك دێتـەخـوار لـە کـانـی ڕەشێ
بـەدیـاریـم بـبـەن بـۆ سمـێڵ ڕەشێ

ئەی داد و بێداد چم لێ بەسەرهات
لـە گـوڵ دەگـەڕام درك وەڕێم هـات

ئـاخ لـە دڵـەکـەی مـن چـەندە بێعارە
تـازە بـەتـەمـای پـیـاوی ژنـدارە

مـاڵـم بـۆچـیـیـە گـەنجم بـە کۆبێ
گـەدایـی دەکـەم چـاوم لـە تـۆ بـێ

یا شێخە سوورەی ماڵ لەو قەد بەرزە
یـارەکـەم نـەگرێ قـەت تـەپ و لـەرزە

هـەنـاسەی ساردم هـەر لـێرە وێڵـە
پـەرچـەمت لادە، جـێی دەستـم بـێڵـە

کـۆتـە ڕەشەکـەت مـەیـدە لـە دیـوار
دڵ هـەر یـەکـێکـە و مـەیـدە بـەهـەزار

بـەقـوربـانت بم کـاکـۆڵ ئـاوریشم
گـفـتـم پـێ بـدە حـەوت ساڵ دانـیشم

نـامـە دەنـووسم بـەنمەی بـاران
سەرپـۆستـی دەکـەم بـەگـەڵای داران

شەوان مـن دەنــووم بـەتـاسەی تـۆوە
بـۆن دەنـێم بـەبـۆن هـەنـاسەی تـۆوە

بــەری بــەیـانــە و زرەی فـنـجـانــی
لە ناو ئەو دێیە، تۆم بە جوان زانی

تـۆ مـەرگـی کـاکت مـەمکـوژە بـەنـاز
لـێرەم نــاهــێڵـن دەمـبـەن بـۆ شیـراز

هــەستــە بــەیـانــە زرەی فـنـجـانــە
ئەگریجە و مەمکت بەجووت شەڕیانە

شێتــان شێت دەبـن دەچـن بـۆ کـابـە
مـن بـۆ تـۆ چـۆنم، تـۆش بـۆ من وابـە

خـۆزگــەم بــەدەرزی تـیـژە، تــەنـکــە
دایــم مـیـوانــی سیـنــە و مــەمـکــە

سووتــام و بـرژام لــەبـن ئــەو بـەردە
ئـەگـەر نـامـخوازی دەستم لـێ بـەردە

بــاران دەبــارێ، دەیـدا لــە حــەوشە
بــۆ مــن بمیـنــێ، ئــەو کـراس ڕەشە

بـــاران دەبـــارێ، دانـــە بـــەدانـــە
لـــێوت مـــەلـــێسە، خـــەڵك زۆرزانـــە

هەر خۆم بەقوربان، دەسرە سرکەیی
مشوورم لـێ بـخـۆ، دنـیـا تـێم گـەیـی

خـودا بـیـنـووسیٚ، قـەڵـەم بـکـا کـار
ژن بۆ پیاوی پیر، کیژ بۆ هـەرزەکار

دوو کــۆتــر نــیشتن بــەسەر قــەڵاوە
یــەکـیــان یــارمــە خــەیــاتــەی خــاوە

ئـەتـۆ وەرە خـوار بـە بـیـانـووی ڕاویٚ
دوو مـاچـان دەکـەین لـەبری سڵاویٚ

دارە خـڕکـەڵـەی جـوانـی سەر کـۆڵان
نەعلەت لەو کەسەی تۆی لە من ڕەنجان

پشدێن گـوڵـگـوڵـی خـۆت و ویـژدانت
ئــەو کــێوە دەبــڕم دەبمە مــیــوانت

بمنـێن لـە شووشە، شووشە دەشکـێنـم
بمدەن بــەجــوانــان خــۆم دەڕازێنــم

سێوێکــی هــاویشت، داویــە لــە ڕانم
فـیـدای سێوت بم، قـەزات لـە گـیـانم

یـانـەدا بـۆت تـۆز، گـەردی بـاڵاکـەت
پەریٚ سورمەی چەم سفتەی باڵاکەت

یارم چوو بۆ کێف ئەیژن بۆ ڕێواس
گوپ قرمز قرمز وەك جفتیٚ گێلاس

تـۆ دات بــە لامــا نـەتکـرد نـیـگـایـیٚ
خـۆت بـە شا زانـی مـن بـەگـەدایـیٚ

خــاڵێك هـا لـه بـان لـێو مـەنیـجـەوە
هــەورامــان تــێرێ بــە هــەجـیـجـەوە

شەكـەر قـاتـیـیــە جـا لـەگـەڵ گـەزۆ
گشت تـاریف دەكەن جوانی و باڵای تۆ

نــەزان چـــازانـــێ لـــە بــیــروونــەوە
مــن كـوێنــەم دەیشێ لـە دەروونــەوە

وێڵـــم لـــە شوێنت بـــەم نـــاوە نـــاوە
نەنگوور فەخری خوە باخ سەڵوات ئاوا

سەرم چەرمگ بوو ریشم تان و پۆ
تــاكـەی دانـیشم لـە پـای بـاڵای تـۆ

پرچم هێشتەوە و تەزبێحم هەڵگرد
یاخوا، خوا بتگرێ بۆچە وات پێم كرد

تــەزبـێح و جـانمـاز هــەنـاردم بـۆ لات
تۆ قوربانی كەی من كەفتمە بەرپات

مــەمـكـوژە بــەنـاز بـژەی چـەمـانۆ
بموەخشە بــە بــاڵ كـورپــەی داوانــۆ

تیرێكی دا لێم چەرمەڵەی چاومەس
لە شوێن تیرەكەی خوێن فەوارەی بەس

بۆچە دەمكوژی مەر گوناحم چەس
گـونـاحـم یـەسە عـەشقم بـەچـاومـەس

کـاغـەزم ڕەنـگـی خـەتم شێویـاگـە
ئـەمشۆ ڕەفـتـەکـەت لـێمـان بـڕیـاگـە

مـاشینـێ هـاتگـە بـەرەکـەی سەوزە
نـگـادارۆ بـێ ئـەو حـەزرەت غـەوزە

تەشییەکەی هەڵگرد ڕووی کردە خەرمان
کوڕگەل جاهێڵ بێن قوڕ کەینە سەرمان

ئـەرێ بـۆ کـانـی پـای ڕاسۆ خـەبـەر
گـۆزەکـەو چـیـنـی ئـاوەکـەو شەکـەر

گـەڵـووبـەنـەکـە زەنـگـیـانـەی ڕەشە
هەم پیر هەم جوان دڵیان پێت خوەشە

قـاڵـی داخـریـاگ گـوڵ تـیـکـە تـیـکـە
ئـەگـەر مـەیـلـو بـێ مـاڵـمـان نـزیـکـە

هەی داد هەی بێداد ئەمە کەی حاڵە
هـەر وەخـتـێ ئـەچـم دایـکـی لـە ماڵـە

بمنـنـە نـاو شیشە، شیشە دەشکێنم
نـەمـدەن بـەو کـوڕە خـۆم دەخـنـکێنم

دووکـان و بـازاڕ تـەختـەبـەنـی کەم
سەودای دڵ لە لای کام ئەرمەنی کەم

یـا بـە گـوڵـم کـە یـا بـە گـوڵستـان
یـا بمکـە تـابـلـۆی بـان دەبـڕستـان

یـا بـەگـوڵـم کـە یـا بـەگـوڵسەرا
یـا بمکـە تـابـلـۆی بـان دانشسەرا

قـلـیـانـێ تـێکـە لـەو ئـاوە لـێڵـە
مـەیکـە حـەکـایـەت سەر چـەمـەن وێڵـە

شەوقـی کـول عـالـەم هـا بـە دۆسەوە
بـەهـار هـا بـە فـرِ گـۆل بـەو رۆزەوە

وەختی گوڵ نەورۆز دەرمەیۆ لە خاك
سێ پەرِ سێ نیم پەرِ سێ وەرق سێ چاك

هـەر مـەڵای بـیـۆرِێ مـارەی نـەوە دڵ
ئـەو ریشە بـورِێ بـیـنـێتـە شەتـڵ

مـەلای ئـەم شارە ئـیـمـانـیـان نـیـیـە
نـاپـرسی ئـاخـر دڵـدارو کـیـیـە

تۆ قـەسەمتـە خـوارد بـەمـانگ رەمـەزان
ئامشۆ رەفت بمینێ وەك جاری جاران

کـاشکـای مـاڵـەکـەت لـەملاتر بـوایـا
هـات و چـوونـەکـەت زیـاتـر بـوایـا

ئـەگریـجـەت لـە بـان گۆنـا کل مـەکە
جاهێڵ ماڵ وێران دەس ئەجەل مەکە

تـانـەی لـێم دەدا تـانـەی مـەرگم بـوو
چون گوللەی برِنەو لە تۆی جەرگم بوو

هەی هەی لێوگە خوا بکا نەلێوگێ
چاوت لە من بێ رەفتت نەشێوگێ

لە تانەی مەردم یارم سڵ ئەکا
لەعنەت لەو کەسە مەنع دڵ ئەکا

هەر کەس لە باخەڵ ئەو گوڵە بخەفێ
وەك سەرهەنگ تەمام سێ قوبکەی بۆتێ

تف لە شەرتەکەی نیمە تەمامۆ
خۆ کفرم نەکرد کەفتگمە دامۆ

لێویاگە خوا بکا نەلێوگێ
بەین من و چاوخاس خوا بکا نەشێوگێ

کەم برۆ، کەم بچۆ، کەم دە زەحمەتم
هەم دینم سزیا هەم قیامەتم

لە ئێوارەوە شەم گڕانمە
تەپڵ شایم دا، دۆس مێمانمە

گەر مەیلت نییە تا دڵنیا بم
کەم دەس وەدامان شێخ و مەلا بم

شەرت بۆ لە داخت هەرگیز نەخەنم
بەرگ ئازیەتی لەوەر نەکەنم

هەنارێك هاتییە لە لای دۆسەوە
ئوشم بخوەمەی هەر وە پۆسەوە

تۆ خوەت گوڵێکی گوڵ ئەڕای چەتە
عالەم وە حەسرەت گوڵەکەی خوەتە

تۆ خوەت گوڵێکی وە گوڵ بازی کەی
وە نیش برژانگت تیر ئەنازی کەی

کاشکای سەنگێ بام شەو لە سەرینت
گۆش بییەم کزەی نالەی دەریونت

مانگەشەو هەڵات، دای لە لێفەکە
دایکۆ نەزانێ، بگرە سێفەکە

سەردەشت و سابڵاخ، شارەزوور گشتی
هەمووی بەقوربان شاڵەکەی پشتی

تۆ خەفەت نەخۆ باڵاکەت کوڵە
لە خێڵی خۆتان هەر تۆم بە دڵە

دەمەکەت کانی ڕێگای ڕێبوارە
مرواری لە ناو دەمتەوە، دیارە

ماشینێ هاتگە باری هەنارە
خۆزگەم بەو کەسە دەزگیراندارە

بارەکەم بارە و سەربارەکەم خەم
خەتای کەس نییە خوەم کردم بەخوەم

مەردم ماڵی ئەڕمێ من بەر هێوانم
مەردم دۆسی ئەمرێ من دەزگیرانم

قـەزاو لـە گـیـانم كـاڵـێ گـیـان، بـاوان
بـەبـۆنـی تـۆوە مـاڵ خـوەمـم شێوان

بـەبـۆنـی تـۆوە رسوا بـووم لـە عـام
شەوێ بـەبـێ تـرس نـەهـاتـی بـۆ لام

قـەزاو لـە گـیـانم بـرۆ قـەیـتـانـی
دەردێ تـۆ داگـتـە خـوەتـی دەرمـانـی

خودای بانی سەر زۆردار بكەی كۆر
دۆسم نـاشی بـوو بـردنـەی وە زۆر

خـەم تـۆ بـرامـی خـەم تـۆ بـرامـی
خـەم كـاروانسەرای شەو مـەنزڵگامی

خـاڵ لـەو یـەكـێ خـاڵ مـل دووان
خاڵ ناو سینەت سەر لە لێم شێوان

كـور بـۆت ئـەو دیـدە تـۆ نـیشانم دا
نـانـی بـەدبـەخـتـی وە داوانم نـا

ئـێوارە دیمت وە جـەلالـەوە
خـوڵـكـم نـەكـردی چـیـتـە مـاڵـەوە

تولەی دەس نیشان، ئاسای دەسمی
مـن كـەس نـەیـرم تـۆ گشت كـەسمی

سەعات هەفت و هەشت دان لە دەروازە
چـەوم كـەفـتـە دۆس دڵـم بـی تـازە

جفتێ چاودیری چوو پیاڵەی چینی
لە قەسرەو خەتیەی خانەقین بینی

هەناسە هەڵدەم نەفەس دوای نەفەس
بوویتە گەردەلوول کەس نەناسێ کەس

ئەگەر حەز دەکەی دڵەکەم دەربێنم
ئەیکەم بەدیاری بۆ تۆی دەنێرم

ئەگەر وە بێ تۆ بچم زەماوەن
تاڵێ لەو زوڵفتە بۆم بێتە پاوەن

کردگتەسە بان بەرزی عەمارەت
بەپا مەشق ئەکەی بە چاو ئیشارەت

نەدەردەدارم نە کەسم مەردەن
رەنگ زەرد و مل کز تاسەی تۆم کەردەن

ئێوارە وەختێ سێبەر دای لە چەم
تۆ دەربێ لە ماڵ من دەرتێم لە خەم

خوزیا خوری بوایم وەتەشیتەوە
خولم بخواردای وەخوەشیتەوە

کەم بۆم بڕوانە تۆ بەگۆشەی چاو
ماڵ باوکت بڕمێ بووم بە قەترەی ئاو

قاڵی و قاڵیچە دوو گۆڵ لە بانی
نازدار دانیشێ و چاوجوان لە شانی

خـوا نــانـۆ بـۆڕێ بـۆ گـفـتـولـفـتـۆ
پـایز شووت بمرێ بـە هـارگـای جفتۆ

مــەرمــن چــەوەتم، تـۆ چـە شنـەفـتـی
وە قسـەی نـاکـەس، لـە لێم دوور کـەفتی

ئـیـمشەو چـەن شەوە نـاتـیـیـە خـەوم
لـە کـی تـووریـایـتـە مـیـنـایـی چـەوم

ئـەر بـیـەتـیـە پێم، مـاچـی لـە نـەودەم
ڕۆژی چوار جارە، قەزات خەم لە خوەم

شووت نەکرد بە خوەم بتبەم بۆ خیابان
شووت بـە گـولـەی کـوڕ ئـامێنـە خـان

شێخ ڕەش ئـامـانـە تـوافـچـیت فـرەس
پرسـە لـەو یـارە دەردی دڵـەکـەم چـەس

قــەزاو لــە گـیــانم ئـەیـژی دار گـوڵـی
زەڕە و شیـریـنـە هــەرچــەن کـامـڵـی

سـەعات بـان دەسۆ شووشەکەی بشکێ
بـۆمـە سـەعـاتساز تـاسـەم لێت بشکێ

جفتە مەمکەکەت وەك هەنار تورشە
دەسی بــۆ ئــەوەم بــۆم ئــەکـا پــرشە

مــاڵ و بــۆ بـکـەمـۆ لـە مـلـە مـرواری
پــادگــان قــاوکـەم بـۆ هــەڕەکـاری

ماڵی باوکەکەت بەشەو مەنزڵ کەم
تواشای باڵاکەت بەکەیفی دڵ کەم

ئـەو شووتـە بمرێ بـێ شوو بمانـی
کـۆتـە شیـرەکـەم بـەم بـەمـزگـانـی

ئـەرەستـوو بـێرن بـە لـوقـمـانـەوە
تـەواو حـەکـیـم گـەل بـەدەرمـانـەوە

ورد ورد بـیـکـوتـن بـیـکـەن پـەروەردە
ئەوسا سوکنای بێ دەوای ئەم دەردە

هـەرکـە خـەمسێنـە مـن خـەمـفـرۆشم
وێنەی سەماوەر بە کوڵ و بە جۆشم

گـوڵـە زەرد ئێیژی حـاشیـەی بـاخـانم
چـل شەو لـە بـەهـار خـوەم چراخـانم

ئەم بان بۆ ئەو بان خوەم بدەم لە تل
تـا کـەفـمـە بـاوش چـل لـیـرە لـە مـل

چـەنـی وتم پـێت مـەڕۆ ژێر دار بـەی
ڕەنگو زەرد ئەکا وەك ڕەنگەکەی خوەی

قەسەم بەو شەخسەی بەرانبەر کەمێز
کـوشتـەی یـارێکـم هـا لـە بـاوەرێز

بـۆ چ ئـەونـە بـەرزی بەرزە دەمـاخـی
بـەبـۆنـەی تـۆوە بووم بـەچواربـاخـی

دەسم برد بۆ سێف پام خزا بۆ بەی
باخەوان زانی دەس کرد بە هەی هەی

باخە بوچکەڵەی ناو بەینی باخان
بۆچ بێ سەمەر مای داخی بێ داخان

بەبەدەن خورما بەبالا بییە
خوەزیا ئەمزانی هاوسەری کییە

مەر خەسرەو نەیبوو مەتای ڕەنگاوڕەنگ
شیرین بۆ فەرهاد خوەی ئەدا لە سەنگ

دوێ شەو خەوم دی کێشیاگم بەباخ
کێشیاگم بەباخ شای بەرزە دەماخ

وەختێ بە یار بووم نە باخە و نە گوڵ
دام بەتەوق سەرما پرچانم بەدڵ

چایی تازە دەم سەماوەری نۆ
پیاڵە گەردانە لە دەور بالای تۆ

سیانزە خۆ نەحسە بکەفێ کۆسی
بماڵیە سەریا چۆن پەری دۆسی

ئەگەر بنیام خەوم بوواتە نانی
مەشیای من بۆ تۆ بووایمە ڕۆحانی

ئیمڕۆ یارەکەم دای لە گوزەرگا
تەزبێحی لە دەس سۆفییەکان بەردا

چـاوت مــەڕێشە هــێشتــا مـنــاڵـی
سێفـی نـەگـەیگ هـەڵـووچـەی کـاڵـی

چەن شاران گەڕیام چەن دووکان بەستم
سورمـەی چـاوەکـەت نـەکـەفـتـە دەستم

خـەرمـانـێ لـە گـوڵ تـەپـڵـە کـریـاگـە
بـەدەس نـەو نـەمـام شەقـڵـە کـریـاگـە

نـەخـوەش کـەفـتگـم لـەم خـەسەخـانـە
پــەرەستــار نــاشی دوکـتـۆر دێوانــە

جیرەی کەوشەکەی کووجیەکەی دڕی
خـوا حـافـزیـەکـە و نـاو سکـمـی بـڕی

بــێڵا بــتــاشین کــۆتــرێك لــە چـۆ
بــا بــێتــە ڕادار بــەیــنــی مـن و تـۆ

حـەڵقـەی نـامزەدیت وە دەستم تـەنگە
لـەبـەر بـراکـانـۆ زووانـەکـەم لـەنـگـە

بۆچە ناپرسی ڕێبوار خەڵکی کوێت
دێوانە و مەلوول لە شوێن باڵای کێت

شووت نەدەکرد بە خوەم بتبەم بۆ کوێستان
شووت کرد بەو گولەی کیسەڵ ناو بستان

بۆ هـەر کویێ ئـەڕۆی بڕۆ بـە سلامـەت
خـوەم یـەخـەت ئـەگـرم ڕۆژ قـیـامـەت

هەرکەس من و تۆی لە یەك جیا کرد
کفر و ناسزای دەرگای خوای کرد

باران بواریٚ با لە بان شانم
شووبکەم بەگرووبان پێم بێژن خانم

خوای بانی سەر خاوەن گشت عالەم
داخۆ زەماوەن ببیٚ لە تالەم

ئەونە شیرینی لە حەد دەرچووگی
ئاوێتەی گوڵەکان زەفەریە بووگی

ئەونە شیرینی وەیتە دار ژاڵە
نەزەرکەر دەکەی مەحموود سەرواڵە

لە بیرت نەچیٚ شەو بارانەکە
تەقەی ماچوماووچ ناو دالانەکە

خالی کوتاگە لە چالی غەو غەو
ئەنقەست کوتاگییە بۆ ماچکردن شەو

یاخوا با هەڵکا گەلارێزان بیٚ
با لە یەخەی تۆ لیمۆ هەرزان بیٚ

بەفیدای ماڵەکەی باجرخانیت بم
فیدای دوو دیدەی ڕەش قەترانیت بم

بەفیدای ماڵەکەی ئەحمەد ئابات بم
چەندم پیٚ خوەشە ئەمشەو لە لات بم

چاوگەل و ڕەشگە بەکڵەی مووسایی
بـۆ جـاهـیـل کـوشتن لـێنـا وێسایـی

هـەی بـەنـاز بـەنـاز حـەز بـەنـازتـەکەم
حـەز لـە کراسەکـەی یـەخـە بـازتـەکـەم

بــەر مــاڵــەکــەتــان بـکـەم گـرد و کـۆ
بماڵــە سەرمــا بــۆ بــێ مــەیـلــی تـۆ

تـیـرێکـی دا لـێم تـیـر لـە بـانـی تـیـر
شوێنەکەی کەفگە وەك شوێن نەچیر

من ماڵم بۆ چەس گەنجی بەکۆ بێ
گـەدایـی ئـەکـەم چـاوم لــە تـۆ بــێ

دای بـــەدەسمـــەوە کـــێش دوولانـــە
سابڵاخ چۆڵ ئەکەم ئەڕۆم بۆ بانە

دای بــەدەسمــەوە عــاسای گــەدایــی
ئـیـتـر مـەپـرسە دەروێش کـوجـایـی

بۆ هەر کوێ ئەڕۆێ برۆ بە سڵامەت
خـوەم یـەخـەت ئـەگـرم ڕۆژ قـیـامـەت

هەر وەختێ مردم قەنم بۆ ڕەش کە
خوەت بوە بە وەکیڵ ماڵەکەم بەش کە

سەیـی شاڵـی شەڵ مـەڵای پـا پـاڵـە
گشتــی بـــنـــێرن بـــۆ شفــا و لاڵــە

خوای بانی سەر خاوەن گشت عالەم
داخۆ زەماون ببێ لە تالەم

چل خەم چل خەیاڵ چلیش واسواسە
سێ چل چۆن دەرچێ بە یەك هەناسە

لێفە و دۆشەگە، سەرین مسقالی
قرچەشکێنی کەین، شەو بەحەلالی

جار جار، لە ڕووی ناز بەرکە بەم لاوە
وەهام لێ مەکە، گیانم سووتاوە

خودام کرد، وەگژ خۆت و جوانییەکەت
سەر وەبەرخستن، ڕێگای کانییەکەت

بەو خۆرهەلاتە، بەو خۆرنشینە
هیچت جوان نییە، شێوەت شیرینە

بەفای زولفەکەی دەسەدەست بم
بەفای کولمەکەی کەس نەگەست بم

با من بکوژن، وەبانی تۆدا
خوێنم بڕژێ، وەبان لیمۆدا

ئاگرت تێ بەردام، ئاگرت تێ بەربێ
بمکوژێنەوە، ڕەنجت بێ بەربێ

جوانێ تۆ گوڵی، گوڵبازی ئەکەیت
بە تیلەی چاوت تیربازی ئەکەیت

بـا سیـروان بمبـا، بـە مـل تـافـەوە
بـە تـونـکـە تـونـکـەی، مـاڵـە جـافـەوە

کەم بێ و کەم بچۆ، کەم بەدارم کە
کـەم بـەلـەنجەولار، گـرفـتـارم کـە

هـەروەك بـازیـبـەنـد بـتـکـەمـە بـاڵـم
بـزانـن، شێتـم، یـا کـەڕولاڵـم

هـەی دادوبـێداد، تـیـربـارانم کـەن
وێڵـی بـاخـی بـەی نـازدارانم کـەن

سووراو و سپـیـاو، گشتـی درۆیـە
شەرتـی جـوانـیـی ژن، چـاو و بـرۆیـە

سوێنـدم خـواردووە، بـەگـەنم و بـەجۆ
پشتـێنـێ بـکـەم، لـە کـراسەکـەی تـۆ

کـۆلانـی مـاڵـتـان پـێچ ئـەکـاتـەوە
نـامـەرد کـەسێکـە، لا نـەکـاتـەوە

مـانگەشەو خۆشە، حیلەی ئەسپی بەند
دۆستی چاکت بێ و دەسگیرانی رەند

ڕیشەی مشکییەکەت بخە سەر شانم
هەر ئەمرێ ئەکەی، بەندەو فەرمانم

ئـەوا تـۆ ئـەڕۆی، بمبـە لـەگـەڵت
لـەجـیـاتـی شانـە، بمخـە بـاخـەڵت

پەنجەی وەك شمشاڵ، مەیکە بەئاوا
مـەیـهـێنـە، وەبـان ئـەگریـجـەی خـاوا

سێ مانگەی زستان، خۆزیا، شەو بوایە
دەم لە ناوی دەم، چاو لە خەو بوایە

مـاڵـمـان بـاری کـرد، کـەس نـەیگێڕاوە
هــەرخــۆم دانــیشتـم، دڵـی خــۆم داوە

بـــا بـــچـیـنــە داران، داری نـــاوداران
لــە بـنـم ڕایـێخـن، چـارۆگـەی یـاران

قـاپـییـەکـەی بـەرمـاڵ، زیـخ دانـەدانـە
یــار دانــیشتــووە، زولـف ئـەکـا شانـە

پــەی یــەکـێ بمرە، پــەی تـۆ مـردەبـێ
ئـەو لــە تـۆ زیـاتـر، ئـیمـان هـەردەبێ

خۆزیا هەوری بام لە سای گەردنت
یـانــە، پــاوەن بــام لــە پــای مـایـنت

هــەڵکێشە خـنـجێر، سەد زامـم لـێ کـە
ئەو قسەی تۆ کردت، جاری تر مەیکە

هەناسەکەی من، بە قاوەی تاڵ بێ
گەورە تـا بچووك، بە کۆی زوخاڵ بێ

دەمــەکــەت بــێنــە، بــینــێ نــاو دەمـم
بــەشکـو ساکین بـێ دڵـەی پـڕ غـەمـم

شەدەکـەی سەرت خـورشید نـیشانـە
گـاور بـتـبـیـنـێ ساحـێب ئـیمـانـە

نەخوا دەمکوژی، نە بۆ خۆم دەمرم
چونکی غەریبم کەس ناگری قەدرم

لە کونی پەنجەرەی خۆی دا نیشانم
ئـاگری پـێ نـەبوو، سووتـاندی گیانم

هــەستــە بـێرە لام، بـزانــە مـن کـێم
کوڕەکەی دوێنێم، ماچەکەت دا پێم

قـەڵاکـەی هـەولـێر، بـنـەکـەی بـۆشە
مــاچـی عــەلمۆدە، بــەپـێوە خـۆشە

لـێرە مـەمـکـوژن پـێچ و پـەنــایـە
بمبـەن بـۆ کـەرکـووك یـارمـی تێدایـە

بــەهــاران خــۆشە نم نمەی بــاران
تەماشای سەرچیخ گۆشەی دەواران

سیــروانــە شێتــەی دەل و دێوانــە
تـۆزێ خـۆش کـەرۆ، یـارم مـیـوانـە

ئــەو مــاڵــە بــەرزە، بــە تــەلارەوە
هـەمـووم خۆش دەوێ، لـەبـەر یـارەوە

دڵداری خۆشە گەر بە دوو سەر بێ
نەك من بسووتێم، ئەو بێ خەبەر بێ

خــەوێکــم دیــوە، خــەوە نــەرمــەڵــە
دەستـم لـە بـانـی، مـەمـکـە چـەرمـەڵـە

بـیـنـیٚ سەر دڵـم، نـاسکـە پـەنجـەکـەت
بـاوەشێنـم کـە، بـە ئـەگـریـجـەکـەت

دەمـەکـەت بـێنـە، دەم دەمـانـی کـەین
دەم و خاوەن دەم، بەقوربانی کەین

هــەی داد و بــێداد، کــارم نــاڵانــە
سیـنـەم دەفـتـەر و جـێی خـەیـاڵانـە

ئـەو مـێخـەکبـەنـدەی وا لـە مـل تۆدا
پــەرێشان بــووە، بــەسەر لــیـمـۆدا

خـاڵـێك هـاوەبـان نـەرمـەی رانـەکـەت
با گیانم دەرچیٚ، بەر لە گیانەکەت

خۆزگەم بە ساڵان، لەگەڵ ڕۆژگاران
لێك جودا نەبوون، چون گەڵای داران

شەمامەی خەت خەت تەرحی گولیکیٚ
نـاردیـتـم لۆم بـیٚ لـەلای کـەرکـووکـیٚ

مەمکی ئەو کیژەم دوو سێوی ترشن
دەستـیـان مـەدەنـیٚ، هـەڵـیان مەگوشن

ئــەتــرسم بمرم، بــەم گشت دەردەوە
سەر بـنـێم، وەلای سەنـگـی سەردەوە

ئـەمشەو، دوو شەوە، بـەیـانـی سێیـە
نـازانم دەم گـوڵ، جـێگـای لـە کـوێیـە

بـڵـێن بـە یـارم، دەس لـە مـلـم نـێت
یـان بـێ بمکـوژێ، یـان لـە گڵـم نێت

ڕەشە ڕەیـــحـــانـــە، هـــا بـــەڕیـــزەوە
یـــارێکـــم گـــرتـــووە، لـــە پـــایـــزەوە

هـەی داد و بـێداد، لـەگـەل مـامـەوە
خۆشییەکەی دیتم، یەك یەك دامەوە

خونچەم ئەچنی، پەنجەم کەوت لە گوڵ
شەوگـارم شەق کـرد، نـەگـەییم وەدڵ

مـاڵـمـان مـاڵـێکـە، دەنـگـم نـایـگـاتـێ
دایـکـی حـەز دەکـا، بـاوکـی نـامـداتـێ

چـاوان مـەڕێژە، بـەکـلـی جـوولـەکـە
مەمکت پەروەردەی، سوخمەی پوولەکە

دەرزی یەخەکەت، بوو بە هاودەردم
بۆ رەحمێ ناکەی، بە ڕەنگی زەردم

مـەمکت شەکرەسێو، یـا لـیـمـۆی کـاڵـە
یـاخـود شەمـامـەی، زەرد و بـێ خـاڵـە

لادە چـــارشێوت، بـــادەرکـــەوێ خـــاڵ
سووتـام و برژام، بووم بـە کۆی زوخـاڵ

کـەمـــەر سەلارە، دانـــەش قــومـــامـــە
مـەمـکـی یـارەکـەم، لـیـمـۆ و شەمـامـە

قــەزات لــە مــاڵــم، واشەی سەرلانــە
خەت و خاڵ شیرین، خاڵ دانە دانە

ڕەشە ڕەیـحـــانــە شەو ئــاوی لـــێ کـــە
بـــیـــبـــە بــۆ یـــارم، سڵاوی لـــێ کـــە

غەریب و بێ کەس، لەم شار و دێدا
ئـــیـــتـــر بــــڕوانم، وەبــــاڵای کـــێدا

هەڵکێشە خەنجەر، لێم دە چەپ و راس
با من بکوژرێم، لەسەر دۆستی خاس

یاخوا هەر شەوبێ، هەر مانگەشەو بێ
بەل قافڵەی ئازیز، سەلامەت رەو بێ

بــە کـۆڵ بـیـکـێشم، دەرد و بــەڵاکـەت
بــا مـن مــاچـی کـەم، دانـە خـاڵـەکـەت

خـۆر لــە خـۆراوە، ڕۆژ لــە پـەل و کـۆ
نەبووە بە عادەت، من بێم وەلای تۆ

رووکـە بــەمــلاوە، بــەڕووی قـیـنـەوە
وێنــەکـەت بـگـرم، بـەجـلـی شیـنـەوە

کــلـــی نـــەمـــاوە بـــە کــلــدانـــەوە
وەخــتــە خـۆم بـدەم، بـــەسیـروانـــەوە

ئــەوە مــن گــرتم، یــاریٚ تــر لــە نــوو
قوڕم دا، وەبان هەردوو دیدەی توو

لــە خــوام گــەرەکــە، بــەنت بـگـیـر بــیٚ
لــە جوان بــەشبــڕاو، هــامــڕازت پـیـربـیٚ

چــــاوان مـــــەڕێژە، وا بـــــەکـــلــــەوە
وەك کـــەوی نــزار، خـــاڵ بـــە مـلــەوە

چـنــار و لاولاو، خــەلـفــی سالـێکـن
ئــامین و حــەلاو، بــووکــی مــالـێکـن

ئــەگــەر، وەبیٚ تۆ، خــەو کــەردەنیم بـۆ
یــاخــوا ئــەو خــەوە، وەمــەردەنـیـم بـۆ

بــالا بــە وێنــەی، عــەرعــەر چـنـاران
زولفت رەواجدار، چون سکەی تاران

بەس بیٚ و بەس بچۆ، بەبەر ماڵەدا
بــەس کــەتــان بێنــە، بــەڕووی خـاڵـەدا

بە ماچ و دوو ماچ، لێت نابم رازی
لــە بــان سینـەکـەت، نـەکـەم دەسبـازی

بــاران بـــاریــوە، خـــەرمـــانــەی داوە
مــاچـێکـم پــیٚ بـدە، دڵـەکــەم نــەمـاوە

تـــازەم زانـــیــوە، مـــەریـــوان دەشتـــە
مـاچـی گـەورە کچ، نـیـوەی بـەهـەشتـە

چەند شاران گەڕام، چەند دووکان بەستم
کـاڵا بـۆ بـاڵات، نـەکـەوتـە دەستـم

تـاتـای زولفـەکـەت تـورمـە بیـنـم بـوو
لایـەلایـەکـەت، بـە (یـاسین)م بـوو

ئەمبەر و ئەوبەر، دەیکەم بە بۆستان
شەمـامـە بگریٚ، بۆ دەستی دۆستـان

دەچـمـە سلـێمـانـی، بـۆ بـازرگـانـی
بۆ دوگمە و قەیتان، بۆ سەر مەمانی

چـارۆگـە چـەرمـی بـەریـەخـە مـاوی
مـاچـێکـم بـەریٚ، بـۆچـی تـۆراوی

خـۆزگـە، دەمزانی، بـەزمـانی کوردی
بـاخێکم دەچاند، لـە دەورەی گوندی

هـەرکیٚ من و تۆی، لـەیەك کردە، بیٚ
گشت ساڵ پـایـزان، ئـازیـز مـردە بـیٚ

لـێرە مـەمـکـوژن پـێچ و پـەنـایـە
بمبـەن بـۆ کـەرکـووك یـارمـی تێدایـە

بـەبـەرزی بـاڵات، بـەنـزمـی گـیـایـیٚ
شاڵـڵا، مـاڵـەکـەت، لـەمـلاتـر، بـوایـیٚ

ئـاسکـە شلـەکـەی، دەوری پـیـوازم
لـە یـارم بـڕیـام، بـۆیـە، بـیٚ نـازم

پەنج و دوو ڕۆژێ، مەیل دا پێمان
مەگەر خراو بووین، حاشا کرد، لێمان

گەر مەیلەداری، بەمەیلت قەسەم
ئەگەر بێ مەیلی، هاوار، بە جەسەم

ئەگەر پێم بدەی، لە گۆنات ماچێ
حەفتا و حەفت پشتت، وەدۆزەخ ناچێ

ئەوا مانگ هەڵات، سەعات لە نۆیە
سینەکەی یارم، پڕ لە لیمۆیە

ئەگەر نەویایە، لە لۆمەی بسات
کەپرێکم ئەبەست، شەو و ڕۆژ لە لات

ئەو چاوە ڕەشە، لێم هەڵخڵانی
سەرت نا وەسەر، ماڵم ڕمانی

بمنێن لە قوتوو، قوتوو ئەشکێنم
تۆم لێ دیار نەبێ، خۆم ئەخنکێنم

وەماچ و دووماچ، هیچت لێ نایێ
کردم نانێ بوو، دات بەگەدایێ

ئەو باڵابەرزە، لەورا وێسیایە
هەورییەکەی، لە بان قاشی بەستایە

بێ، وەماڵەوە، پا وەکەوشەوە
کلیل، ها وەبان، قاپی حەوشەوە

بێ وه یانەکەم، ساحێو یانە نیم
خۆ من قەومی تۆم، خۆ بێگانە نیم

شەو زرنگیاوە، سەعات لە نۆی شەو
من لە فیکری تۆ، تۆ لە فیکری خەو

نالانم وەك كەو، پێچم خوارد وەك مار
حەڵقەم دا، لە دەور سەوڵ پای چنار

بابێتە خوارۆ، گشت گیانی زەڕە
پێچی كەسەری، ڕەیحانەی تەڕە

وەفای سینەت بم، چۆن لۆكە نەرمە
هەر ڕۆژ بۆ یەكێ، مەزاقت گەرمە

هەرچەند، سەیر ئەكەم ڕێی ماڵتان دیارە
بوومە بە قەقنەس، چارم ناچارە

شەرتە لە داخت، شانم بەكۆڵ كەم
بچمە غەریبی، بەرچاوت چۆڵ كەم

چووم، لە بۆ خەیات، چەندە جوانە
دوورمان دەدوورن، ڕان لەسەر ڕانە

هە بەسە، بەسە، دینت بێ، كافی
بۆچی، دەمكوژی بەبێ ئینسافی

تەنیا دارێ بیم، كانیش وەپانم بی
گەل گەل نازارێل، هەردەم وەسام بی

مشكییەكەی سەرت، بە داو و دەزوو
یاری تازەت گرت، منت لە بیر چوو

هەر هەندەم ماوە، بمنێن لە قەفەس
نە چاو، تێر دەبی، نە دڵ، دەڵێ: بەس

لــە خــوام تــەلــەبــە، ڕۆژ بــبــێ ئــاوا
دەستــان بــگــێڕم، لــە بــاخــی ساوا

نــەمــاڵــم دەوێ، نــە گــەنجی دونــیــا
بــاڵای تــۆم دەوێ، بــە تــاق و تــەنــیــا

لــە دوور دیــارە، پــەرچــەمــی ئــاڵت
خــۆم بــەخــولامــی، دوو چــاوی كــاڵت

وەرە، مــاڵــەكــەم، هــەرتــۆ، خــانمی
سوێندت، بۆ دەخۆم، ڕوح و گیانمی

مــاڵ لــە مــەریــوان، دڵ لــە دوو جــێگا
خۆ من خەریك مام، لەو سەرە ڕێگا

لــێرە مــەمــكــوژن، چــیــای بــڵــنــدە
بمبــەن بــۆ بــانــە، دڵ لــەوێ بــەنــدە

یەك پارچە، سینەت، ئەڵماسی رووتە
خۆزگە بەو كەسەی، شەو، لیلت، جووتە

شەو تــا نــیــوەشەو، تــەنــیــا لــە لات بم
لــە خــوام تــەلــەبــە، فــیــدای بــالات بم

دوگمه و دۆلابی، سینەی سوخمەی ئاڵ
بوونە پەرژینی، جووتێ پرتەقاڵ

ماڵمان ماڵاوسێ، چیغمان جودایە
حەیفە، بۆ باڵات شەو بە تەنیایە

کاول بێ کەرکووك، پڕ مشك و مارە
هەر کفری خۆش بێ، جێگەی دڵدارە

سەعات بۆ دەستی، عەینەك بۆ چاوی
شووشەیێ عەتر، بۆ قژی خاوی

دیتر پیر بیمە، گلارم ڕژیای
گەل گەل نازارێل، وەلیم توریای

ئەو چاوە جوانە، تۆ گێژی ئەدەی
ئاوا بێ ئارەق، سەرخۆشم ئەکەی

ئەگەر، بەبێ تۆ، سەر لە سەرین کەم
لە نیوەی شەودا، دەس بە ناڵین کەم

دەچێ بۆ کانی، دەبیە لە شانی
دەبیە بڵق ئەدا، بۆ بان مەمانی

ئەو چاوە جوانەی، تۆ هەڵیان دێنی
ڕۆژێ یەکێکمان، لێ ئەمرێنی

هەر کۆچ کۆچت بوو، کۆچ نەبڕایەوە
کۆچ بوو، بەئاگر، نە کوژایەوە

ماڵمان ماڵاوسێ، چیغمان دوولایی
حەیفە، بۆ باڵات شەو بەتەنیایی

شێتان شێت ئەبن ئەچنە کەسنەزان
خۆ من شێتی تۆم، سپڵەی پێ نەزان

دەك چەندە خۆشە، ماچی سەرەڕێ
کچ بە ترس و لەرز، نەوا یەکێ بێ

ئەچی بۆکانی، زوو بێرە دواوە
دڵم بە مۆڵەق وەستا، وەپاوە

خۆ تۆ خۆت فەرمووت، من بێ وەفا نیم
بێ وەفاییەکەت، بەچاوی خۆم دیم

فەردا، وەختێکە، فەردا فەردایە
دەم و زەنج و خاڵ، لە یەك رەزایە

شوکر، وەبەشت، لەیل دیمەوە
مردە بووم، لە نوو زەندە بوومەوە

حەساری گەورە، دوور لە ئاوایی
کیژان بانگ دەکەن: ماچ بەخۆڕایی

ماڵمان ماڵەوماڵ، چیغێکمان بەینە
ماچی ئەو کچە، بەکەین و بەینە

ڕێگاکەی کۆیێ، بەوردە خۆرە(*)
کراسی نەسرین، گوڵ گوڵی سۆرە

(*) خۆرە: خۆڵە.

دەستەسڕی دەستت، سادە سپییە
لە مەکتەبدایە، سێی سانەوییە

بازنگی دەستت، نیو لیرەی پێوە
وەکو، کارمامز، دەڕو بەڕێوە

تۆ مەگری مەگری، بۆ لووتەوانە
ناردوومە، بۆت بێ، لە شاری بانە

هەرخۆم، وەقوروان، ئەگریجەی دێزت
کوننەی سەرەوخوار، خوشە خوش، مێزت

ئەترسم بمرم، قەبرەکەم غاربێ
ئیزرائیل لە دەس ناڵەم، بێزاربێ

هەستە، بابکەین قەولی دوو بەدوو
نە من ژن بێنم، نە تۆ بکەی شوو

بیکە بە خاتر، دوو کوڕی مناڵت
تاوێك بخەوم، لە بانی باڵت

پرسیم، لە چنار، بەرزی سەر کانی
هەواڵی لەیلم، ناشێ، بزانی

چنارە بەرزە، سەر ئەلەرزێنێ
ماچی گەورە کچ، لێو ئەتەزێنێ

لە ناو درەختا، هەر چنار بەرزە
دۆست و دەزگیران، هەر یەك شەو فەرزە

هەمەگری مەگری، گریان گرانە
چەندی تۆ دەگری ماڵم وێرانە

ئەوا مانگ هەڵات، سەعات لە هەشتە
سینەکەی یارم، ئەڵێی، بەهەشتە

رانەکە، رای دا، بابدا قەتارە
سەربێری بگرێ، ئەو شەدەلارە

هەوای ڕەواندز، ئاوی جندیان
عارەق لە دیانە، کیژ لە باڵەکیان

هەناسەی ساردم، کێو لەبن دێنێ
بزانە خواکەی من، چیت بەسەردێنێ

بۆ خۆم پیر بووم، دڵەکەم پیر نابێ
دڵەی کۆسکەوتووم، بە کەس ژیر نابێ

هەر لە سلەیمانی، تا کانی گۆمە
زوڵمم لێ مەکەن، ئەو کچە هی خۆمە

هەر کوڕێ، نەیکا، شەوگار، ماڵەوماڵ
با عومری بڕوا، بە تۆزی شەماڵ

ئێوارەت لێ دێ، بانە و بانەکەی
هەر بەوێنەی کەو، شنەی لانەکەی

کاغەز دەنووسم، لە پەڕی مێشی
دەینێرم بۆ یار، دڵی نەیێشی

ئەوەندەم روانیوە، چاو لە پشتی سەر
نە لەماڵ دیاری، نە لە دەشت و دەر

رانەکە، رای دا، بن دار و بن دار
چڵێ داویەتی، لە گۆنای نازدار

سۆڵە و دێلێژە، بەربنەی خاوێ
هەمووی بەقوربان، یەك- نەزیر- چاوێ

ئەوا تۆ ئەڕۆی، من بەجێ دێڵی
لە پاش باڵاکەت، بە کێم ئەسپێری

ئەوا هاتەخوار، لەو ماڵە بەرزە
دەس بە سەتڵەوە، جامولکە و تەرزە

ڕێگای ئەو چەمە، دەچێنم بەگوڵ
یارمی پیا بڕوا، خەم نەگرێ وەدڵ

چنار و لاولاو، سەریان نەمامە
من بۆ کێ ئەمرم، کێ بەتەمامە

ئەگریجەکانت، لە یەك نەکەوێ
بم بە میوانت، یەك تەنیا شەوێ

هەر لە سولەیمانی، تا داریکەلی
گشتی بەقوربان- ڕووناك- سەرزەڵی

ئەو بالابەرزەی، خوا بەتۆی داوە
مەینەتی دونیا، هەر بۆ من ماوە

ئـاگرم تـێ بـەربوو، ئـاگرت تـێ بـەربێ
دەك هۆردووی عەجەم، بەماڵت وەربێ

وەختـە، بسووتـێم، بـبـم بـەقـەقـنـەس
گـەردم بـا بـیـبـا، پـێم نـەزانـی كـەس

خـــەوێكـــم دیـــوە، بـــە مـــاڵ مـــەلاوە
بەزولفی–حەیران– گۆنـای– توبـاوە

دای بـــەلامـــەوە، قـــاچ و قـــول قـــەوی
نـــەكـردی سەلام، نـــە مـانـــی نـــەوی

كــچـــی قـــەرەداخ، پـــۆلـــی نـــازداران
گشتـی پـــەروەردەی، ئـاوی هـــەنـاران

یــا پـیـرەمـەگـروون لاشـانـی سووسێ
چارەی خـاتـە و من لـە یەك بنووسێ

رەشم پـــۆشیـــوە، رەشم لـــە بـــانـــی
یـــارم بـــاری كــرد، بـــۆ سولــەیمانـــی

هـەر خـۆم غـەریبم، لـەم شـار و دێیە
یـــەخـــەی كــێ بــگـرم، بـــڕوانم، پـــێیـــە

بـاوكـە پیرەكـەت، گیرۆدەی حـەق بێ
لە بان چەقۆ بێ، وەك شووتی شەق بێ

سووتـــام و بـــرژام، بـــووم بـــەبـــریـــانـــی
بووم بەگەنم و جۆی، دەوری سلەیمانی

ئــەگــریــجــەکــانت لــە یــەك ئــالاّوە
بمکــە بــەمــیــوان، ئــەو سیــنــە ساوە

خودا داد لە دەس شوعلەی مانگەشەو
تاکەی بێدار بووم، خێل بچو لە خەو

شەوێك و دوو شەو بـــەمـــیـــوانت بم
لــە نــیــوەشەودا، دەس لــە مــلانت بم

سینگە نەرمەکەت، وەك دۆشەك نەرمە
هــەر رۆژ بــۆ یــەکــێ، بــازاڕت گــەرمــە

هەڵکێشە خەنجەر، سەد زامم لێ کە
ئەو قسەی کردت، جاری تر، مەیکە

کــراسەکــەی بــەرت، گوڵ گوڵــی شینــە
مــاچــێکــم بــەرێ، دڵــم خــەمــگــینــە

چــەنــدم پــێ وتــی: مــەچــۆرە مــالاّن
جــووتــە لــیــمــۆکــەت، مــەدە بــەتــالاّن

بــەبــالاّی بــەرزت، کــەلامــولــلا بــێ
لــە تــۆم زیــاتــر، مــەگــەر ئــەڵــلا بــێ

هەسە با بڕۆینۆ بۆ دێکەی خۆمان
خێرەومەن زۆرن، خێر بکەن پێمان

شەوان مــن ئــەنــووم بــەتــاسەتــەوە
بــۆن ئــەنــێم، بــەبــۆن هــەنــاسەتــەوە

چنار و لاولاو، سەریان کردووە گیر
من بۆ کێ ئەگریم، بەکێ ئەمکەن ژیر

ئـەچـی بـۆ شاران، زۆرت پـێ ئـەچـێ
هــەتــا دێیــتــەوە، تــاقــەتم ئـەچـێ

ئـەچـی بـۆ بـەغدا، بـۆم بـێنـە دیـاری
دەسڕی کــەتــان، شانــە و مــرواری

بـەفـدای بــالآت بم، بــالآ دارچـیـنـی
خـۆ تـۆ شەکـر نـی، بـۆ وا شیـریـنـی

بەردەرگای ماڵمان، کورسی بەکورسی
فـەرمـوو، دانـیشە، لـە کـێ ئـەتـرسی؟

دوو کەو، دوو کۆتر، لە تەنکی ئاوێ
ئـەگـەر کـچ حــەزکـا، دەلالّـی نـاوێ

ماسی لە دەریا، دای لە شەقەی باڵ
دڵـم بـۆ دڵت، بـوو بـە کـۆی زوخـاڵ

ئای لە دڵەکەی خۆم، چەندە بێ عارە
تــازە بــەتــەمــای، یــاری پــێرارە

قـەلآتـی هـەولـێر، لـوولـە لـوولـەیـە
لـەسەر بـالآی تـۆ شەڕە گـولـلـەیـە

جـووتـێ شەمـامـە، دەم بـەتـەرزەوە
مــەیـلــم وا بــەلای، بــالآ بــەرزەوە

هـێنـده سەبـرم کـرد، سەبـرم لـێ بـڕا
مـاڵـی سەبـر شێوێ، پـەردەی دڵ دڕا

بەس بێ و بەس بچۆ، بەس بڵێ: من هەم
غـیـرەت بـکـێشه، دەرم کـە، لـە خـەم

کورسییەکەی دانا، دانیشت لە بانی
ریشووی مشکییەکەی، کەوتە سەرشانی

چـاکـەت و پـانـتـۆڵ، نـەوعـی شەمـامـە
تۆ چەند سووتاوی، من سەد قات وامە

بـێ بـا بـنـیشین، لـەبـن هـەنـاری
کێ تۆی لە من کرد، بەردی لێ باری

بـەفـوای بـاڵاکـەی، بـاڵا بـەرزت بم
بەفوای بێ جێیی و دەشت و دەرت بم

ئـەتـرسم بمرم، دنـیـام زۆر مـابـێ
بـەدکـاران زۆرن، بـە جـێگـام شا بـێ

قـەسەم بـەقـورعـان، بەهـەرچـی پیرە
زەرەت وەك قوللاب، لە جەرگم گیرە

چی بکەم، چی بڵێم، چیم دەسەڵاتە
بـەبـەرزی بـاڵات، خـەمـم خـەڵاتـە

خـۆزگـەم بـەگـۆزە، دایـم سوارە
سمت و کـەفـەڵـی، لـێوە دیـارە

بـــاران بـــارانـــه، بـــارانـــی کـــۆنـــه
بـابـچـیـنـه لای یـار، بـزانین چـۆنـه

چـارۆگـه سپـی نـیشتووی لـه دەشتـی
مـاچـێکـم دەرێ، دەچـیـه بـەهـەشتـی

ئەگریجەی چین چین، چین لەسەر چینه
مـوبـارەکت بـێ، ئـەو کـەمـەرچـیـنـه

ئـەگـەر بـەغـیـل بم، حـەقـم بـەدەسه
هەرگوڵێك جوان بێ، بەشی ناکەسه

چـــارۆگـــه سپـــی، دیـــن و ئـــیـــمـــانم
بۆ بووی بەباعیس، ئیش و فەرمانم

تـــازەم زانـــیـوه، کـەرکـووك قـەڵایـه
ژنـی نـاشیـریـن، بـۆ پـیـاو بـەڵایـه

خـودا حـەقـی مـن، بسێنی لـه دایەت
من جەورم کێشا و کێ وا لـه سایەت

لـه کـانـی هـاتـۆ، بـەگـۆزەی ئـاوه
وتم، پـێی: مـاچـێ، زولـفـی دا، لاوه

شەرتـه لـه دوای تـۆ، بـچـم بـۆ مـاڵان
قـــەره زولـــفـــانم، بـــدەم، بـــەتـــاڵان

من چی بکەم لە دەس، کارەکەی گەردوون
سەرتەلی ڕەیحان، بریا بۆ مەیموون

تف لە مێردەکەت، بن مل گەڕۆڵە
وەك كەر جولەکە، کورتان شڕۆڵە

من و بایەقووش، هەر قووقوومانە
من پەی دووری لەیل، ئەوپەڕی وێرانە

بەتفەنگی برنەو، بانە چۆڵ ئەکەم
ئەم شەڕە لەسەر نەرم و نۆڵ ئەکەم

خوا نەواتو، نائومێدییەکەی نۆ
من وەکو کەفتم، ئازیز تۆ وەکۆ!

دیدەت لە دیدەی غەزال منمانۆ
روحی شیرینم، خودا مەزانۆ

تف لە مێردەکەت، شەو مرداره وەبوو
وەك کیسەڵ نزار، پشت وەخوار وەبوو

هەڵسە بابڕۆین، بۆ فەقێ جنە
ئەحواڵ پرسین بۆ، ئەم چارەی منە

ئەوا هاتەخوار، شەدەکەی مۆرە
یا یاری خۆمە، یا زەینم کۆرە

ئەگەر مەیلی تۆ، دەرکەم لە بیرم
حەرامزادە بم، نەعلەت، لە شیرم

ئەچیە چایخانە، مەکە دۆمینە
بیکە بەدینار، منی پێ بینە

هەڵەبجە و خورماڵ، گشت هەڕاج ئەكەم
ئەیدەم بەباوكت، تۆی پێ ماچ ئەكەم

دیدەت لە دیدەی، غەزاڵ نیەن كەم
مەر عەینی شاهباز، نوای پۆری چەم

باڵات بەوێنەی، تەرزی شەمامە
دڵەی تۆ چۆنە، منیش هەروامە

سینەت ساجە رەق، دانە تیا برژاو
مەمكت توراغدان، دۆی تیا ترشاو

ئای لە بێوەژن، خەو ئەیباتەوە
(.......) وەك بەردەسێ، گڕ ئەكاتە

ئای لە بێوەژن، گۆنە قەڵتاغ شڕ
پەلامار خۆی دا، شوو ئەكەم بەكوڕ

باڵاكەت بەرزە، مەمەت نەرمۆڵە
بۆ تۆ رەنگینە ئی چەم و دۆڵە

دەمەكەیت بارە، بینە شو دەمم
باساكین بووە، دڵەكەی پڕ غەمم

ئەگەر هەڵەسم، سایەم دیارە
ئەگەر دانیشم، دڵ بێ قەرارە

هەڵەبجە خۆشە، بۆ جێگەی باخت
خورماڵ پێشكەشی، بەرزی دەماخت

قـۆڵ بـەسم بـکـەن، لـەگـەڵ حـەلـیمـە
زولـفـی تـۆ خـۆش بـێ، خـودا کـەریمە

بەی و نەی و مەی، دڵەکەم کردەی پەی
گەر موسوڵمانی، رەحمەکەت بۆ کەی؟

بـەبـاڵای بـەرزت، قـورعـان هـەڵرێژم
دڵـم وا پـێتـۆ، رووم نـیـیـە، بـێژم

چـاوم، چـاوەڕێی، ڕێگـەی بـەرمـاڵـە
بـەڵـکـەم دەرکـەوێ، ئـەو روو بـەخـاڵـە

بادەکەی نەسیم، چوو لە گەردەی چۆڵ
بدا لە دەماخ، سەوزەی کێش وەکۆڵ

نـەڕای دەسم هـەن، نـەڕای دەسەڵات
نـەڕای دەلـیـلـێ بـیـنـێرم، وەلات

ئای وەگەرد وەگەرد، ئازیزەم وەگەرد
ماڵەکەی چۆڵ کرد، لووتەوانە زەرد

مـن و قـەلـەڕەش، کـردمـانـە گـرەو
دڵـی مـن ڕەشتـر، یـا سەر بـاڵـی ئـەو

هەی داد هەی بێداد، هەی ئاوەدانی
قەبرم بەندی کەن، سەر ڕێگای کانی

رەشە ڕەیـحـانـە، پـەلك لـە گـۆمـی
عـالـەم دەیـزانـی تـۆ یـاری خـۆمـی

پـرانـی کـەمـەر، حـەیـڵـیو هـەر چڕێم
دەنـگـو تـۆ نـەبـێ، یـەخـەی ویـم دڕێم

شەوان شەونـــاڵـــە، ڕۆژان ڕۆڕۆمـــە
یەکجار پەژارەی، دوورییەکەی تۆمە

هـــەڵسە بـــێرە لام، قـــەت مـــەڕۆرەوە
خـەمـی کـۆن و نـوێم، لـە بیر بـەرەوە

ئـــیـــنـــە چـــنـــیـــوەن، نـــا دیـــارەنـــی
تـــۆ دەرەی واریـــن، یـــام چـــنـــارەنـــی

ماوەی حەوت ڕۆژە، نەمدیوی بەچاو
گـەڵا ڕێزانمە، وەك بـــاخـــی بـــێ ئـــاو

یـــام بـــەدارم کـــە، یـــام بـــەدار عـــەسا
یـام بـەخـزمـەتکـار، مـاڵـی مـامۆسا

ئەو خومە رەشەی، خۆی داوە لە خوم
ئەویش وەکو من، یاری لێ بووە گوم

هـەر مـانگ نـوێ بـێ، حـاڵـم پـەشێوە
شێوەی هـیـلالـی، ئـەبرۆی تۆی پێوە

خـــوا خـــوامـــە، بـــاران بـــوارێ
سەوزەی بالابەرز، ئاو لە دوور بارێ

لـــە ئـــێوارەوە، تـــا وەنـــیـــمـــەی شەو
من لە فیکری لەیل، لەیل لە فیکری خەو

ئــەگــەر ئــەمــزانــی، دڵــداری وایــە
شەرت وێ، نەمەکرد، لەم سەر دنیایە

خۆ تۆ سوێندت خوارد، من یارم نییە
یارە کوێرەکەی ئەم خوارەت چییە؟

دەم بــردم، بــۆ لــێو لــێو چــووە نــاوا
دەم چــووە، وەنــاو شووشەی گــوڵاوا

دەمەکەت قوتووی، دەسی ئەفلاتوون
بــێ وەشفــای زام، حــاڵــەکــەی زەبوون

نــەشەو دڵــخــۆشم، نــە ڕۆژ دڵشادم
بە شەو زولف و ڕۆژ ڕووت، دێنەوە یادم

لــە ڕێوە هــاتــووم بــنــاسە دەنــگــم
تۆزی کەژ و کێو، نیشتووە لە ڕەنگم

هــەی نــابــێ نــابــێ، جوان وا نــابــێ
بــەم دەم و دەستــە، یــار پــەیدا نــابــێ

پــەروەردەی نــاز و مــەرارەی دیــدەم
شەیدای مەهڕوین، تۆی، بەرگوزیدەم

ئای شل و وای شل، شل و نیوەشل
خــانمی شل و مل، نــیو لــیرە لــە مل

بــەستــەی مــەلــوولــیت، تــانم تــەواوە
بــەنــازی دووریت، گــڵــپــەم سەنــاوە

سێ جار، بەو مانگەی داویە لە ئۆبە
مـاچـی کـچ خـۆشە، نـۆبـە بـەنـۆبـە

ئـەو حـەوتـەوانـەی، روو لـە کۆ ئـەکا
دڵـەکـەم کـەڵکەڵـەی، بـاڵای تۆ ئـەکا

دەردێکـم گـرتـووە، نـیـیـە دەرمـانـی
وێران بێ کەرکووك، خۆشە سلەیمانی

سینگی مـەڕمـەڕت، کێلی قـەبرم بێ
عـەبـاکـەی سەرت، کـفـنـی بـەرم بـێ

وەخـتـێ بـیـوڕن، کـفـن وەبـاڵـم
لـە بـان تـاتـەشۆر، هـەر بۆت ئـەناڵم

ئـەوسا مـنـاڵ بووم، منـاڵی بەدخوو
بـەبـیـرت نـایـێ وەعـدەم دا، بـەتـوو

هـەرچی تۆ ئـەیکەیت، منەت وەگیانم
کوشتەی دووری تۆم، روحی رەوانم

هـەرخۆم بەسەرگەرد، ئاشتی و تۆرانت
توخوا، چی لێ هـات، مـەیلی جارانت

کـرمـەنشایـیـمـە، وە دڵ گـیـریـامـە
وەزولـفت لـەیـلـی، دڵگیر کریـامـە

خـۆزگـە ئـەبـوومـە، دارێك لـە خـواوە
ئـەڕوام لـە تـەنشت قـەبـری لـەیلاوە

ئـــەگـــەر مـــن مـــردم، وەسیـــەتم، وابـــێ:
پشتم لە خەسرەو، رووم لە فەرها بێ(*)

شەرت وێ، لە داخی، کەم شەرتیی یاران
لـــەیـــرە بـــار بـــکـــەم، بـــچـــم بـــۆ ئـــێران

خۆزگەم بەو ئاوەی، ئەچێ بۆ سیروان
قـــەتـــرە ئـــەپـــێکـــی، لـــە دەروەنـــی خـــان

تـــەڵـــچـــی، نـــەمـــەنـــەن، تـــەڵکێش، وەپـــاڵ
تا بزانم چیز ئاما، پای خەت و خاڵ

وەباڵای بەرزت، حەزم کردووە لێت
بـــەغـــیـــلـــی نـــابـــەم، خـــودا، داویـــە پـــێت

مەمکی ئەو کیژەم، دوو سێو و بێنە
دەستـــیـــان مـــەدەنـــێ، لـــەبـــن کـــەوێنـــە

شەمامەی خەت خەت تەرحی نێرگزێ
نـــاردیـــتـــم لـــۆت بـــێ، لـــە رەوانـــدزێ

مـــەیـــلـــم دا بـــە تـــۆ، وام زانـــی پـــیـــاوی
نـــەمـــزانـــی خـــوێڕو، مـــاڵان گـــەڕاوی

سەوزە، هۆ سەوزە، سەوزەی بەری ماڵ
بـــاوەشێنـــم کـــە، بـــەلـــفـــکـــەی دەسمـــاڵ

تـــۆ کـــچـــە هـــەورامـــی، مـــن کـــوڕە لـــهۆنم
بمدەرێ مـــــاچـــــێ، بـــــزانـــــە چـــــۆنم

(*) فەرها: فەرهاد

ڕەشە ڕەیحانە، لە بنی گۆمە
یارێکم گرتووە، لە سونعی خۆمە

چرام داناوە و فانووسم، دوو ڕوو
کچ لە خانەقین، کوڕ لە قوڕەتوو

شەمامەی خەت خەت تەرحی بێزاییێ
ناردیتم لۆت بیێ، لە لای بەغداییێ

دەسەکەت بێنە، بیخە ناو کۆشم
بەشکەم ساکین بیێ، دڵەی پڕ جۆشم

دەبەسە بەسە، بەس بیێ، دڵئێشان
مردنم فەرزە، لە ئاخ هەڵکێشان

ئەگەر دەمزانی تۆ بۆ من ناوی
ئەمخستە دوات، تەپڵی بەدناوی

ئەترسم بمرم، بیابان بوو، جێم
ڕەفیقان بریا، نەزانا من، کێم

ئەگەر تۆ قیبلەی، بەحەق دەناسی
لەسەر مەمکۆڵەت، لادە کراسی

بالاکەت بەرزە، بالات بارم بیێ
دنیا بەبیێ تۆ بەزینهارم بیێ

ئەگەر نەمدەیتێ، لەو دەمتە ماچێ
لە خوام گەرەکە، کارت، نەساچێ

مەمکی ئەو کیژەم، دوو سێوی کاڵن
بەتەمەن تازە، مەمی یەکساڵن

دەستەسڕی دەستت، دەنێم لە تێڕێ
بۆ عارەق سڕین، لە ڕێی هەولێرێ

خۆم لەسەر گردی، شەم لە کن بووکێ
شەمێ هەڵدەگرم، دەچمە کەرکووکێ

لە ترسی بەدکار، ڕێم لێ گیراوە
لە یارم وایە، مەیلم نەماوە

دەستەسڕی دەستت، کەتانی نەرمە
بەدڵ حەز دەکا، بەزاری شەرمە

بالاکەت بەرزە، بەقەد بالاکەم
ئاشتم کەرەوە، وەرە ماڵەکەم

دەستەسڕی دەستت ڕوپیە باییە
ئەم هات و چۆیەت، لە خۆڕاییە

ئەگەر مەیلەکەت، فەرامۆشم بێ
سفیدەی کفن، بالاپۆشم بێ

هەی دادوبێداد، زنجیرەی بەختم
یان تۆ کلۆڵی، یان خۆم بەدبەختم

باخی بەر مالان، بە گوڵە هێرۆیە
مەمکی کیژۆلان، سەریان بەگۆیە

خۆم لەسەر گردی، شەم لەبەر نانی
شەمێ هەڵدەگرم، دەچمە لاجانی

ئەترسم بمرم، بەمەراقەوە
یارم نەبینم، بە تەلاقەوە

ئەترسم بمرم، لە بۆرەبانێ
قەل و قوش بمخوا، کەس پێم نەزانێ

بەفای بالات بم، هەر لە دوورەوە
ئەڵێی، گوڵێکی، بە «زەنوورەوە»(*)

ئەو بالابەرزە، گەردن شەربەتی
وەك لیرەی عەجەم، چەن بەقیمەتی

خۆ من، زەنگەنەم، پەروەردەی گڵم
کۆڵەکەت دانێ، دەس کە وەملم

کاشکی لە ئەزەڵ، نەبای بەیارم
نەبای بە باعیس، دڵەی خەمبارم

ئەگەر دەمزانی، بەزمانی بولبول
باخێکم دەچاند، دەوری خونچەگوڵ

پڵپڵەی ناسك شۆڕبوونە خوارێ
لاگیر بوون، لەسەر جووتە هەنارێ

(*) زەنوور: شاخێکە لە گەرمیانی کەرکوك پیاوچاکێکی لێیە، گوایە ژنی ئاوس بچێتە بانی، مناڵەکەی نیشانەیەك ئەکەوێتە قژیەوە.

دەستـەسڕی دەستت، قـەنـەوزی ئـاڵـە
کـوڕی بـێوەژن، شەرتـیـان بـەتـاڵـە

ئـێوارە وەختـێ، نـانـی جـۆی ئـەکرد
پێم وت بۆ ماچێ، باوکەڕۆی ئەکرد

نـیـوەشەو رابـورد، تـاکـەی لـە لات بم
لـە خـوام تـەڵـەبـە، بـەبـاڵات شاد بم

هـەر لـە خـانـەقـی، تـا دەوری بـانـە
گشتـی وەقـوروان، ئـەو چـاوە جـوانـە

کـە تـۆ ڕۆیشتـی دڵ، بـە ئـاگـابـێ
نـەوەك بـەدکـارێك لـەسەر ڕێگـابـێ

حـاڵـم نـەمـاوە بـەحـاڵانـەوە
سەرخـۆش ئـەگـەڕێم بـەمـاڵانـەوە

هـەی دادوبـێداد، مـن کـەسم نـیـیـە
مەمکی خڕ کردووە، ڕێی دەسم نییە

لـەیلـێ گـیـان مـەڕۆ، خـۆم لـە دواتم
رووتم نـەدیـوە، عـەشقـی بـاڵاتم

نارنج و لیمۆ، دوو ترنجەی باخان
دەستم بۆی ئەبرد، وەك مەل ئەیشاخان

خۆم لەسەر گردی، یار لەبەر کۆڵێ
کـەزیـی یـارەکـەم، تـیسکی بـەرخـۆڵـێ

مـــاڵـــەكـــەت بـــڕمــێ، مـــاڵت ڕمـــانم
كــــە تــــۆ ڕۆیشتــــی، نــــازت شێوانم

كــە تــۆ ڕۆیشتــی دڵ بـــە ئــاگــا بــێ
بــرژانــگی چــاوم، گــەسكــی ڕێگــابــێ

مــاڵ لــە مــەریــوان، دڵ لــە كــانــی بــی
تــاكــەی بــنــۆشم، دەردی غــەریــبــی

دوعــا دوعــام بـوو، مــانگ ببــێ ئــاوا
دەستــم بــگــێرم، لـــە بــاخــی ساوا

ئـیـنـە وەهــارەن، كــەش و كــۆ ڕەنگین
دڵەكەی عالەم شاد، دلەكۆ من خەمگین

مــاڵ لــە مــەریــوان، دڵ لــە دەروێشی
مـردن خۆشترە، نـەك ئـاخ هـەڵكێشی

مــەنـدەلــی گــەڕام، كـفـری سەراسەر
لــە عــەزرەت بــاڵات، دنـیــام دا، وەبــەر

مـــەواچـــە دوورەن، لـــواو بـــریـــاوە
مــەیلــو پــیــراریت، هــەر ئــینــام نــاوە

دەستەسڕی دەستت، قەنەوزی زەردە
كــوڕی بــێوەژن، گــەلــێك نــامــەردە

خۆم لەسەر گردی، شەم لە بەرماڵان
شەمێ هـەڵدەگرم، دەچمـە مامخاڵان

ئـێواره وەخـتـێ، مـانـگـای ئـەلاوان
پێم وت بۆ ماچێ، فەرمووی: بەچاوان

سەری نـام وەبـان سەریـنـی پڕ خـەم
نـەشیـنـە چـەمـم خـەو، بـەخـاتر جـەم

دەسرِی دەستت مـیسری کـاتـانـە
بـیـنـێره بـیشۆم، جـەژنـی قـوربـانـە

هـەنـاسەی سەردم دەروون زیـاوە
گەڕیا، تەس سوچنا، نیشت خانەقاوە

بالاکەی بەرزە لە دوور خرنگەی دێ
گیانم وەقوربان خشپەی کەوشی بێ

بـالا بـەوێنـەی، نـەیـجـەی شەمـیران
سەنای کوێت بکەم، هەی باوان وێران

بـالا وەبـەرزی نـەمـامـە سێوە
قـەد وەبـاریـکـی، هـەیـاسەی پـێوە

خۆم لەسەر گردی، شەم لەبەر بێرێ
شەمـی هـەڵدەگرم، دەچـمـە هـەولێرێ

بـالاکـەت بـەرزە، کـێلـی قـەبـرم بێت
ئەگریجە و پەرچەم، شەو لە دەورم بێت

ئـەگـەر مـەیلـەکـەت فـەرامـۆشم بـوت
سفـیـدی کـفـن بـالاپـۆشم بـوت

ئــەر مــەلا بـیـبـڕێ، مـارەی نـابـەدڵ
هــەواڵــەی خـوا بـێت، بـەمـیـوانـی گڵ

کـاری نـابــەدڵ، تــەوقــە لــە گــەردن
من خەم و تۆ تەم، تا ڕۆژی مردن

ئـــارو نـــیـــازمـــا، بـــلـــوونـــە داوە
دەنـگـی کـەل ئـامـان، تـاقڵـە زەرداوە

بـالاکـەی بـەرزە، یـەجگـار بـێ عـەیبـە
کـاری خـواوەنـدە، کـارخـانـەی غـەیبـە

مـنـــی کـوشـتـووە خـۆی بـێ خـەبـەرە
ئــەو بــالابــەرزە، ئــەو تــەل بــەسەرە

بـالاکـەی بـەرزە، بـۆ خـۆی هـەڵـچـووە
نـــەمـــامـــی بـــەیـــە، سێوی گـــرتـــووە

کـە لـێو بـەی کـەلا، پـەردەن نـیـزانـی
سەیادی کەل کۆش مەردەن بەجوانی

کـۆرپـەی دڵـی مـن گـریـە و زار ئـەکـا
تـۆ خـۆت دەزانـی، بـۆ هـاوار ئـەکـا

سەد ساڵ کەرانیم، بە پادشای یەمەن
بــێم کــو وەشـا، بــەنـگـا، یـاسەمــەن

تـــاریـــکـــی چـــرا، بـــووە بـــە بـــەشم
خـەتـای ئـەو نـیـیـە، مـن چـارەڕەشم

گـەر بـەنـی ئـادەم بـە خـەم مـەردایـە
ئـەشیـان مـن بـەی تـۆ، دیقـم کـەردایـە

بـالاکـەت بـەرزە، وەقـەد چـنـاریٚ
کیٚ تەفرەی داوی، بەردی لیٚ باریٚ

وەبـالای بـەرزت وەسیـنـەی تـەیـرت
مەگەر لە ڕیٚ و بان تێر بکەم سەیرت

بـالاکـەت بـەرزە، وەقـەد بـالاکـەم
دەردت لـە گـیـانم، لـە تـاقـە گـاکـەم

مـاڵـەکـەی دنـیـام گـەنجی نـیـانـی
خۆش بیٚ بای شەماڵ تۆی بۆ من هـانی

مـاڵـم بـۆ چـیـیـە، بـا بـیـبـا تـالان
بـالای تـۆم ئـەویٚ ئـامـیـنـەی خـالان

وەرە لـە سەربـان بـێرە خـوارەوە
ئـاو بـدە بـەدەس، دەردەدارەوە

چـاوەر هـەیـوانـە، بشنـاسە دەنـگـم
ورکەی غەریبی، نیشتەن ئەو ڕەنگم

لـە نـاو دارستـان، دارچـنـار بـەرزە
مـاچـی یـارەکـەم، بـەترس و لـەرزە

چـاوەر هـەیـوانـە شیرین وەرمت بـوو
کەواکەیت وەژە، نەکای گەرمت بوو

بــالا وەبــەرزی قــەد وەبــاریــکــی
ئــەستـێرەی سیـوەیل کـەفتـە تـاریکـی

نـــەدەردم وێنـــەی دەردەدارانـــە
نــەزامــم وێنــەی، گــەستــەی مــارانــە

دەردم ئــاوێتــەی، دەردی فــەرهــادە
مــنــیش وەك فــەرهــاد، ڕەنجم وەبــادە

لەیلی خۆم وەغولام، دیدەی پڕ لە کڵ
مـل و مـێخـەکبـەن، قـەتـارەی سمـڵ

کـوردم کـورد بـەچـە، لـەعـێلـی پشکۆ
عــالـوەم وەبـۆن مـێخـەکـبـەنـی تـۆ

مــن لــەم وڵاتــە، تــۆ لــەو وڵاتــە
قــەڵــەم و قــاقــەز، چــی دەسەڵاتــە

ئـامـای و پـەردەی چـەم بـەئیشارەت
با تازەش کەرمی مەیلی دووبارەت

نـە قـەڵـەم قـەڵـەم، نـە دوعـا و سەلام
ڕەسمــێکت بــگــرە، بــنــێرە بــۆ لام

دۆسێکم ئـەوێ، گـیـانـی گیـانـی بـوو
نـەکـو مـەیـلـەکـەش، سەرزوانـی بـوو

لەیلی نوستووە، چون خەرمانی گوڵ
پەنجەی چون شمشاڵ، هاوەبانی دڵ

من و دەماوەن، شەرتێکمان کەردەن
ئەو تەم و من خەم، تا ڕۆژی مردەن

بەمانگی مەولوود، بەسورمەی چاوت
بەمەیلت قەسەم نەمبردووە ناوت

بە سەرگەردت بم، نووری چاوەکەم
خۆ من بەبێ تۆ، کوێرە زەینەکەم

بنێ سەردڵم ناسکە پەنجەکەت
باوەشێنم کە، بە ئەگریجەکەت

چ گیان شیرین تەڕ، هیچ شك مەبەرو
مێوش شەماڵی، نەزر و تۆش کەرو

دەسڕی دەستت، بۆن گوڵی لێ دێ
بۆمی بنێرە، سەبووریم پێ دێ

هەرچن کێلانی سارا و دەشت و دەر
نەڵایم مەسکەنیۆ، تەوێڵی وەش تەر

عارەق و شەراب مەستی نەکردم
چاوەکانی تۆ، سەرخۆشی کردم

بالاکەت بەرزە کێلی قەبرم بێ
زولفەکەت پەرژین شەو لە دەورم بێ

تاکەی بکێشم، ڕەنجی غەریبی
تاکەی دانیشم لە سای داری بی

بــەسەرگــەردت بم، وە ئــەڵــوەنــدەوە
چون کەل ئەڕوانیت، وە دەروەندەوە

بەسەرگەردت بم، سەوزەی قەدباریك
ڕۆژی لــێ کــردم، بــە شەوی تــاریك

بــەژن و بــاڵاکــەت بــۆ مــن دەوایــە
یــێژی دارعــەسای دەستــی مــەلایــە

سوورەهــــەراڵـــە، سەرگــوڵش سوورا
بــەفراوش واردەن هــامساش چنوورا

نــامــەکــەت گــەیــی نــامــە بــان چــاوم
بــەچــاوت قــەسەم بــۆ تــۆ سووتــاوم

شەوی شیــتــــەنــــا، روونــــە دێوانــــە
شیــتــو بــوونــیــا، بــاسەر دەگــانــە

بەس بێ و بەس بچۆ، بەتوێی سرکەیی
بەس کە تەماشام، عالەم تێ گەیی

ئــیــنــەگرد، خــەتــای گــارەی کــەردەنــا
ئــــەنــــا مــن بــێتــو، قــەرارم چــوونــا

تــازە دایــنــاوە بــنــاخــەی مــەمــکــی
خوازبێنم لێ کرد، لە خۆی و دایکی

دەسرەکەی دەستت میل میل قەحوایی
ئــەگــەر ژنــخــوازی، دەرکــە شیــربــایــی

شەرت بی لە داخت بەرگم سیاکەم
عەسا هەڵگرم، تەرکی دنیاکەم

کاغەز دەنووسم بەنووکی خەنجەر
دەیدەم بەشەماڵ بیبا بۆ دڵبەر

دەخیلە شەماڵ، هەڵکە بەیانی
لێفەکە لادە، لەسەر لاڕانی

کاغەز دەنووسم بەخوێنی دڵم
دەیدەم بەشەماڵ، بیبا بۆ گوڵم

ئەو بالاخانە، چل گەزەو بەرزە
ماچی گەورە کچ، بەترس و لەرزە

هاڕەی مێخەکبەن، شەو لە خاوم کرد
من چون ئازاردار، ئەڵهای ئاوم کرد

ئەو بالاخانە، رووی لە هەتاوە
یەکێکی تیایە، ناو ئافتاوە

هەی داد و بێداد، وەو عەوالانە
دڵم دێوانەی، چاوی جەیرانە

ئەو بالاخانەی چل گەزەو بەرزە
ماچی گەورە کچ بەترس و لەرزە

ئەو بالاخانەی سی گەزەو بەرزە
ماچی کچە شێخ، زەکاتی فەرزە

بەردەرگای ماڵتان، بەقوڕ و چڵپاوە
کچێنیت رۆیی، هیچت نەماوە

فەقیانە چەرمی، سەڵتە بابردی
تۆ ژنت بۆ چییە، لە برسا مردی

من لەمبەرەوە، تۆ لەوبەرەوە
هەردووکمان سووتاین، وەبەر خۆرەوە

فیدای باڵات بم، کراس نارنجی
بێنە ماچت کەم، دڵت نەڕەنجی

شەرتە لە داخت، تەرکی دنیاکەم
کەشکۆڵ هەڵگرم، روو لە سەحراکەم

خۆزگەم بەدوێنێ وەختی نیوەڕۆ
کە یارم ڕۆیشت، لە بۆ تانجەڕۆ

دەرگاکەی ماڵتان، سووری هەناری
کچە نازانم، بۆ چ وا بێ باری

کراسەکەت نایلۆن بن قۆڵت کەتان
هەر خۆم بە سەرگەرد، دراوسێکەتان

یا سەید سادق، بەرەو تۆ هاتم
بمکە جووتیاری، براکەی فاتم

خۆزگە دارێك بووام، ئەڕوام لە خواوە
ئەڕوام لە تەنیشت، گۆڕی لەیلاوە

مەکتەبی هەولێر، دارەك لە حەوشێ
کێ منی کوشتییە، منداڵ لە باوشێ

قەڵاکەی هەولێر، سەد مەتر بەرزە
ماچی مۆدەکیژ، هەر بۆمە فەرزە

قەسەم بەو مانگەی خەرمانەی داوە
هێشتا مەیلی تۆم بەکەس نەداوە

خوایە هەڵکەنی ئەو کێوە لەبن
بەڵکو دەرکەوێ، نووری دیدەی من

ڕەشەڕەیحانە، خۆمی پێ ڕەش کەم
لە دوای باڵاکەت، دڵ بەکێ خۆش کەم

لەزرنگە زرنگی، خشڵ و بازی زەڕ
کەچی یارمە و خۆم لێ ئەکا، کەڕ

گوڵاڵەسوورە، دەشتان داگرێ
تەماشاکردن، هیچ سەرناگرێ

هیچ کەس وەکو من نەکەوێ کۆستی
نەڕوا لە شوێنی هەواری دۆستی

هیچ کەس وەکو من، باری لار نەبێ
موحتاج بەماچی کۆنە یار نەبێ

ئەترسم بمرم، قەبرەکەم تار بێ
ئیزرایل، لە دەس ناڵەم بێزار بێ

ڕەیحانەم دەچاند، پەڵپێنە دەرچوو
لە شوێن گوڵ گەڕام، چقڵم تووش بوو

ماڵ لە مەریوان، دڵ لە دەروێشان
مردن خۆشترە، لە ئاخ هەڵکێشان

کراسەکەت زەردە، مەیدە لە دیوار
دڵ هەر یەکێکە، مەیدە بەهەزار

هەردەتا لەم بیو، ول بووم لە شاران
هەر داخ بکێشم پەی، دووری یاران

ئێوارە وەختە، مانگای ئەدۆشی
پێم وت بۆ ماچێ، رووی خۆی داپۆشی

ئەوا هاتە خوار لە جادەی کاوە
شارڵستۆن لە پێ، عەینەك لە چاوە

وەبەرزی بالآت، بوەسم وەپاوە
ماچ بکەم گۆنات لە هەردوو لاوە

تاراکەی بەسەر چاواندا ئەدا
تاکو نەبینم، خۆی لێم لائەدا

بالآت وەبەرزی توویل(*) وەی تەڕییە
ماچەرەنییەکەت، خێرت پەرییە

بەقوربان بالآی رەق و وشکت بم
زولف شانەکریاو، پڕ لە رشکت بم

(*) توویل: لق

قـورعـانـیٚ بـێنـه، دەستـی پـیٚ دادەم
ئیتر مەیلی تۆ، بەهیچ کەس نادەم

وەقــوروانت بم، مــەسیــنــە وەدەس
دایکت پێی وتی: ماچ مەدە وەکەس

شێتان شێت ئەبن ئەچنە میری سوور
خۆ من شێتی تۆم، بە خوا و بەڕەسوول

خـەیـاڵ پـەرگـەندە، دڵ تـەرفـی تـوونم
چون فەرهـاد شەهید، پایی بیٚ شوونم

هــەرکــەسیٚ بـێژی، غـەریـبـی خـاسە
ئـەوە لـە جـوملـەی، خـودا نـەنـاسە

مـانـگـەشەو خـۆ شە، بـدا لـە سەربـان
لێو لەسەر لێو بیٚ و، ران بیٚ لەسەر ڕان

لـەگـەڵت ئـەنـووم هـەتـاکـو شەبـەق
بـە بـاوکت مـەڵـیٚ، بمدەنـە بـەرشەق

دنــان تــەڵاکــەت روشنــای گــلارام
تـو تـەقسیـرنـێریٚ خـۆم سیـاچـارەم

خـۆزگـەم بـە کـونـنـە، رەفـیـقـی ژنـە
ئــەچـی بـۆ کـانـی، سەرشانـی ژنـە

خـۆزگـە بـەو ڕۆژە وازیمـان ئـەکـرد
تـۆ دەستت هـێنـا، مـن مـاچـم ئـەکرد

ئەو سەرزەمینەی بۆی تۆی لێ نایە
ئاگری تێ بەربێ، هەر شەو لە لایە

بێ شەرت، بێ بەقا، کوا مەیلی پارت
کوانێ ئیشارەت، سەربان حەسارت

خۆزگە بەدەرزی، تیژ و تەنکە
دایم دەروازەی سینە و مەمکە

بێرە سەرینم، تێر بکە شینم
لە خوام گەرەکە، مەرگت نەبینم

نە ماڵم دەوێ، نە گەنجی دونیا
بالآی تۆم دەوێ بەتاقی تەنیا

ئەوا تۆ ئەڕۆی، من جێگەم کوێ بێ
لە کێ بڕوانم شێوەی لە تۆ بێ

بۆیە پێم خۆشە، گوێم لە دەنگت بێ
بەرزەکەی بالآت، کێلی قەبرم بێ

بەقوربانت بم، دەم ریزی نەبات
من بەبێ مراد، چۆن بچم لە لات

شەوان من خەفتم، بەرم لە لات بێ
روحم کێشکچی، دەوری بالآت بێ

بۆی هەناسەی خۆش، باخەڵ خەفی شەو
خاسترە، لە گەنج و خەزانەی خوسرەو

من ماڵم بۆ چییه، گەنجم بۆ کێ بێ
گەدایی بکەم، چاوم لە تۆ بێ

نەعلەت لە شەرتت، وەبەقاتەوە
دڵەکەم تۆراوە و لە لات هاتەوە

مەمکوژە بەناز، بازە چەمانت
بمکە بە خاتر، کۆرپەی دامانت

هەرچی دەیبینم، تۆی تیا دەنوێنێ
سەرلەنوێ دڵەکەم، دائەخورپێنێ

نە شەرتت شەرتە، نە نامەت نامە
یەك پارچە کاغەز، دوعا و سەلامە

هەڵسە با بکەین، دوو دەس لە گەردن
نەوەك لە ناکاو پەیابێ مردن

خۆزگەم بە گۆزە، ئەیبا بۆ کانی
جار جار ئەکەوێ، لەشلکەی ڕانی

بێ شەرت و بێ قەوڵ، هەروەك تۆ ئەبی
ئەوەی یاری بێ، ڕەنجەڕۆ ئەبی

شەرت و بێ شەرتیت، مەعلومی داوە
ئاخۆ دڵەکەت، بەکێی تر داوە

ئەترسم بمرم نەتبینمەوە
بە جوانەمەرگی، سەر بنێمەوە

بـــالاکـــەت بـــەرزە، مـــەیـــدە لـــە دیـــوار
دڵ هـــەر بـــۆ دڵـــە، مـــەیـــدە بـــەدیـــنـــار

کووزەڵە و بەنۆکە، ترشۆکەی شاخی
یـارێکـم گرتـووە، چـەند بـێ دەمـاخـی

ناڵیم چون کۆتر، پێچم خوارد، وەك مار
هەڵقەم دانا دەور شای پەلکی چنار

خۆزگەم بەو ئاوەی بەرەو خوار ئەڕوا
دوو سێوی تێ خەی بۆ لای یار ئەڕوا

ئەمشەو دوو شەوە، نەمکردووە ماچێ
داخـی ئـەو مـاچـە، لـە دڵ دەرنـاچـێ

یـاخـوا هـەر شەوبـێ، ڕۆژ نـەبـێتـەوە
دەستـم لـە یـەخـەی یـار نـەبـێتـەوە

خودای دای لە دەسی دیەتی ئەو ماڵ
کلکی چوو بلوور، چاوێل چوو پیساڵ

هـــەڵسە بـــێرە لام، قـــەت مـــەڕۆرەوە
خـەمـی سەد ساڵـەم، لـە بـیـر بـەرەوە

ئـەوا مـن ئـەڕۆم، بـۆ وڵاتـەکـەی خـۆم
پـــرسێکت بـــکـــەم، بـــڕۆم، یـــا نـــەڕۆم

من دوور و تۆ دوور، بەینێ ببەستین
بە فرمێسکی چاو، جۆگە هەڵبەستین

نــە گــەنجیـم دەوێ، نــە مــاڵــی دونـیـا
خـۆشی تـۆم دەوێ بـەتـاق و تـەنـیـا

دوو کەو لە قەفەس، سووسکە لە مەڕمەڕ
بـاوەشێنـم کـەن، بـەڕەیـحـانـەی تـەڕ

ئـەوا هـاتـە خـوار یـارم، لـەم خـوارە
بە خۆی فتوای دا، سێ ماچ قەرداره

خۆ تۆ، خوا نەبووی، سەجدەم بۆ بردی
وەك بت و سەنـەم، لـە مـلـم، کـردی

کووچەی جوولەکان، کەوشەکەی دڕیم
چـاوی یـاری خـۆم، کـەلـەکـەی بـڕیـم

قـەتـارێ بـێنـن، خـەمـانم بـار کـەن
لـە نـزیـکـی شار، یـار خـەبـەردار کـەن

ئەگەر نەمدەیتێ، دوو ماچ بە جارێ
هەر دوو برات بمرێ، هەریەك لە شارێ

داری پــیــرەدار، کــەی بــەدار بـووە
دۆستی دوور وڵات، کەی بەیار بووە

هــەی داد و بـێداد، خـۆ مـن نـەمـاوم
وەك تەیری بێ باڵ خوێن دێ لە چاوم

سەرێ هـەڵبـڕە، خـوای خـۆت بنـاسە
لــە دووریــی بــاڵات، دڵـم کــەساسە

ئەگەر دەمزانی بەزمانی کەوێ
ماچم دەکردی، لە نیوەشەوێ

دەمەکەت باوە، بنیا لە دەمم
بەلکی ساکین بووگ، زەرێ لە غەمم

مەچۆ سەرکانی بەفر و بارانە
چاوان هەڵمەینە، عالەم دوو زمانە

ئەگەر دەمزانی بەزمانی کوردی
هەرگیز نەمدەکرد، کاری نا مەردی

ئەگەر دەمزانی بەزمانی بولبول
هەرگیز نەمدەکرد، کاری نابەدڵ

ئێوارە دیتم، عەسر لە کانی
سێ جار سوژدەم برد، بۆ چاوەکانی

خۆزگەم بە مەلان، هەر شەو لە دارێ
نەك وەك دڵی من، کۆس کەفتەی یارێ

هەر لە سلێمانی، تا بەستی خاسە
هەمووت بۆ دەدەم، بە گۆی هەیاسە

کووچەی جوولەکان، سەر بەهەواوە
بەچەرخی روویان عالەم سووتاوە

ئەچمە سلێمانی، گوێژەم لێ دیارە
بە بەرزی گوێژە، خەم لە لام بارە

سوێنـدم خـواردووه، دڵـداری نـاکـەم
ئـەو کـچـە دەڵـێ، ئـاشکرای نـاکـەم

یـارێکـم ئـەوێ لـە کـەس نـەتـرسێ
کـۆڵان بـەکـۆڵان هـەواڵ بـپـرسێ

خـاڵـێ لـە تـۆم دی، دوان لـە تـاران
نام لە گوڵ سوسەن، لە پای مەغاران

ئەو چاوە جوانەی، تۆ گێژیان ئەدەی
ئـاوا بـێ ئـارەق، سەرخـۆشم ئـەکـەی

لـەولا هـاتـووە، بـاڵا گـوڵـە بـاخ
تۆ خەمت نییە، هەر خۆم ئەڵێم: ئاخ

سەعـاتـی دەستت، نـۆ لـیـرەی پـێوە
وەك کـۆتـرە بـاریك، ئـەڕۆی بـەڕێوە

خـوایـە بـیـبـڕێ، مـاچـی سەرەڕێ
زۆر تـرسم هـەیـە، نـەوەك یـەکـێ بـێ

ڕێگـاکـەی کـۆیـێم، پـێچ پـێچـی زۆرە
مـاچـی گـەورە کـچ، قـیـمـەتـی زۆرە

ماڵمان، ماڵەوماڵ، دڵ لە دوو جێگا
مـن خـەریك مـاوم، لـەم سەرە ڕێگـا

دوو دەس لە گەردن، چون ماری جەنگی
حەڵقەی دا لە دەور گونای فەرەنگی

بەو ئەستێرانەی، هەڵدێن لە تەورێز
دڵــداری خــۆشە، بــچــی بــۆ پــەرێز

شەمامەی جوان جوان، وەسەد تەرزەوە
لــەنجە، هــا وەلای، بــالآی بــەرزەوە

بە سەری باوکت، بە گیانی براکەت
ئـەملام مـاچ کردی، بێنـە ئـەولاکـەت

شەوان شەو نانووم، ڕۆژان ڕۆڕۆمە
هێشتا بە تەمای، دوو لیمۆی تۆمە

سێو لــە سلــێمــانــی، بــەی بــە دارەوە
سەرخــەو ئــەشکـێنـم، بـەلای یـارەوە

لـە بـیـرت مـەیـۆ شەوەکـەی سەرجـۆ
نــاڵـە نـاڵـی مـن، مـەکـە مـەکـەی تـۆ

هـەر کەسێ نەیبێ دوو دۆست و یارێ
سەر بگرێ لە قوڕ، سوبح و ئێوارێ

کــراسی بــەرت، کــەتــانــی رووتــە
دایکـی حـەو کـوڕ بی، دڵم لـە دووتـە

کــەوا گــۆرونــی، مــەڕۆ لــە دواتم
دایکـی حـەو کوڕبی، هـەر بەتـەماتم

گـیـانـە مـن مـردم، جـەرگـم بـڕاوە
گـەڵای جـوانـیـیـەکـەت، لـە دار کراوە

هەر پێنج پەلکەکەت بگرە لە خەنە
بەشکم بۆ شووەکەت بیکەی دەسکەنە

لە هەیبەسوڵتان، بتوێن دیارە
ئەوەی عاشق بێ، لێوی بە بارە

هەی داد و بێداد ئەم حاڵە چییە
کەس لە دەردی کەس ئاگادار نییە؟

خوا دایکت بگرێ، باوکت بێ ئیمان
بوونە باعیسی، دڵی هەردووکمان

خودا هەڵناگرێ، غەرقم کەی لە خەم
مەیلم بدەرێ، یا زۆر و یا کەم

وا ڕۆژ هەڵاتووە، دنیا رووناکە
یارم منداڵە، مەیلی من ناکا

کاغەز دەنووسم، بەخوێنی دەستم
دەیدەم بە شەماڵ، بیبا بۆ دۆستم

خونچەم ئەچنی، پەنجەم دا لە گوڵ
شەوگارم شەق کرد، نەگەییم وەدڵ

ئەگەر دەمزانی، لە کوێ دەنووستی
سینگم دۆشەگ بوو، بۆم ڕادەخستی

هەرچی ماڵم هەس، بۆت ئەدەم بە جل
بۆ شیربایییەکەت، تەوق ئەکەمە مل

هــەی داد و بــێداد، مــردم بــەتــەنــێ
یا ماڵم بار کەن، یا ئەو کچەم دەنێ

چــاوان مــەگـێڕە، هــێشتــا مــنـداڵــی
خـۆخـی نـەگـەییو، هـەڵووژەی کـاڵـی

گـەر مـەیلـداری، تـۆزێ مـەیل زیـاتـر
ئـەگـەر بـێ مـەیلـی، تۆ نـا، یـەکی تر

هـەتـا مـەیلت بـوو، بـەمـەیلم کردی
ئـێستـا بـێ مـەیلـی، وام زانـی مردی

سوێندم خواردووە، بە لات و مەنات
ئـەگـەر بمکوژن، ئـەمشەو بـێمـە لات

وەفـیـدای بـاڵات بم، بـاڵا خـەرتـەلـە
هـیـچ عـەیبت نـیـیـە، دانـێکت کـەلـە

دەسرەکــەی دەستت، ئـاڵــی پـیــازی
خـۆ مـن نـەمـردم، تـۆ ژن بـخـوازی

بـا بـچینـە سەر وەیس بـە تۆبـەکـاری
تـۆبــە، لـە گشت شت تـەنـیـا دڵداری

سەرێ بـەرزۆکـە، سەیـری ڕەنـگـم کـە
سەیری قرچە قرچ، ئاگری جەرگم کە

با بچینە سەر وەیس، وەیسی خۆمانە
لـە وەیس بپرسین، خـەتـای کـاممانـە

چـایـخـانـه و دووکـان مـاڵ بـەڕیزەوە
مــن بــەتــەمــاتم، لــە پــایــزەوە

هــەورێکــی هــێنــا، بــارانــی پــێیــە
یــاخــوا نــەبــارێ، یــارم لــە ڕێیــە

مانگەشەو خۆشە، چرپەی ناو کۆڵان
دەم لە ناو دەمی، دەس لە مەمکۆڵان

مـانـگـەشەو خـۆشە، ئـۆبـە بـەئـۆبـە
مـاچـکـردن خـۆشە، نـۆبـە بـەنـۆبـە

وە گـولـلـەی وەرشەو، دریـا لـە بـاڵـم
عـالـەم نـەسرەفتن، ئیمشەو لە حاڵم

جواو گەییە قەیتول، زلە لە باخان
لـە دەرمـاڵ بـێوە، بـووی وە چـراخـان

کـردمــە بـانــێ، بــانــی تـر دیــارە
یـا زەیـنـم کـوێرە، یـا نـەکـو یـارە

لە ئیلا خوتیم، شەکەت وی، قۆڵەکەم
کۆرپـەکـەت دانـە، دەس کـە مـلـەکەم

دەس مــەدە لــە زام، بــە زام زەلـیـلـم
چـاوەڕێی مـەرهـەم، دەستـی دەلـیـلـم

مـانـگەشەو خۆشە، بـچییـە سەفـەرێ
یــاری نــازدارت بــۆت بــێتــە دەرێ

مـانگـەشەو خۆشە، لـە نـاو چیغـابێ
دەم لە ناو دەم بێ، دەس لە ملابێ

بـیکـە بـە خـاتـر، دوو کـوڕی مـنـاڵت
بـێ بـەشم مـەکـە، لـە خـەت و خـاڵت

دەڵێم لەو بانە، خۆم بخەمە خوارێ
خۆم بـخـەمـە بـاوەش، گێل گێلـەدارێ

هـەر کەسێ دەیکا، مەنعی من و تۆ
لە ماڵی دەرچێ، بە هەشت و بە نۆ

دەتــرسم بمرم، نـــەگـــرم یـــارێکـــی
بـێتـە سەرقـەبـرم، ساڵـی جـارێکی

دەس نـێ بـان دەسم، بـزانـە گـەرمـم
شۆڕی زولـفـەکـەت، بـخـە بـان تـەرمـم

نـە قـاقـەز دیـرم، نـە قـەڵـەم نـەوات
لـە خـوێن دڵـەکـەم، بـنـووسم ئـەڕات

دیوت خۆت دووکاندار، خۆم مەغمەلسێنم(*)
قوڵف دوکان بەڕەکلا، وێنەت بووینم

گــوڵاڵــە سوورە، دەشتــی دایــە بــەر
بــەسەیـرکـردن، کـار نـابـێ مـەیسەر

هـەستە بێرە لام لە جێی گشت کەسم
تۆی هێزی ئەژنۆم، دار عەسای دەسم

(*) مەغمەل: قوماش.

ئـەوا مـن ئـەڕۆم، بـەخـوات ئـەسپێرم
خـۆم پـێم نـەکـرا بـێم، دڵـم ئـەنـێرم

ئـەوا مـن ئـەڕۆم، لـە بـیـرم نـەکـەی
چـوکـەڵ بـەو تـرسە، دڵگیـرم نـەکەی

خـۆزگـەم بـەو کـەسەی ، دراوسێتـانـە
بـــەشەو و بـــەڕۆژ، چـــاوی لـــێتـــانـــە

شل شل بمکــوتــن، بـــە بــنــیــاتــەوە
بمنــێنـــە زەخــمـــی، سەر گـۆنــاتــەوە

هەر چەن سەیرەکەم، بە زەبری دووربین
نـە لـە مـاڵ دیـاری نـە لـەسەر زەمین

تـــاکـــەی دانـیشم لـە سای داری بـــی
تـــاکـــەی بـکـێشم، دەردی غـــەریـبـــی

سێ مـانـگـەی پـایـز شاڵڵا شەوبـوایـە
سەگ و پـــیــرێژن، لـــە دێ نـــەبــوایـــە

دای وەلامـــەوە، وێنـــەی بـــاز تـــەیـــر
نـــەوەت ئـــازاردار، عـــاقـیـبـەت خـەیـر

دوو چاوڕەش دیرت، دووربین ئەڵەمان
لە قـەسر هـەڵخست، دۆس لـە کرمـاشان

ماڵمان ماڵێکە، سەرتیل بە سەرتیل
چەندت دەرخوارد دام ماچی بە بەرتیل

چــاوان مــەرێژە، بــە ئـێسکـە مــاسی
دوێنێ یارم بووی، ئەمڕۆ نامناسی

شل شل بمکــوتــن، تــۆزم نــەمــێنــێ
بە شەرت یاری خۆم چاوی هەڵێنێ

شل شل بمکـوتـن، بـا بـۆ خـۆم بمرم
خـەم و مـەیـنـەتت، تـا کـەی هـەڵگرم

کـفـنـەکـەم بـدڕن، بـە دەمـی مـەقـەس
شەرتە مەیلەکەت، بەرنەدەم لە دەس

دەس لە بانی دەس، خۆم خزمەتکارم
هـەرچـی ئـەمرت بێ، مـن مـنـەتبـارم

ئـەو مـاڵـەی هـەیـە، نـەزری ئـەڵلا بێ
پـاشە و کـووچـەکـەت، بـەرەو دوا بێ

ئـەوا مـانگ هـەڵات، دای لـەسەر دڵـم
لـەو جـووتـە جوانـە، کـامـیـان هـەڵگرم

حەوزی بەر ماڵتـان، زۆر شین و گۆمە
خـودا خـەم نـەدا، مـن خـەمـی تـۆمـە

مـاچـێکـم بـەرێ لـە گـۆنـای پـاکت
بـیـکـە بـە خـاتـر، کـاکـۆڵـی کـاکت

بـاڵاکـەت بـەرزە، وەك بـەیـاخـی رۆم
عــالــەم ئــەزانــێ، دەردەداری تــۆم

کەم بێ و کەم بچۆ، کەم بە دارم کە
کــەم بــە لــەنجەولار، گـرفـتــارم کــە

کەم بۆم بڕوانە، هەر بەگۆشەی چاو
ماڵ باوکت شێوێ، بووم بە قەترێ ئاو

نــە مــن کــاروانــیــم، نــە گــەنم سێنـم
هــەر بـۆیـە هــاتـووم، بــاڵات ببـیـنـم

وەرە سەریــنــم، تــێر بــکــە شیــنــم
دەنـگـی تـۆ خۆشە، لـە یـاسین خوێنم

رانـــەکـــە، رای دا، بـــابــدا قـــەتـــارە
سەربــێری بــگــرێ، ئــەو شەدەلارە

بــەهــاران خــۆشە، نم نمەی بــاران
تەماشای سەرچیغ، گۆشەی دەواران

با بچینە سەر دار، داری سەر گردی
خـۆزێ یـارم بـای، بـە مـارە کـردی

کـراست بـۆ دێنـم، تـەرزی شیـلـۆیـە
بــە دیــاری دێنـم، لــە لای زاخـۆیـە

کراسم دەوێ نە کورت نە درێژ بێ
لـە سەر پـاش پـانـیـان بڕێژ بڕێژ بێ

هەی داد و بێداد، لەم دەوران دیلە
هـەر جوانـێ بـە دەستـی پیرێ زەلیلـە

نـەمـامـم دەچـانـد مـاڵـۆ بـەمـاڵـۆ
خەڵکی پێی شاد بوو، منیش ڕەنجەڕۆ

دەتـــرسم بمرم، داخ لـــە دڵـــم بـــێ
خـاکـەکـەی بـەغـدا ئـاو و گڵـم بـێ

دەتـرسم بمرم، بـە جـوانـە مـەرگـی
بـیـبـەمـە نـاو گـۆڕ، نـاڵـە و دڵتـەنگـی

هـەستە وەرە لام وەك جاری جاران
بـە کـوێری دوژمـن بـە دیـدەی یـاران

کۆرپەی دڵی من باوەش تۆی ئەوێ
گڕووی لێ گرتم، بۆم نانوێ شەوێ

بـە خـودا یـەکـێك، پـێغـەمـبـەر هـەزار
عـاسمـان دڕنی دا، تۆ کەوتیتە خوار

بەقسەی بەدکاران، بەزمان و بەدرۆ
کەوتووەتە بەینمان، زەڵم و تانجەڕۆ

دەك خـوا بـیـنـووسێ، قـەڵـەم بکـا کـار
ژن بۆ پیاوی پیر، کچ بۆ هەرزەکار

بـالاکـەت بـگـرە، بـەقـەد بـالاکـەم
خـەرجـی بسێنـە، لـە خـۆم لـە براکـەم

ئـەنـگـوستت دەرزی، زولـفت خـەیـاتـە
روحـم کـێشکـچـی، دەوری بـالاتـە

ئەو کچە لەو ماڵە، قەولی داوە پێم
دەرکـــە و دەروازەی داخــراوە، لــێم

ئەو کچە لەو ماڵە، خۆی دا نیشانم
ئـاگری پـێ نـەبوو، سووتـاندی گیانم

ئـەنگوستت دەرزی، زولفت ئـاوریشم
گـەر خـوا نـەمکوژی، لـە لات دانیشم

کـچـە کـوردەکـەی، مـاڵـی شێخ زادە
مــن بـۆ تـۆ مـردم، رووبـەنـدت لادە

خەڵك خانووی ئەرمێ، من بەر هەیوانم
خەڵك دۆستی ئەڕوا، من دەسگیرانم

مـلـەوەن لـە مـل، دوعـا لـەبـن بـاڵ
لاکە بەم لاوە، بووم بە کۆی زوخاڵ

هــەرچــەنــێ ئــەکــەم، دەلالــەتــی دڵ
دڵ وەکـو قـازان، خـاسـتـر دێتـە کـوڵ

ئـەگـەر ئـەمزانی، بـێ وەفـاییـەکەت
زووتر بـارمەکرد، لە هـاوساییەکەت

هەر پێنج پەنجەکەم، نەزری ئەڵلا بێ
بــاغــەوان بمرێ، بـاغ بــەرەڵـلا بــێ

بەخۆت بانگت کرد ئەمشەو میوان بە
ئـەو بـاغـی سێوە خـۆت بـاغـەوان بە

ڕەشی چــاوانت لــێم هــەڵــپـلانــی
سەرمت دا بــە بــر، مــاڵــم ڕمــانــی

یـا سوڵـتـان هـاوار، مـاڵ بـە بـەرزەوە
بــەدكــارمــان بمرێ، بــەدەم لـەرزەوە

دەمـەكەت هـەنگوین، لە قوتووی شیندا
ناردمە خوازبێنی، لێم چوون بەقیندا

بــۆ لای كــێ بــچـم، دەس بــەزامــەوە
كــێ دەرمــانم كــا، شەو بــەلامــەوە

ئەوا مـانگ هـەلات دەربـەند بوو خـاڵی
شل شل دەیـپـۆشم، بـەرگـی عـەوداڵـی

كــزەی دەروونم، وەك لافـــاو لـــێڵـــە
وەك هـەوری بـەهـار لـە دەشت و گێڵە

ئـاخ لـە دڵـەكـەم قـەت نـابـێ پـەیوەس
یاڵەو یـاڵێتی، وەك دووربین وەدەس

ئەوا مـانگ هـەلات دای لـە پردی سوور
جێی ژوان خـاڵی، نەهـات قەد بلوور

كــچــێكــم دیــوە، لـــە سلــێمــانــی
كـچ مـیـرزا سەعـی، نـاویـم نـەزانـی

ئەوا مـانگ هـەلات مـانگ كەیلێ بەرزە
دۆست و دەسگیران، هـەر ئیمشەو فـەرزە

ئـــەوا هـــاتـــەوە لـــە مـــاڵـــی پـــووری
دەس بـــە جـــامـــەوە، پـــەنجە بـــلـــووری

بـــەڕێوە ئـــەڕۆم، ئـــەژنـــۆم ئـــەلـــەرزێ
لـــە دوام جـــێمـــاوە، یـــەك بـــاڵابـــەرزێ

جـــوابـــێ ئـــەنـــێرم، بـــۆ یـــاری شارم
بـــە دوو دەس مـــەڵـــحـــەم بكـــا، تـــیمـــارم

كاول بێ كەركووك قەسر و دووكانی
لای خۆمان خۆشە، عەسر و بەیانی

هەر لە پەنجەی پێ، خاڵە تا گەردن
خـــاڵ وەك نـــیـــو لـــیـــرە، دەسە مـــلـــكردن

خۆزیا من بووام، لە جێی ئەو هەورە
بمنـــاڵاندایـــە، لـــەو حـــەوشە گـــەورە

ئـــەوا مـــانگ هـــەڵات مـــانگی یـــەكشەوە
لـــە كـــێو و شاخـــان، چـــریكـــەی كـــەوە

یـــا جـــوابـــی بـــەخـــێر، یـــا دڵـــنـــیـــام كـــە
بەس لەوە زیاتر شێت و شەیدام كە

لە بێ لوتفییەكەت، بووم بە پەروازە
خـــەمـــبـــارت كـــردم، زۆر بـــێ ئـــەنـــدازە

هـــێزی پـــێم نـــیـــیـــە، بـــڕۆم بـــە ڕێدا
چون یار نەخۆشە، كەوتووە لە جێدا

هــەر تــەمــێ لــەسەر کــێوێ ساکــیــنــە
ئــەوە تــەم نــیــیــە، هــەنــاسەی مــنــە

ئەی خوایە چی بکەم بۆ تۆزێ دەرمان
بیدەم بە گولەکەت، بمرێ بێ ئیمان

قەسەم بەقورئان، سی جزووی کەلام
مــەر گــڵ بــیــبــڕێ، مــەیــلــی تــۆ لــە لام

غــەریــبــی شاران، هــەر بــۆ من خــاسە
خــواردنم خــەمــە و بــەرگــم پــەلاسە

خۆ تۆ بڕنەو نیت، شانە و شانت کەم
لــە نــاو جــاهــێڵان، دەسنــیشانت کــەم

کاوڵ بێ گەرمیان، ئاویان لە بیرە
خــۆشە لای خــۆمــان، جێگــای دڵگیرە

جــاهــێڵ بــە دوو شت ئــەبــێ دێوانــە
شەقــەی مــاچــومــووچ، پــای لــووتــەوانە

ڕێگــاکــەی مــاڵــیــان، پــێچ ئــەکــاتــەوە
ئــاگــری لــێم بــەردا، لانــاکــاتــەوە

ئــەو بــڕکــە مــاڵــەی، بــەکــەژ و کــێوە
بــەو بــایــە دەژێم، دێ لــە لای ئــێوە

هیچ عەیبت نییە، غەیری ڕەشییەکەت
ئەویش بەقوربان قسە خۆشییەکەت

شەرت بێ لە داخت، بچمە دەماوەن
حـــاکـــم بمگـــرێ، بمنـــێ لـــە پـــاوەن

بـڕوانـە سیـروان، ئـەگری بـەچـاوان
ئەڵێ لێم بڕیا، دەسەی زلف خاوان

بـاڵاکـەت بـگـرە، بـەقـەد داری تـوو
دڵـداری خـۆشە، حـاشا کـە، لـە شوو

چـــاوە رەشەکـــەت، لـــێ هـــەڵـگـلانم
ئـێستـە بـە تـەمـای، دەس لـە مـلانم

بـنـێ سەر دڵـم پـەنجە جـوانـەکـەت
دەبمە مـیـوانـی، خـان و مـانـەکـەت

بنێ سەر دڵم هەر پێنج پەنجەکەت
بمکـە بـەخـاتـری، بـرا گـەنجەکـەت

بـا لـێم نـزیك بـێ، بـەژنـی لاولاوت
دەبمە شانـــە، بـــۆ زولـــفـــی خـــاوت

هـیـچ فـایدەی نییـە، یـار لـە دوورەوە
دەم نـەنـێی، وەبـان گـۆنـای سوورەوە

هەرچەند ئەڕوانم، بە حوکمی دووربین
نـە یـارم دیـارە، نـە خـاڵی شیـریـن

شەرتم کـــردووە، تـــاکـــو بمێنـــم
لـەسەر ڕووی زەوی، هـەر تـۆ بـهێنـم

بـێره مـاڵـەکـەم، چـون جـاری جـاران
بـا کـوێری کـە نـیـو دیدەی بـەدکـاران

چـــەنم پـــێ وتـــی: دڵـــە وا مـــەکـــە
خـزمـەت بـێگـانـەی، بـێ وەفـا مـەکـە

یار لە سلێمانی بە کراسی حەو ڕەنگ
مـنـیش لـێرانـە، غـەریب و دڵـتـەنگ

بـاڵـەخـانـەی چـەم، چـەترێ لـە بـانـی
یارم نەخۆشە، دوور بێت لە گیانی

ئەو چاوە جوانەی وا هەڵیان دێنی
ڕۆژێ یـەکـێکـمـان، لـێ ئـەمـرێنـی

لـە سلـێمـان کـەنـدی تـا مـیـانـدواو
گشتی بەقوربان شۆخی بەڵەك چاو

خۆمن نەمخواردووە، ئاو لە گۆزەی سوور
قـابـل بـە تـۆیـە رانکوچۆغـەی سوور

بـــاران دەبـــاری، لـــە کـــوێ دانـــیشم
بـەرامـبـەر بـەتـۆ، ئـاخـان هـەڵکێشم

سەعاتی دەستت خۆم قورمیشی کەم
ئەو بالاّ جوانەت، خۆم داگیری کەم

بـە بـەرزی گـوێژە، بـە نـزمـی ئـەزمـڕ
هـا لـە بـاخـەڵـتـا، جـووتـێ لـیمـۆی خـڕ

چــەنم پــێ وتــی: مــەچــۆ پــەنجەرە
لــەسەر سیـنــەکـەت، شەڕە خـەنجەرە

کــاریٚ تـۆ کـردت بــەو دوو چـاوانــە
خۆ حوکمەت نەیکرد، بەو کوردستانە

ئـەوەن شیـریـنـی، وەك شەکـر خـاوی
ریشووی بـۆیـەمـە، هـاتـە بـان چـاوی

سەریٚ هەڵبڕە، سەیری گەردوون کە
سەیـری گـرپـەکـەی پـیرە دەروون کـە

باریك تۆ مەڕۆ، پەشتەماڵ لە پشت
غـەریـبـییـەکەت خۆ عـالـەمـی کوشت

لایـێ تـۆبـزاوە، سەرتـۆپ جـەبــاری
خۆ گشتت کوشتووە، ئەمەن نازداری

ئــەو دەمــە بـێنـە، مــاچـی کــەمــەوە
لــە کــیٚ تــۆراوی ئــاشتت کــەمــەوە

بــالاّ بــە بــەرزی، قــەدبــە بــەلـووری
هیچ فـایەی نییە، مەرحەبـای دووری

ئـەوەنـدەم روانـی، بـە چـاو کـەژاڵـتـا
خـۆزگـەم بـەو کـەسە، وا لـە بـاخـەڵتا

رەشە ڕەیـحــانــە، پــەلك حــەبـیـبـی
خـۆم لـێروکـانــە، یـار لـە غـەریـبـی

ڕێگاکەی کەرکووك کاکی بەکاکی
گەر تۆی لێ نەبی، وێران بێ خاکی

ئەو چنارە بەرزە، گۆم لە بەینیدایە
یارێکم گرتووە لە سونعی خۆمدا

دارەکەی سەرکەل، تاقە دارێکە
دوو کچ بە تەمای، هەرزەکارێکە

ناو حەوشەکەتان دوێر و(*) هەیوانە
بەر قاپیەکەتان، قامیشەلانە

هەی داد و بێداد، لەی بێ دادیمە
بێدادیم لە دەس، شەو تەنیاییمە

ڕەبی کەس وەك من شەو دەروێش نەبێ
تەوەللای وەتەن قەوم و خوێش نەبێ

بالاّ وەبەرزی، نەیجەی هەواسان
پێوە بەند بووە، سێو لە خوراسان

هەمەرۆ مەرۆ، تا ئەگەییم پێت
ماچ کەم سەر گۆنات، تاسەم بشکێ لێت

هەناسەکەی من، گیر بێ لە ناوتان
گەورە تا بچووك، نەمینێ ناوتان

بڵێن: بە یارم نەگرێ بەهانە
خۆ من کەوتووم، لە نەخۆشخانە

(*) دوێر ژوور.

سوورا و و سپـیـاو، جـادووکـاریـیـه
خـاڵـی خـوارشتـه، خـۆی دیـاریـیـه

دەسرِی دەستت گـــوڵـــێکـــی، زەردە
ئەگەر ژنخوازی، دەس لە ماڵ بەردە

کراسەکەت نـایلۆن، سەرپۆشی کەتان
وادەی مـن و تـۆ، سەربـانـی خـۆتـان

کـراست بـۆ دەکـەم، لـە گـەڵا گـوێزێ
هــەوا لـێی نـەدا، بـۆ خـۆی بلـەرزێ

بـۆیـە لـە سەرمـای زستـان بـێزارم
بـە سەرمـا زولـفـی تـێك ئـەچـێ یـارم

ئەگەر بۆم نەکەی شاڵ کودەری سەوز
حەواڵت ئەکەم، بە حەزرەتی غەوس

ئەوا مـانگ هەڵات، دای لە لێفەکەی
دایـکـی نـەزانـێ و بـگـرم، سێوەکـەی

چـــاوم دەیـــەشی سەرم ئـــەکـــا ژان
بە هەچ حاڵێ بێ، ئەچم بۆ ماڵیان

قـەڵـەم و کـاغـەز، دەفـتـەری کـۆنـە
خـۆزگـە دەمزانی، یـار مـەیلـی چـۆنـە

بـەس جـواو بـنـێرە، لـە جـواو بـێزارم
کـاغـەز بـنـووسە، خـۆم خـوێنـەوارم

مـاڵیـان لـە ئیسکـان دەرگـا ڕەقـەم نـۆ
خـوا تـێکـی نـەدا، بـەیـنـی مـن و تـۆ

تووەکەی حەوشتان پەڕپەڕ، داتێرێ
دڵـداری خـۆشە، دایـکت نـاهـێڵـێ

عـارەق و شەراب، مـەزەی لـەبـلـەبـی
کـی مـنـی کـوشتـووە، کـچـە چـەلـەبـی

بـــەلار و بـــەلار، بـــە لارانـــەوە
بـە فـوای مـەمـکـۆڵـەت، گـوڵـهـەنـارەوە

ئـەگـەر ئـەمـزانـی، چ ڕۆژ، ئـەمـردم
یـانـەی ئـاوەدان، وێران ئـەکـردم

جـوتـێ شـەمـامـە، تـازە کـردی بـن
مـەیبـە بـۆ بـازاڕ، بـیـفـرۆشە بـە مـن

چـەپـکـێ ڕەیـحـانـە، لارم کـردەوە
شەو بـە ڕەسمـەکـەت ڕۆژم کـردەوە

چەپکێ ڕەیحـانە، سەرچل حەبیبی
ئـەویش بـۆ یـارم، هـا لـە غـەریـبـی

چـەپـکـێ ڕەیـحـانـە بـنـی لـە گـۆمـە
عـالـەم دەزانـێ، ئـەو کـچـە هـی خـۆمـە

ئـەوا مـن ئـەڕۆم، خـۆم و دڵـەکـەم
خـودات لـەگـەڵ بـێ، تـاقـە گـوڵـەکـەم

ئــەوا تــۆ ئــەڕۆی، بــە نــاڕەزای دڵ
خـودات لـەگـەڵ بـێ، مـەنـزڵ وەمـەنـزڵ

ئـانـەکـۆ، مـلـی، مـنـیـچـی بـەرە
چـەنـی خـاڵـەکـەت، ئـامـیـتـەی کـەرە

ئـێوارە بـاران، فـێر بـووگـە، پـێمـان
نـایـەڵـی تـازەدۆس، سەربـدا لـێمـان

هــەڵسە بــێرەلام، لــە کــێ تــرستــە
گـەورە تـا بـچـووك، هـەواڵـپـرستـە

غـەریـبـی شاران کـارێ پـێم کـەردەن
بـێزارم لـە گـیـان، رازیـم بـەمـردەن

غــەریب غــەریـبـە، غــەریب دیــارە
رەنـگـەکـەی زەرد و لـێوی بـەبـارە

ئــەمشەو دوو شەوە نـایـێتـە، خـەوم
لــە چــی تـۆراوی بـیـنـایـی چـاوم

خـۆ مـن کـۆتـر نـیـم، بـاڵ بـە حـەواوە
یــارم بـبـیـنـم، لـە نـاو، بـەغـداوە

شەرت بێ لە داخت لەم کێوە کۆڵ کەم
بچمە عروسیا، بەرچاوت چۆڵ کەم

بـەر مـاڵـەکـەتـان، دەپـێوم بـەگـەز
لـەبـەر خـاتـر تـۆ، دەیـکـەم بـەمـەرەز

کراسەکەی بەرت لە خوتەن سوورە
ئاگادارت بێ ئەو شێخ غەفوورە

ئەچێ بۆ بەغدا، بۆ بازرگانی
بۆ لوولە و زنجیر، بۆ دەزگیرانی

مەمکێکت هەنار، یەکێکت لیمۆ
کام بگرم بە دەس، کام بکەم بە بۆ

هەڵسە با بڕۆین بۆ کوێ دەڵێی دێم
لە ناو بەدکاران تانووت نەدەی لێم

ئەو شەرتەی کردمان لە بیرت دەرچوو
یاری تازەت گرت منت لە بیرچوو

ئەو چاوە ڕەشەی، هاورد و بردت
تەرکی دڵداری تۆ بە من کردت

بە تای کراسی ڕووی کردە ماڵم
لە دۆستم دەرچوو، بوو بەحەلاڵم

بارم بارخانە، سەربارم ڕەقی
خۆم بۆ قەسر ئەچم، یار لە خانەقی

خۆزگەم بەتیرۆك لە بانی نانی
جار جار ئەخزێ بۆ نەرمەی رانی

ئەو هەموو غەمەم، من لای کێ بێژم
دەردی دووری گوڵ لە کوێ هەڵڕێژم

کەی تۆ بووی بە شەم، تا وەك پەروانە
مـنـیش خـول بـخـۆم، وەکـو دێوانـە

مـانـگـەشەو خـۆشە، لـە بـەهـارەوە
یـاری خـاست بـێ، لـە دەوارەوە

قـەسەم بـەتـاتـای زوڵـفـە خـاوەکەت
مـن وێڵـم لـەبـەر مـەستـی چـاوەکەت

قـەزات لـە گـیـانم، کول ڕۆژێ جـارێ
عـەسر و بـەیـانـی، سەر لـە ئـێوارێ

دڵـداری خـۆشە، بـەشەرت بـیـزانـی
یام لە ناوی ڕان، یام لە ڕێی کانی

چـرام دایـنـاوە، لـە پـاڵـی سەکـۆ
گەورەیان بۆ من، بچووکیان بۆ تۆ

هـەر خۆم بەقوربان لەنجەی شلت بم
ڕەفـتـەی هـەرنـەوع دەوری مـلت بم

گـڵاکـەی پـایـز، خشەی کـردە چـەم
ئەو لە وادەی خۆی من لە تاوی خەم

گـەنم گـوڵـی کـرد، وا جـۆ ڕنـیـاوە
شەرعـی مـن و تـۆ، هـەر نـە بـڕیـاوە

بـاخـێکـم نـاوە، لـە ئـەبـابـەیـلـێ
هەناری گرتووە، چون مەمکی لەیلێ

چـاوێ هـەڵـبـڕە، وەك ژێر زگ مـاسی
ئەوسا دۆسم بووی، ئەمڕۆ نامناسی

مـایـن لـە عـەرەب شوهـرەتـی چـۆنـە
کـچ لـە هـەڵـەبـجـە، وەك پـەری سۆنـە

جـادەی سلـێمـانـی بـۆیـە خـۆشمـەوێ
لـەبـەر عـەلمۆدە، ڕێم بـەر نـاکـەوێ

سەیری چاوکاڵ کە، مات و مەلوولە
نـە چـاوی ڕشتـووە نـە زولفـی لـوولـە

جـادەی دوجـەیلـە، لـە گـوڵ داچـێنم
لـەبـەر عـەتـە گـیـان وەجـێی نـایـێڵـم

شەرتی دڵداری، گش کەسێ کەردەن
هیچ کەس وەکو من بۆ تۆ نەمردەن

چـاوت هـەسارەی کـارەوانـکـوژە
دەوری ئـۆبـەکـەم، هـەر تـەمـومـژە

بـاغـان بـێ سەمـەر، زیـنـەتـی نـیـیـە
کـچ وەبـێ دایك سەمـەری نـیـیـە

بـالا، بـالاتـە، هـەر خـۆت ئـەنـوێنی
قـەستـتـە، جـەرگـم لـە بـن دەربـێنی

بـاڵـەخـانـەی چـەم، دڵ دێوانـەی تـۆم
ئـەگـەر تـۆ شەمـی من پـەروانـەی تـۆم

ئــەگــەر دەمـزانـی بــەزمـانـی جــاران
بــاغــەکـم دەچــانـد لـە دەورەی مــاڵان

کـەلـەکـەی گـوێژە، بـەفـر گـرتـوێتـی
جوانـی سلێمـانـی، دوو کـچ بـردوێتـی

چـاوم چـاوەڕێ و دەنـگـم نـایـگـاتـێ
بە خۆی حەز دەکا و دایکی نامداتێ

ئــەوشۆ پــایــزە، سارد و سەرمــایــە
مــاڵـی چـاو جـوانـێم، هــا لـە قـەڵایـە

سەردەشت و سابڵاخ بانەگوڵان– پێوە
گشتـی بـەقـوربـان، ئـەم زار و لـێوە

چیمـەن مـەپـێچـە، گولـەکـەی تـاریکـە
لانـکـێ بـپـێچــە، قــەدت بــاریـکــە

جـووتـێ مـەمـکـۆڵـەت، وا وەسیـنـەوە
کـردۆتــەوە ژێر، کــەتــان چـیـنـەوە

بــاڵ وەبــازیـبـەند، قـۆڵ وە مـوورووەوە
بـۆ خـوڵـقـم نـاکـەی، وەرە ژوورەوە

سەبــارەت بــە تــۆ، مـن لـێرە بــەنـدم
ئەو چاوە مەستەت عەقڵی لێ سەندم

چ بکـەم بـۆ یـەکـێ بـیـگـرم بـە کـرێ
سەتڵـە ئـاوەکـەت لـەگـەڵ هـەڵبگرێ

بـــالآت بـــەوێنـــەی ئـــەو شۆڕە بـــیـــیـــە
هــەرچــەنــد ئــەڕوانم لــە وێنــەت نـیـیـە

هەتا دیار بووی، بۆم دای بە سەردا
کـەوتـوویـتـە پـەنـا، بـانگم لـێ بـەردا

کوردم، کورد بەچە، عەرەب نیم لۆ لۆ
هــەر بــەمــنــداڵــی مــەیــلـم دا، بــە تــۆ

دەچمە سەرگەڵو، هەر بەم دەستوورە(*)
چەند جوانی لێ دێ، خەزێمە سوورە

تاقە دارێ بووم، بۆ خۆم ئەشەنیام
هەوای تۆ لێی دام، لە ڕیشە کەنیام

بـالآکـەت بـەرزە، حـەرام کردووە لێت
بــەخـیـلـی نـابـەم، خـودا داویـە پـێت

بەس بێ و بەس بڕۆ، بە دەور و پشتا
خـوای هــەرزەکــاران، بـکـەم بـەگـژتـا

شل شل بمکـــوتـــن بـــەنـــەواتـــەوە
بمدە بـــە سووری، سەر گـــۆنـــاتـــەوە

تـــاقـــە دارێ بـــووم، وەدەم یـــاڵـــەوە
عـاسی بـووم وەدەس بـای شەمـاڵـەوە

هــەی داد و رۆڕۆ، هــەرەسی سەخـتـم
یام تۆ سیا چارەی یا خۆم کەم بەختم

(*) دەستوور: بەرگ و کاڵا.

هەی داد، هەی بێداد، هەرەس وەماڵم
ئای بۆ دڵسۆزیٚ شەو بێتە پاڵم

وەی کەنی کەنی(*)، پیٚ بنە لە یانە
خوێشی خۆتانم، مەمکە بێگانە

چاوی خستووە کار، چون چرای بەرقی
لە قەسرۆ دەیبا، بۆ سەر خانەقی

کاغەز ئەنووسم، لە گوڵی سرکەیی
بە دەم پێکەنین، بە دڵ گلەیی

بەو هەسارەکەی، تار و مەمانوو
مەر ئەو هەسارە، حاڵم بزانوو

بەو هەسارەکەی، سەر کەلی ئارێز
دڵداری خۆشە، ئەمما بە پارێز

ئەوا بەهارە عێل بارکردنە
دەم بنیٚ نێو دەم دنیا مردنە

بە فیدای باڵات بم، باڵا داری حەی(**)
رەنگ گوڵەمینا، سەبرەکەم تا کەی؟

قەزات لە ماڵم، گوڵەی نیسانی
خۆش بیٚ بای شەماڵ تۆی بۆ من هانی

(*) کەنی: کچ.
(**) حەی: دارێکە لە خاکی حیجازدا ئەڕوێت.

کاول بێ خورماڵ، لەگەڵ دووکانی
کراسی کشمیر، مەمکی ڕووشانی

جادەکەی خورماڵ، بیکەم وە کەڵەك
تیا بگەڕێ حەپسە چاوبەڵەك

تووتنەکەی بەرماڵ، دێراو دێراوە
شتڵ نێرەکەت جەوەو حەلاوە

هەر لە تازە دێ، تا خێڵی حەمە
گشتی وەقوربان، بالاکەی جەمە

بەفیدای دەمت بم، بە ددانەوە
ماچی سەدەفەن، وە دووکانەوە

بڵێن: بەخەجێ، پۆشین، شین نەکا
لە دوای مێردەکەی شوو بە کەس نەکا

شەرتە بمپۆشن، سەر کەللەم دەوار
بگەڕێم بە شوێنتا، هەوار بەهەوار

پرسیار پرسیار کەن،ماڵیان لە کوێیە
لە سەر دەڵێنە، شەقامە ڕێیە

ئارەق و شەراب، مەزەی لەبلەبی
سەرخۆشی کردم بەهیەی مەکتەبی

دوو چنار نایەڵێ بالای دیار بێ
یاخوا بای شەماڵ، بەلارەلار بێ

لـە نـاو درەخـتـان هـەر چـنـار بـەرزە
چـونـکـە نـەجـیـمـە لایـق بـە ئـەرزە

سەیرکە ئەو پووزە، ئای چەنێ لووسە
شەکری لەندەنـە، کـارخـانـەی رووسـە

هـێلانـەم بـەسـتـووە، لـنـگـەسێ پـاوە
مـەیـلـم هـا، وەلای کـچـی قـوێخـاوە(*)

خـۆم لـە سلـێمـانـی مـاڵ لـە تـارانـێ
عەشقی بالآی بووم، چەتیو نازانێ(**)

بـالآت لـە وێنـەی ئـەو شۆڕەبـیـیـە
فـرە گـەڕیـاوم، لـە وێنـەت نـیـیـە

عـەبـاکـەی سەری لـە دوای خشیـەتـی
هینی خۆی نییە، هینی خوشکیەتی

دەچـی بـۆ حـەمـام، حـەمـام تـاریـکـە
مـەمـکـی ئـەو یـارەم، عـەلـەتـریـکـە

لـە خـوار گـوێژەوە، سلـەیمانـیـیـە
یـارێکـم گـرتـووە، کـانـێسکـانـیـیـە

دەسەسڕەکـەت، بـۆی گـوڵـی لـێ تـێ
بـنـێرە بـۆ لام، سەبـووریـم پـێ تـێ

(*) قوێخا: کوێخا.

(**) چەتیوە: کچەتیو، کچەهەتیو.

دەسڕی دەست، گــولّـــی وێڵ وێڵـــە
بــۆ ئــارەق سڕیــن جــادەی تــەوێڵــە

یــاخــوا کــاول بــێ، وڵاتــانــی دوور
یەکێکیان کەرکووك، ئەوی کەی شارەزوور

کەم لە گۆشەی چاو، دەردم کاری کە
شەرمــێ لــە گومــەن، هــەیوانساری کــە

بــالّا بــەرزۆکــە، بــێمــە ژێر بــالّت
ماچ کەم سەر گۆنات، تەڕ نەکەم خالّت

یا خوا شارەزوور، بەرقی تێ کەوێ
لە کونی زەنگیانە، چاوم پێ کەوێ

لــە دەروەنــی خــان، گیــریــاوم وەدیـل
کــڵاو زەرەکــەت بــنــێرە، بــەرتــیــل

ئـــاهـ و نـــالّـــەو و دەوایـــی دەردم
مـــن گیرۆدەیی لــەچــەکە(*)، زەردم

ئــەچــم بــۆ تــاران بــۆ بــڕنــەوی کـوڵ
شووەکــەت ئــەکـوژم، داخـم وا لــە دڵ

دەچــی بــۆ مــەکتــەب هــاوار نــامــهێڵـی
دەستــی دا عــەبــا، ڕۆیــی جـێم دێڵـی

کــاری خــواوەنــە، ئــەوێ هــەروابــێ
لــەیل دەوڵــەمــەن، مــەجنون گــەدابــێ

(*) لەچەك: رەفتە.

ڕۆژی پێنج فەرزە، لاڵییام لە تۆ
گەر موسوڵمانی، رەحمێ خەیر بۆ(*)

لەسەر ڕوومەتت تاقە خاڵێکە
ڕۆژێ نەتبینم لە لام ساڵێکە

بەر دەرگاکەیان، گوڵ و ڕەیحانە
بە شەو خەفەرە، لە خەستەخانە

لەوە مەڕوانە، بالا بچووکی
بەقیمەت گران، بەوەزن سووکی

ئیتر خوا حافیز، من لە موڵکی تۆ
ڕەبی دوای من، هەزار خێرت بۆ

دڵەکەم بۆ دڵەکەت کەڵکەڵە ئەکا
لەگەڵ نامەردان، مامەڵە ئەکا

ئەم لار و لەنجە، گشتیم وەدڵە
رەوت وەك سۆنە، قامەت وەك گوڵە

با من بکوژرێم، وەبانی تۆوە
خوێنم بڕێژرێ، وەسەر لیمۆوە

بەر دەرگاکەتان بەچڵی کەرەوز
یا خوا پیای بڕوا، کڵاو قەنەوز

ڕێگای سلێمانی، بە چاو ئەکێڵم
ئەو کچەی تیایە، بەجێی ناهێڵم

(*) بۆ: مەگەر.

خوایە لەم بانە، زوو بمخەیە بان
بمخەیە بەینی سیارە و عازەبان

لە گولان هاتم دێوانە جێمە
لەبەر بالاکەت کانی سارد ڕێمە

یا خوا بەخێر بێ، کاروانی بانە
شیلەی هەرزان کرد، بۆ ناو چامانە

ئەوەنە، گەڕیام، بن دار وەبن دار
سەرپەنجەم کەنیا، نەگەییم وەیار

ئەمە دەمێکە ئەم داخە پێمە
سەحەر هەڵئەسم، زووخاو لە جێمە

ماچێکم کردووە، وەك ماچی دوێنێ
وەك بەفری کوێستان سەر ئەتەزێنێ

یێژن لەم خوارە، گەنم و جۆیە
سەڵتەی سورمەڕێژ، قابیل وەتۆیە

سوێنم خواردووە، لە تەغارێك جۆ
پشتێنێك بکەم لە کراسەکەی تۆ

باران ئەبارێ، دەربەند تۆز ئەکا
ماچی گەورە کچ، کوڕ ئالۆز ئەکا

پیاڵە و ژێر پیاڵە، زەرفەکەی گوڵە
لە ناو گەڕەکمان، هەرتۆم بەدڵە

پـایـز ئـامـاوه، دیسان پـەی داخـا
شەماڵ بی شەینەر، پەی سەرەباخا

چاو خاسەکەی من، دەم خاسەکەی من
ناشێ تۆ نەکەی، شەو تاسەکەی من

شووت نـەکـرد بـەمـن، سمـێڵـم قـنجـە
شووت کـرد بـەبـۆزە، بـەمـنجـە مـنجـە

بەپلەی تەشوەکەت چاوێکم کوێر کە
لە جیای مێردەکەت خۆت بەمن فێرکە

کـراسەکـەت دڕا، کـراسێ بـۆ نـاکـەی
لـە مـێردە گـولـەت، بـۆ حـاشا نـاکـەی

ساتـێ سەر بـنـێ، وەبـانـی بـاڵـم
بـزانـە شێتـم، یـا کـەڕولاڵـم

قەسرو خانەقین، سەر حەدی ئێران
گشتـی وە قـوروان، چـاوێکـی جـوان

سەرکـە سەر ڕانم، خـەوت لـێ کـەوێ
قەزای خۆم و خۆت، لە شووەکەت کەوێ

مـاڵـی بـاوکـەکـەت، کـەوتـۆتـە کـوێوە
ببـێ بـەمزگەوت، ئـار ئـەنێم پـێوە(*)

ئـەگـەر بـەبـێ تـۆ، شایـی لـە دڵ کـەم
یا خوا شاییەکەم، ئامیتەی گڵ کەم

(*) ئار: ئاگر.

هەوای بانەوبان، شنەی داری توو
کێ بێ حەز بکا، یاری دەن بەشوو

بەندەخوێنەکەت، بەمیرات کەوێ
نایەڵێ بنووم، بە ئارام شەوێ

ماڵی باوکەکەت، بەقوڕ بگیرێ
بوو بەقەڵای رۆم، بۆ من ناگیرێ

هەر کوێیە بەرزە، بیکەنە تووتن
هەر گڵاپانە، بۆ جگەرەی خاتوون

مانگەشەو خۆشە، خشەی پەرێزێ
دۆستی جوانت بێ، پڕ بە ئامێزێ

پیاڵە و ژێر پیاڵە، بنەکەی خشتە
تۆیان لە من کرد، بەزەبری نوشتە

شەرت وێ لە داخت بچمە بنی گۆم
ئەرز و حاڵ بدەم، لە لای پاشای رۆم

شەرت وێ لە داخت، دووەم لە قینت
پەتی خۆم هەڵخەم، لە لکەی پۆشینت

بایە هاوردی لە دوور تۆز ئەکات
داوای ئاو و دۆی بەر قەڵوەز ئەکات

بیکە بەخاتر، زەردەی خۆرئاوا
سەرێ بێنە دەر، لە تویێی کەژاوە

مانگەشەو خۆشە حیلەی ئەسپی شێ
دۆستی جوانت بێ، دەسگیران لە دێ

تازەم زانیوە، هەڵەبجە شارە
دەوری هەڵەبجە، گوڵ و گوڵزارە

تازەم زانیوە، هەڵەبجە دێیە
پشتی هەڵەبجە، عەبابەیلێیە

ئەگەر نازانی، یارم چ کەسە
بەرز و باریکە و سەعات لە دەسە

گولان مەچێنن لە دەوری بیری
خونچە مەدەنە، پیاوی پیری

ڕێگاکەی بەغدا هات و نەهاتە
دووکەڵی جگەرەت شەکر و نەباتە

سەوزە تۆ مەڕۆ، سەوزەکەی ماڵم
نەخۆش نەکەوی، نەشکێنی باڵم

ڕێگاکەم دوورە، مەزڵم کوێستانە
شەو بەسەرما دێت، خەم لام میوانە

مانگەشەو خۆشە، حیلەی ئەسپی ڕەش
دۆستی جوانت بێ، بیگریە باوەش

کراسی بەرت، تۆپ شاڵی کرمان
بەمنت پیشان دا، دەردی بێ دەرمان

دەسرِی دەستـــی، سەعـــدە سپـــیـــیـــە(*)
لـە مـەکـتـەب دایـە، سێی سانـەوییـە

دەسرِی دەست، گــوڵ پــەنجە پــەنجە
بـۆ ئـارەق سرِیـن، رِێگـای هـەڵـەبجـە

بـەردی پـاشارِێ، کـەوشەکـەی درِیـم
کـچ لـە وارمـاوە، هـێز لـە پـای بـرِیـم

سیـــروان هـــاتـــووە، نـــادا بـــوارم
سەرێ بـــدەمـــۆ، لـــە قـــەوم و کـــارم

خـاوەر و خـورشیـد دایـە بـەرامـبـەر
کامیان پەسەن کەین تۆ ئەو شێخ قایەر

چـراکـەی مـاڵیـان سووڵـە سووڵیـەتـی
بـاوکـە کـوێرەکـەی، بـۆڵـە بـۆڵـیـەتـی

دەشتـی شارەزوور کـاکـی بـەکـاکـی
وەبـێ بـاڵای تـۆ، وێران بـێ خـاکـی

هـەر چـەن ئـەرِوانم، بـەچـاوی رِەشتـا
خـوێنـە خـوارەکـەم، وا لـە بـاوەشتـا

خـــەوێکـــم دیـــوە، بـــەمـــاڵ مـــەلاوە
بـەزولـفـی تـوبـا و چـاوی عـەیـنـاوە

بـێژن وە ئـازیـز، خـەم نـەگرێ وەدڵ
فەسڵێ تێم وەلای هەنار بگرێ گوڵ

(*) سەعدە: سادە.

یـا خـوا هـەڵـکـەنـی ئـەم چـیـخـە شڕە
بـەڵـکـو دەرکـەوێ، ئـەو مـەمك خـڕە

سەد ساڵ لـێم بـدەن بـەشوولـی ژاڵـە
دەس هـەڵـنـاگـرم، لـەو کـورتـە بـاڵا

دەمـەکـەت شووشە، مـەرەکـەب تـیـایـە
زمـانم قـەڵـەم، بـهـێنـم، پـیـایـە

هـەر لـە خـانـەقین، هـەتـا جـوانـڕۆ
گش تـازیـە بـارە، بـۆ شووکـردنـی تـۆ

کەمەرەی لەپشت، بۆ ناو ران ئەچێ
یـێژی ئـاهـووە، بـۆ کـێوان ئـەچـێ

ئـەگـەر کـەوبـازی کـەو نـیـیـە لـێرە
ئـەگـەر ژنـخـوازی دایـکت بـنـێرە

کۆڵان چۆڵ و هۆڵ واحیدەل قەهار
نە دەنگی رادیۆن، نە هاتوچۆی یار

ئـەوا هـاتـە خـوار لـە جـادەی کـاوە
شارڵستۆن لە پێ، عەینەك لە چاوە

کـراست کـردووە، کـەوێ بـۆ نـاکـەی
خۆ من یاری تۆم، بۆ بڕوا ناکەی؟

سەوزە هـەی سەوزە، سەوزەی عەنـابی
سەوزە زوو زانـیـم، کـە بـۆ مـن نـابـی

هــەر بــایــە بــێنــێ، لــە بــنــەکــو وە
گشتیم خۆش ئەوێ، وە بۆنەی تۆوە

قــەڵای شێروانــە، دوو گــوڵ هــاپــێوە
خــانــزاد و خــورشیــد هــاتــن لــە ڕێوە

ڕەنگ زەردەی خەزان خەتای پایزەن
رەنگ زەردییەکەی من، دووری ئازیزەن

ئــەوا مــانگ هــەڵات، دای لــە دەلاقــە
لــەسەر بــاڵای تــۆ، بمکــەن فــەلاقــە

قەمچی زولفەکەت، دووهەم ئەو لێوە
بەفری کوێستانە، زەردەی خۆر پێوە

ئــاوەکــەی ئــەڵــوەنــد، پــا وەقــەسرەوە
چــاوەکـــەی یـــارم، هـــا بـــەئــەسرەوە

ئەو کراسە چی بوو، کردت بەکراس
کردت بە رووپۆش، یاقووت و ئەڵماس

ئـــەتـــرسم بمرم، لـــە بـــۆرە بـــانـــی
قەل و داڵ بمخوا، کەس پێم نەزانی

ئەگەر گیان کێشان، وەك دووری تۆ بی
یاخوا بە نەسیب، گاوری سەرکۆ بی

ئــەڕۆی بــۆ کــانــی، زوو بــگــێڵــەوە
هــۆشت بــێ وەلای بــەنــدەی وێڵــەوە

ئــەگــەر ئــەزانــی، بــەحــاڵــی دەردم
گــریــانت مــەیــۆ، پــەی ڕەنــگــی زەردم

ئــەو بــاڵا بــەرزە، ئــەو نــەو نــەمــامــە
شەو لــە پــەژارەی، خــەو لــێم حــەرامــە

ئــامین بــە بــاڵا، مــیــنــا بــە گــەردەن
ڕەعنــا گوڵێکە، خــوا عیجای کەردەن

ئـــــەوا پـــــایـــــزە، گـــــەڵا ڕێزانـــــە
زولــفــی یــار، بــە دەس بــا، پــەرێشانــە

چــاوم چــاوەڕێی ئــەو پــارچــە وردە
بــەشکــم دەرکــەوێ، ئــەو گــوڵــە زەردە

چــنــار و لاولاو، سەریــان دەرچــووە
روحــم عــاشقــی، بــاڵاکــەت بــووە

چــنــارە بــەرزە، سەر لــە حــەفــتــەمین
قەد قەد دێتە خوار، بۆ باڵای ئامین

چــاوێکت لــە مــن، یــەکێکت لــە عــام
کــەم بــۆم بــڕوانــە، بــەدکــار هــاتــە لام

حەوز و کاموسای، ڕەشە بایش نەبۆ
ئایشە و موسای شەو سەرمایش نەبۆ

خۆزگەم بەو مەڕە، شیر تێ لە گوانی
چاو جوان ئەیدۆشێ، بەپەنجەکانی

خۆزگەم بەو ئاوە، ئەڕوا بەو جۆدا(*)
تك تك ئەتکێنی، بە گۆنای تۆدا

خەتای من نییە، بالاكەت كوڵە
وێنەدار مێخەك، ئامیتەی گوڵە

خەتای من نییە، خەتای پایزە
رەنگ زەردییەكەم، دووری ئازیزە

خاڵێ لە تۆم دی، یەكی لە یاران
مەگەر گوڵ سووسەن، لە پای نساران

خەوێكم دیوە، خەو درۆ نییە
بەختم لە یاری مشكی مۆر نییە

تا كەی دانیشم، تا كەی لە لات بم
لە خوام تەڵەبە، بە بالات شاد بم

تازەم زانیوە سەركانی دێیە
سینەكەی بەهێ باخی هەرمێیە

تاقە گوڵێك بووم، بەبان یاڵەوە
عاجز بووم، بە دەس بای شەماڵەوە

تیرێكت لێ دام، وە پەیكانەوە
جەرگم ژان ئەكا، وە ئێسقانەوە

چاوم بۆ چاوت، چاوە چاوەیە
دڵم بۆ دڵەكەت، عەشقە ڕاوەیە

(*) جۆ: جۆگە.

لەسەر داهاتی، تەشییەکەت دا لە پل
نێچیری خۆم بووی، یالاّنچی لە مل

نــە حــالّـم مــاوە، نــە شێوەی رەنـگـم
مـەگـەر حـەکـاکـان، بشنـاسن دەنگم

دوعــای مــەلا و شێخ گشت فـڕوفـێڵـە
ئاخوم چارەنووس لە شوێن کەویلە

خــاڵــێ هــا وەبــان پــەنجەی پـاتـەوە
قـولـوەڵـلا لـە بـیـر، شێخ ئـەبـاتـەوە

خـۆزگـەم وەکـونـنـەی پـێستـی بـزنـە
دایـــم و دەرهـــەم، رەفــیــقــی ژنـــە

تــاکــەی دانــیشم وە غــەمــیـنــەوە
وە بــەرگــی سیــای مــاتــەمــیـنـەوە

لـە سەردا هـاتـی، نـەتـکـرد نـیـگـایـێ
خـۆت بـە شا زانـی، مـن بـە گـەدایـێ

یـا خـوا لـەو کـەلـە، زوو بمخـەیـە بـان
بمخـەیـە نـاو بـەین، شل و شلـەوخـان

دوعــایــێ دەکـەم، گشت بـێژن ئـامین
مــەلا نــەمـێـنن، لـەسەر ڕووی زەمین

بـــێرە سەریـــنـم، بــەچــرای کــەوە
بـەجـامـی شەربـەت بـەشیـفـای کـەوە

هـەڵسە و هـەڵـمـەسە، شل بـاڵـم بـەسە
ئــەگــەر شێخ زادەی حــەقت بــەدەسە

قـایشەکـەی پشتت، نـایـلـۆنـی شیـنـە
مـن بـۆ تـۆ نـابم، بـەخـەو بمبـیـنـە

تۆ وەی چی مەیە، حەز وەوەی مەکە
کەتان وە رووپۆش، زەردی بەی مەکە

خاڵان ژماردم، حەوت و هەشت و نۆ
هیچ خاڵێ نەدیم، وێنەی خاڵی تۆ

تــازە وەرکــەوتــی، بــانــو بــازاڕی
مـاچـیـم پـەی بـارە شەمسەو سالاری

لاکـە بـەم لاوە، بـێنـە جـەمـیـنـم
بـەڵـکـو دەربـچـێ، روحـی شیـریـنـم

دوعــایــێ ئــەکـەم، لـە لای خـوداوە
بــەمـــارە و تــەڵاق، بـــێتـــە دواوە

خـودا خـودامـە، پـێغـەمـبـەر راسە
مـێردە گـولـەکـەت، بـۆ مـردن خـاسە

دایـوە بـە سەریـا، چـوارشێوە و عـەبـا
بۆ سەر چاك ئەچێ، لەسەر کانی با

دووربـیـنـم خستـووە، بـە مـەریـوانـا
قـیـبلـەم خـەوتووە، لـە توێی کـەتـانـا

ئــەوەنــدە خــەیــاڵ، سەری لــێم داوە
ڕەنگم لـە چـەشنـی، عـالـەم نـەمـاوە

کـایـلـی مـەریوان شەخسێکی قـورسە
مێردەکەت بمرێ، خۆم بێم بۆ پرسە

جا چۆن شێت نەبم، نە دەم بەخۆمدا
حەیفە من و تۆ، دەسمان لێك بەردا

خـاڵ دانـەی گـۆنـای ئـەو نـەورەسیدە
بـیــەن وە تــەنــەی، بـیـنــایـی دیـدە

چـاوم بـۆ مـەخـە، شووەکـەت خـرابـە
مـن لـە تـۆ خـاستـر، جـەرگم کـەبـابـە

ئەوا بەهـار هـات، گوڵان دەبن پەیدا
گوڵ لە عەشقی تۆ، بوون شێت دەبن شەیدا

تـەرمـەکـەم هـەڵگرن، بـەو بـەرامـبـەرە
هـەچ کەس پێم دۆستە، بۆم دا بەسەرە

بـاڵاکـەت بـەرزە، وەك چـنـار لـە چـەم
دەنـگـەکـەم زەردە، وەك چیتی بـەقـەم

ماڵ بـاوکت شێوێ، بۆ کاری کردت
بــۆ یــاری تــازە، لــە مــن بـگـرتت

چی بکەم، لە دەست نگەی کچی سەیزادە
سەر گۆی مەمکۆڵەی، خوێنی تێ زادە

بـــاڵ بــەبــازیــوەن، مــل بــەمــوروەوە
مــردیــن بــە تــاسەی یــەکــتــریــنــەوە

هــەنــار شارەبــان، لــیــمــۆی مــەندەلــی
ئــاگــادارت بــێ، ئــیــمــامــی عــەلــی

شل شل بمکــوتــن بــا بــۆ خــۆم بمرم
خــەم و دەردەدڵ، تــا کــەی هــەڵبگرم

هــەچ بــایــەك مــەیــۆ، بــەلای گــلــەوە
بــەلای قــیــبلــەکــەم، خــاڵ وە مــلــەوە

نەرم نەرم و خاو خاو، خۆم بدەم بەئاوا
کوشتەی جوانێکم، ماڵ لە گەلیاوا

خــەمبــار و خــەمین، بــۆ تــۆ خــەمینم
بــۆ تــۆ بــڕیــاوە، ڕەنگ لــە جــەمــیــنــم

یــا خــوا بــای نــەیــێ و ڕەشەبــا، نــەبــێ
قــیبلــەم تۆراوە، شەو سەرمــای نــەبێ

یــا بــرایــم سەمین، کــاوڕێك و شەکــێ
کــەلار و بــنــگــرد، بــکــەی بــەیــەکــێ

هــەورێکــی هــێنــا، بــارانــی نــیــیــە
قــیبلــەم مــەیلــەکــەی جارانــی نییە

هەرکەسێ نەیبێ دوو دۆست و یارێ
واتــە، بــێ خــەرجــی، بــچێتــە شارێ

هەی داد و بێداد، تا کەی نەکەم دەنگ
گەوهەر فرۆش بووم، بارم بوو بەسەنگ

قەزات بەگیانم، گش ڕۆژێ جارێ
نەمکەی بە تانەی گش ناکەسکارێ

بمکە بەخاتر، برای منالْت
ماچێکم بەرێ، لە لێوی ئالْت

هەی داد و بێداد، خەریکی دەردم
سەیری بالاْکەت، تەمام نەکردم

هەر چەن شێخ زادەی، دەماخت بەرزە
ماچی سەرگۆنات، زەکاتی فەرزە

سینەم سەماوەر، چاوم پیالْە
ئازیز وەمەرگت، حالْم بەدحالْە

شەوای تاوەڕۆ، پیشەم تالاْنە
سینەم سەردەفتەر کوڵ خەیالاْنە

ڕەشە ڕەیحانە، بنی لە خشتە
یارێکم گرتووە، لەم دەوروپشتە

مانگەشەو خۆشە، دەیدا لە ئاوێ
دۆستی بە بەقا پێناوی ناوێ

بەسم لێ بگرە، سەربانی خۆتان
بە کراسی وایل، سەرپۆشی کەتان

ماڵ دونیام نییە، پێی بکەم سەودا
تـۆیشم پـێ نـادەن، لـە ڕێگـەی خـودا

سەردەشت و سابلاخ شارەزوور گشتی
هەمووی بەقوربان شاڵەکەی پشتی

هـەڵسە بـا بـچین، بـەم کـەژ و کـۆدا
پـێ بـنـێین، وەبـان چـنـوور و لـۆدا

یـا خـوا نـە کـەرۆ، دەرد وەگـیـانت بۆ
دەردت وەنـــەسیب، دوژمـــنـــانت بـــۆ

هـەر لـە خـۆرهـەڵات، تـا وەخـۆرنشین
گشتـی وەقـوربـان مـینـا دەم نـەخشین

بـنۆڕە ئـەو مـانگە ئـای چـەنێ فـەرزە
مـاچی دۆسکردن، هـەر ئـەمشەو قـەرزە

شەرت بێ لە داخت، دووهـەم لـە قینت
پەتی خۆم هەڵخەم، لە گرێی پۆشینت

خۆزیـان ڕۆی ئـەزەل، نەمدیـای بەچەم
نـەکـەوتمـایـە نـاو، گـێچـاواتـی خـەم

شەرت بێ لە داخت هەرگیز نەخەنم
بـەرگـی غـەریـبـی، لـەبـەر نـەکـەنم

خـوایـە بـێتـە خوار، ئـاو لـەوێ تـیشێ
سەر بـێری دانـێ لـە نـاو قـامـیشێ

بـەو ئـەستـێرەکـەی روو لـە کـۆ دەکـا
دڵــم واسواسەی بـــاڵای تـــۆ دەکـــا

قــەتــارەی داوە، وەك قــەتــارەی قــاز
لە تـاوی گـەرمـا، یـەخـەی کردووە واز

هـەڵکێشە خـەنـجـەر، سـەد زامم لـێ کە
زام لــە سـەری زام، دەرمـــانــی لــێ کـە

هـەرچـەند سـەیرەکەم، دەرمـاڵتـان دیـارە
جـەرگـم لـەت لـەتـە، چـارم نـاچـارە

هـەر سـەر سـەراوێ، دەنگ تـۆی لـێ نـایێ
سەر چەشمەی کوێر بێ و ئاو لێی نەزایێ

هـێزی پـێم نـیـیـە، بـچـمـە سـەر یـاڵـێ
بـــزانم نـــازدار، هـــا لـــە چ مـــاڵــێ

هــەی داد و بـێداد، جـەرگـم بـڕیـاگـە
وەك ئـاهـوی تـەنیـا، سـەر لێم شێویاگە

شووت نەکرد بەخۆم، بتبەم بۆ کوێستان
شووت کرد، وە بۆزەی مل بڕکە بێستان

خـوایـە بـێتـە خـوار، ئـاو لـەو چـیـایـە
سـەر بــێری دانــێ، لــە نــاو گــیــایــە

سـەرتـاپــای تــەنم، ئــاڵـوودەی دەردە
رەنـگـم چـون پـایز، بـێ غـایـەت زەردە

کراسەکەت هەڵکە، با خاڵ دەرکەوێ
قەزای من و تۆ، لە شووەکەت کەوێ

مـــن کـــەسم زۆرە، وەك گـــەڵای داران
ئەمما بە خۆم چی، وێڵم لە شاران

هــــەورێکــــی هــێنــا، بــــەتــاو و تــەرزە
یـــارم راو ئــەکــا، لــە پـــای مـــەرەزە

هــەڵسە بـێرە لام هــەرگـیــز مــەڕۆرۆ
مردووی سەد ساڵەم، زیندوو بکەرۆ

غــەریـبــی شاران خــەریـکـم کـەردەن
بـــێزارم لـــە ژیــن، ڕازیــم وە مــردن

لە قەڵا هاتەخوار، گشت گیانی زەڕە
هـاڕەی مێخـەکبـەند، ڕەیحانەی تەڕە

کــەی وەهــا ئــەبــێ، شێوەی دڵـداری
تۆ بە عەیش و نۆش، من بەخەمباری

لـە قـەسرۆ هــاتم، بــا دای لـە قـولـم
بـــاوەشت دانـــێ، دەس کـــەرۆ مـــلـم

خـوایـە بـێتـە خـوار، ئـاو لـە وەردێیـە
بـادەی خـەنـەی نـا، لـە زولـفـی شێیـە

سلـێمـانـی خـۆشە، خـاکـی دڵگـیـرە
هـەرچی لێی بڕوا، حەو ساڵ یەخسیرە

کچکەناز، وەی ناز، نازت ئەکێشم
بە خوای بانی سەر بۆ تۆ، دەروێشم

ماڵ باوکت شێویٚ، بۆ مەستی چاوت
خۆ من گاور نیم، کەوتوومە داوت

داخی من لە دەس، کچەکەی مەلا
پشدێن شل و مل، یەخە بەرەڵلا

قەسەم بە تاتای زولفە خاوەکەت
من و پێم، لە شوێن مەستی چاوەکەت

چە شەراو نییە، یە ژەهری مارە
بایەس بخوڵمەوە چارم ناچارە

دڵەکەی غەریبان، چون پەڕەی گوڵەن
غەریب ڕەنجاندن، خەیلیٚ موشکیلەن

کەلی سەی شوجاع، بۆ نایەیتە جواو
خۆ من کوشتەی تۆم، سەوزەی واشەچاو

دارەکەی سەر کەل، شنە شنیەتی
خۆزگەم بەو کەسەی، یارم ژنیەتی

چایەم بۆ تێکە، دوو ڕەنگ بنوێنیٚ
«بەرزە» بۆم تێکا، سەوزە بۆم بێنیٚ

گیان گیان باوانم، دەم ڕێزەی چینی
لەو دەمتە ماچیٚ، تاڵی نەبینی

دادی مـن لـه دەس، مـاڵـەومـاڵـی تـۆ
دایـم لـه نـاو بـاخ، دەس بـەتـاڵـی تـۆ

قــەومــەل، بــرایــەل، سەرم سورِمــاوە
کـێ دیـویـە، لـیـمـۆ، بـەدار خـورمـاوە

دڵـەکەم هـەڵکـەنن، پرِیـە لـە زووخـاو
سوکـنـایـیـم نـایـێ، بەسەد گۆزە ئـاو

دوو کـەو لـە قـەفـەز، هـاتـوچـۆیـانـە
داوای مــەیـل بـرِیـن، مـن و تـۆیـانـە

خـــاڵـــێ وا بـــەبـــان زرانـــیـــتـــەوە
لــەنجە، وا بـە لای، رِێی کـانـیـتـەوە

خودا هەڵی کەی، باکەی نیوە شەو
بـدا لــە گـۆنــای، راچـنـێ لـە خــەو

کـەی تـۆ، دەلـیـلت، کـیـاسـتـەن وەلام
تا من وەسەرگەرد، پای دەلیلت بام

دیسان باری خەم، نیشتەن لە لێوم
بـۆ رەحمـێ نـاکـەی، خـەیـلـێ پـەشێوم

دڵـــە بـــنـــاڵـــە جـــۆشی نـــاڵـــەتـــە
ئــەم دنـیــا تــا سەر، لـە قـەواڵـەتـە

دوو هـەوری و مشکی، سە عەلی خانی
شل شل بـپـێچـێ، لـە رِێگـەی کـانـی

قـاڵـی و قـاڵـیچـه، دوو گوڵ لـه بـانـی
نـازدار دانیشێ و چاو جوان له شانی

دارەکـــەی سەرکـــەل، تـــاقـــە دارێکـــە
دڵـــم گـــیـــرۆدەی، بـــاڵای یـــارێکـــە

دەسم لـــێ مـــەدە، گشت گـــیـــانم زامـــە
تـــازە زامـــی تـــر، داویـــە لـــەم لامـــە

کـاول بێ کەرکووك، خـاکی بۆربۆرە
خـۆشە سلـێمـانـی، کـە جـوانـی زۆرە

یـاخـوا بـەخـێربـێی، مـیـوانـی ئـازیـز
یـان بەڕۆژ بەهـار، یـان بەشەو پـایز

تـیـرێکت لـێ دام، جـەرگـم چـەشتییـە
گەر خۆت نەگەی پێم، کار گوزەشتییە

هــەر ئــەڕۆم ئــەڕۆم، بــەردەمــم شاخــە
لـــە دووری بـــاڵات پـــڕ دڵـــم داخـــە

خـەتـای مـن نـییـە، خـەتـای حـاجـییـە
بـێوەژن خـــواستن، نـــاعـــیـــلاجـــیـــیـــە

لـە تـەقـەی بـڕنـەو، شەڕی یـاڵـەویـاڵ
لە گەرمەی شەڕا، تۆم کەوتە خەیاڵ

بـەردەرگـای مـاڵـتـان، ئـەکـەمۆ بـەگوڵ
فـرمـێسك ئـەڕێژم، بـن چڵ وەبـن چڵ

بــەزرەی زنجیـر، پــای عــەرەبــانــە
دەنـگـی غـەریب دێ، لـەو عـەرەبسانـە

خەم بوو بەنانم، خەم بوو، بەبەرگم
خەم بوو بەخەنجەر، درا، لە جەرگم

جـوانـێ لـەسەر چـی ڕەحـمت نـەمـاوە
ئــاگـرت لــە دڵـی گـەنجان بــەرداوە

مــەمـکـوژە بــەنــاز، بــازە چــەمــانت
بمکــە بــەخــاتــر کـوڕپــەی دامــانت

هــەی داد و بـێداد، تـیـربـارانم کـەن
وێڵــی بــاخــی بــەی نــازدارانم کـەن

کراسەکەت هەڵکە با خاڵ دەرکەوێ
قەزای من و تۆ لە شووەکەت کەوێ

مــاچـێکـم بـەرێ لـە چـاوی پـاکت
بـیـکـە بـەخـاتـر، کـاکـۆڵـی کـاکت

ئــێوارە دیمەی عــەسرێ لــە کــانــی
وەك مار پێچم خوارد بۆ چاوەکانی

ڕەێحــانــە ڕەشە سەرپــەل کــەنــێرە
کـوشتـەی کـچـێکـم مـاڵـیـان وا لـێرە

بــاری کــەس نـەبـێ پـەشیـمـانـی تـۆ
کەنگێ وای لێ هات بەینی من و تۆ

گۆشەی لەچکەکەت بەرەو خوار مەکە
هــەزاری وەك مـن، گـرفـتــار مـەکـە

دەی دەی دۆسـتـەکـەم بـێو مـەڕۆرەوە
ئـیـمشەو لـە لای خـۆم، ڕۆژ بـکـەرەوە

ئەوەن سەبرم کرد مانگ لەکەل دەرات
خـەبـەرێ لـە لای دۆستـەکـەم نـەهـات

ئـەچـم بــەرێوە، ئـەژنـۆم ئـەلـەرزێ
لـێم بـەجـێمـاوە، یـەك گـەردن بـەرزێ

بــالآکــەت بــەرزە بــە قــەد چـنــارێ
مـەمکت خـڕ بـووە بـە قـەد هـەنـارێ

لـەنجە و لارەکـەت، کـۆتـرە بـاریـکـە
شێت و شەیدای تۆم، وەرە ناز مەکە

ئـامـەکـەو ئـامـە، تـۆی دنـیـاو دیـنـم
مـەچـەك پـڕ بـازن، بـیـخـە سەریـنـم

ئـای لـە غـەریـبـی، چـەنـدە گـرانـە
هــەمــوو ڕۆژەکــی سەد دەرد و ژانــە

ئـەچـمـە سلـێمـانـی بـۆ تـاقـە جـامـێ
بـە تـکـای خـوشکـی مـاچـێکی دامـێ

تــالّــێ بــەن بـوام، بــەتــەشیـتـەوە
خـولـم بـخـواردای بـەخـوەشیـتـەوە

کوانێ مەیلەکەی جاری جارانت
کوانێ هاتوچۆی، لای ئێوارانت

خەرمانەی داوە، چون خەرمانەی گوڵ
هەی بەفیدات بم، بەژن و باڵا کوڵ

ئەوا من دەڕۆم، بەخەمینەوە
دەترسم بمرم، نەتبینمەوە

شل شل بمکوتن بە بنیاتەوە
بمنێنە زامی سەر گۆناتەوە

دەس لە بانی دەس هەر خزمەتکارم
گوڵم ئەمرکە، من منەتبارم

هەی داد و بێداد، لەم دەوران دیلە
هەر جوانێ بەدەس پیرێ زەلیلە

دەستم لێ مەدە گشت گیانم زامە
تازە زامێکم هاتووە لەم لامە

نە من کاروانچیم، نە گەنم سینم
هەر تەنیا هاتووم باڵات ببینم

مێخەکبەندەکەت بیست و دوو لۆیە
خودا دەیزانی قابیل بەتۆیە

فیدای ئەو خاڵەت ها بەزنجەوە
ئەڵێی مێخەکە بەنارنجەوە

گـەل گـەل کـنـاچـان ئـامـان لـەسەردا
مـن پـەی لـەنجەکەت خـاکم وەسەردا

یـاخـوا مـاڵـەکـەت بـەرامـبـەرم بـێ
گـرِی چـراکــەت سایــەی سەرم بــێ

حەو ساڵ باخەوان نەمامی تۆ بووم
نەمام هاتەبەر، خۆم ڕەنجەڕۆ بووم

خوایە من چی بکەم چیم دەسەڵاتە
لـەجیـاتـی مـاچـان، خـەمـم خـەڵاتـە

سەمــاوەری زەرد دەسکـەکـەی زیـوە
ڕەحـمـەت لـەو دایـکـە، یـارمـی دیـوە

ورد ورد و پەری، شل شل مەشنەیەی
مـاچی ولـیـەتـی، جە بـاخـچـە چنیەی

بۆیە پێم خۆشە گوێم لە دەنگت بێ
بـاڵا بــەرزەکـەت کـێلـی قـەبـرم بـێ

دوربـیـنـی نـیـاویـم کـیشوا پـاڵت
بـزانـو چـیش ئـامـان بـەخـەتوخـاڵت

نـەعـلـەت لـە شەرتت بـە بـەقـاتـەوە
دڵـــەکـــەم تـــۆراوە هـــا وەلاتـــەوە

بۆی هەناسەی خۆش باخەڵ خەفی شەو
خاسترە لە گەنج خەزانەی خوسرەو

سەرو سینەکەیت کێلانی کەوی
من خوانو چەنیت تاساڵەی نەوی

دارەکەی سەرکەڵ شنە شنیەتی
خۆزگەم بەو کەسەی دۆستم ژنیەتی

بالاکەم بەرزە دڵم شی وەنە
سەرەت خەنەنیا پوەش می چەنە

ئەترسم بمرم بەمەراقەوە
یارم نەبینم، بە تەلاقەوە

ئەی خوا چەن خۆشە ماچی ژن شوودار
بۆ دەرمان ئەشێ بۆ سێبەرۆدار

بالاکەم بەرزە بەقەد بالاکەم
ئاشتم کەرەوە بێمە ماڵەکەت

ڕەشە ڕەیحانە ها بەڕیزەوە
یارێکم گرتووە، لە پایزەوە

بڵێن بەیارم دەس لە دڵم نێت
یان بێ بمکوژێ یان لە گڵم نێت

دەسەکەت بێنە بیخە سەر کۆشم
بەڵکو ساکین بێ، دڵەی پڕ جۆشم

ئەگەر وەبێ تۆ خەو کەردەنیم بۆ
یاخوا ئەو خەوە وەمەردەنیم بۆ

خۆزیا هەر شەوبوت، لە ڕۆژ بێزارم
هـیـچ عـەیـبـم نـیـیـە، عـاشقـی زارم

ئـەگـریـجـە و پـەرچـەم ڕەش تێکەڵاوە
هــەروەك وەنـەوشە و عـەتـر و گـوڵاوە

دەمــەکـەت بـێرە خـۆیـچـم دەم تـێرەم
مـاچێکم پـێ بدە بـە خوات ئـەسپێرم

دەڵــێن لــەو ژوورە شەکـر، کـلـۆیــە
سەڵـتـەی دیـاربـەکر قـابـیـلـی تـۆیـە

بــەقــوربــانــویم، لــە دوور دیــاری
چـمـان وەنـەوشە، ئـەوەڵ بـەهـاری

ئــەو بــالآبـەرزە، ئـەو گـوڵ بـەسەرە
مـنـی کـوشتـگـە و خـۆی بـێ خـەبـەرە

دوس ئــازیـزەکـەم بـەو بـچـیـنـەوە
گـوڵ واتـی لـە بـان کـەمـەرچـیـنـەوە

بـەو خـۆرهــەڵاتـە بـەو خـۆرنشیـنـە
هـیـچت جوان نـیـە، شێوەت شیرینـە

خۆزگەم بۆ سیروان بۆ خاك شەیدایە
شێتـیـیـەکـەی مـن لـە بـۆ لـەیلایـە

سەرێ بەرزکەرۆ، ڕوو لە گەردوون کە
تـەمـاشای نـاڵـەی پـیـرە دەروون کـە

ئەو کچە جوانە، ئەو چاو خومارە
منی کوشتووە، عەلمۆدەی شارە

بۆی گوڵ، بۆی مێخەك، بۆی ئەو مەمانە
هەزار گەنج و پیر، بۆی ماڵوێرانە

ئەو برە ماڵەی لەو بنار کێوە
هەمووم خۆش دەوێ لە سایەی تۆوە

چنار لاولاو سەریان دەرچووە
ڕوحم عاشقی باڵاکەت بووە

ئەگەر بنیادەم بە خەم مردایە
ئەشێ من پەی تۆ دیقم کەردایە

یارێکم هەیە، یاری کەس نییە
لیمۆکەی کاڵی، زەدەی دەس نییە

هەر خۆم ئەو یارەم ڕێم لێ گۆڕاوە
نارنج و لیمۆم بۆ تۆ هێناوە

نیوەشەو ڕابورد ئەی کەی لە لات بم
هەر نەختێ تەنیا بە بالآت شادبم

میوانی ڕۆژم مەمخەرە شەوێ
بمخەیتە شەوێ باخەڵم ئەوێ

شەرت بۆ جەداخ و زوڵفە زەرداوە
شەوچۆڵی ساچو ڕۆ بەهەرداوە

پیاڵە و ژێرپیاڵە، کەوچکەکەی زیوە
فیدای ئەو کەسەم تۆی بۆ من دیوە

ئــــەتـــرسم بمرم بــــەگشت دەردەوە
بــەئــاهــو نــاڵــەی گــەردن زەردەوە

ئـای هـۆ لـەرزانـە، ئـەمـانـە لـەرزانـە
سەد جار پیرۆزبێ لوولە و گەردانە

دەمــەگـری مــەگـری گـریـانت نـایـێ
بـەمـاچ و دوومـاچ هـیچت لـێ نـایـێ

ئــەتــرسم بمرم مــن نــەدەن بــەتــۆ
لـەسەر سەریـنـێ نـەکـەیـن گفـتوگـۆ

یـاخـوا بـەخێربـێی، ئـەی کچـی نـاسك
باڵا وەك لاولاو، چاو وێنەی ئاسك

شل شل بمکــوتــن بــا بــۆخــۆم بمرم
خــەم و دەردەدڵ تــاکــەی هــەڵـبـگـرم

خۆزگەم بەو ڕۆژەی چووین بۆ جەوتەکە
شەقەی ماچومووچ بن ئەشکەوتەکە

هــەر کـوێی ئـەچـم هــەر بـاسی تـۆیـە
دۆستـە جـوانـەکـەم، کیژۆڵـەی کۆیـە

لــە دەروچــەگــە سەر بـکـێشوو دەر
عالەم ڕوشن کە، وەرجە لیك حەزەر

لــە بــەرزی كــەوان بـكــەنین قــەورم
مــەگــەر غــەزالان جــەم بــدەن دەورم

كـفـنـەكـەم بـدڕن، بـە دەمـی مـەقـەس
شەرتە مەیلەكەت بەرنەدەم لە دەس

زولـفـەیل لـویلـە، تـاڵ تـاڵ بكیشەم
بكـەم بـە چـارداغ، لـە سای بـنیشەم

مـلـمـیٚ پـەی هـانـە، سەر زوڵفت تـەڕا
مـاچـی چـنـووری پـای كـەمـا جـەڕا

هـەرخۆم بـەفیدای چاوە جوانـەكەت
هـامشۆی گـەرمـی دەوری مـاڵـەكـەت

وەفـای بـاڵات بم، لـە دوور ئـەشنـێی
وێـنـەی ڕەیـحـانـە، لـە بـنـج ئـەكـنـێی

هــۆ كـوڕە ڕەشتـاڵــە، شانم لـیٚ مـەدە
بــە یــارم نــابـی، پــەنـدم پـیٚ مــەدە

نـەختـیٚ بـە نـەرمـی ڕاكشیٚ لـە پـاڵـم
قـۆڵ ڕائـەكـێشم سەركـە سەر بـاڵـم

هۆ خاڵۆی ڕێبوار ڕێم لەبەر ناچیٚ
سەر ڕێم گـرتـووە بـۆ تـاقـە مـاچـیٚ

گــوڵــی بــەهــاری گـردم بـۆ كـردی
بــۆ تـۆ شانــەدا دەسكــەنــەم كـەردی

بــەو ئــەستــێرانــەی وان بــە هــەواوە
هـێشتـا مـەیلـی تـۆم بـە کـەس نـەداوە

کەم بێ و کەم بچۆ، کەم خۆت بنوێنە
کـەم تـانـەی عـالـەم بـەسەرم بـێنـە

ئـیـمـڕۆ بـاری غـەم نـیشتـووە لـە لێوم
بـۆ ڕوحـمـێ نـاکـەی بـەدڵـەی پـەشێوم

کەم بکە بـانـەوبـان، کـەم بکە تـەمـاشا
دایکی حەوت کوڕیم، بۆت ئەکەم حاشا

خــودا خــودامــە، ڕۆژ بــبــێ ئـــاوا
دەستـم بـگـێڕم لــە بـاخـچـەی ساوا

کەوتۆتە بەینمان حەوکێوی شین شین
لە یەکیان کردین دڵڕەق و بێ دین

هــەستــە لــە خــەوێ بــەری بــەیــانــە
هــەتـا پـێك دەبـڕێین، ئـاخـری زەمـانـە

هـەرچەن وتوومـە مەچوو سەر دوکان
ئـەو بـاوەحـیـزە، چـەولـە لێت قـرپـان

بـیـلاشەو و یـەکـەت شوە کـەدار بـوت
سفـیـدی سیـنـەت وە پـێم دیـار بـوت

گــەواهــی عــەشقت ڕەنگ زەردمــە
مـــاچ نـــاو دەمت دەوای دەردمـــە

هەرچەن سەیرەکەم ڕێی ماڵتان دیارە
وەك مار پێچ ئەخۆم چارم ناچارە

کوانێ مەیلەکەی جاری جارانت
هامشۆی گەرمی دەم ئێوارانت

ئەو سەر سەراوە دەنگ تۆ لێ نای
کانێکەی خشك بوت، ئاو لەتێ نەزای

شل شل بمکوتن لەگەڵ قاوەی کاڵ
بمکەن بە دەرمان لە بۆ وردە خاڵ

دەسە سرەکەت بنێ لە بوخچە
بۆ ئارەق سرین ڕێگەی هەڵەبجە

کاغەز دەنووسم لە گەڵای بێستان
چاوەڕێی یارم بێتۆ لە بێستان

نیوەشەو رابورد تاکەی لە لات بم
لە خوام گەرەکە بەباڵات شاد بم

هەڵسە بێرە لام قایش پشتێنی
خۆم سوێم بووە، تاکەی نامدوێنی

ئەو بڕە ماڵە خەزوورانمە
سەوزەی قەدباریك دەزگیرانمە

کچە جوانەکەی ڕوومەت ئاوێنە
تۆ سەری باوکت جامێ ئاو بێنە

هـەی داد و بـێداد کـەی ئـەمـە حـاڵـە
هـەردەم خـەریکی ئـەگریجە و خاڵە

ئـەتـرسم بـیـڵـێم نـەکـێشی نـازم
تـۆ خـۆت ئـەزانی چیت لـێ ئـەخوازم

ئـاخ خـۆزگـە جـوانـی ئـەهـاتـە دواوە
گـڵـەیـیـی پـیـریـم ئـەکـرد بـەلاوە

ئـەمـبـەرم شێوە ئـەوبـەرم ئـاوە
بـۆ لای یـار ئـەچـم ڕێم لـێ گیـراوە

گشتی کۆ ئەکەم بێ خواردن و خەو
مـایـە سەرمـایـەم بۆ شیربـاییی ئـەو

شاخەکەی ئەودیو، کەوشەکەی دڕیم
زیـڕەی تـەلـەفـۆن هـێزی لـێ بـڕیم

ئەو چاو هەسارە، هاوسێی خۆمانە
بـاڵاکـەی بـەرزە، سەرسینـەی پـانـە

چـاوان مـەگـێڕە گـەلـەك شیـریـنـی
بـەیـنـی مـەمـانت، شانـەی هـەنگینی

سەرم وەسەرگـەرد نـام وەکـۆتـەوە
پـەنجەم داڕزا، وە لـیـمـۆتـەوە

پـڵـپـڵـەی نـاسك شۆڕبـوونـە خـوارێ
لاگیـر بـوون لـەسەر جـۆتـە هـەنـارێ

بــۆ شەونشیــنـــی بـــێ وەمـــاڵــەوە
دەم بـــنـــێم وەبـــان وردە خـــاڵــەوە

بـێ وە مـاڵـەکـەم کـەردێ شەوپـێوە
ڕەوانـــەت ئـــەکـــەم لـــەو ڕاستـــە ڕێوە

سەد داخ و سەد داخ سەد خەیاڵ و خەم
سەدیش واسواسە لـــەلام بـــووە جـــەم

هـەڵـی تـەکـێنـە، قـەزات لـە گـیـانم
سەرگۆی مەمکەکەت بخشێ لە باڵم

ئـــەوا هـــاتـــەخـــوار لـــە ژوور سەراوە
کـتـێب بـــەدەستـــە لـــە ژێر عـــەبـاوە

ئـەوەنـدە لـێفـەی دوو کـەسیـم کـڕی
هـەمـوویـم هـەر بـە تـەنـیـایـی دڕی

ئـــەتـــرسم بمرم قـــەورەکـــەم غـــاربـــێ
قـەورەکـەم لـە دەس، گـەلـێ بـێزاربـێ

مشکییەکەی سەرت، حاشییە دوگردی
شل شل بـپـێچـە دەستـووری کـوردی

وەختە لە داخت لانکێ لە کۆڵ کەم
بچمە بیتوێنێ بەرچاوت چۆڵ کەم

مـردووم لـێ دەمـرێ، شینی جـارێکە
کـە لـە تـۆ دووربم، زەحـمـەت کـارێکە

سەعــاتــی دەستت نــیــو لــیــرە پــێوە
وەك ئـــامـــیـــر لـــیـــوا دەڕوا بـــەڕێوە

جوان بیم لە عیشق تۆ پیرم کردی
وە زنجیـری زوڵـف ئـەسیـرم کـردی

خودا داد لە دەس، دییەتی ئەو ماڵ
کلکی چوو بلوور، چاوێل چوو پیاڵ

مــاچــێکـم بــەرێ، ئــا لــە خــاڵــەکــەت
خـۆم بــەقــوربــانــی لـێوە ئـاڵـەکـەت

خۆ من بەبێ تۆ، وەك مردووم مردوو
هــەروام لــە خــەیــاڵ، ساڵـی ڕابـردوو

قــەزات لــە گـیــانم، بــالآت بــارم بــێ
دنــیــا بــەبــێ تــۆ بــە زیــنــهــارم بــێ

مــن گـوتم بــە تــۆ، تـۆ دیـدە مـەس بـە
خۆ نەمگوت کوشتەی منی بێکەس بە

سەرم بـەسەرگـەرد ئـەو جـفـتـە چـاوە
ئــەڵـێی نــێرگـزە، هــەر زۆر بــێ ئــاوە

تـــاڵــێ لـــەو زولــفــە بــوو بــەپــاوەنم
بـــەبــۆنــەی تــۆوە، لـــەم شارە بـــەنم

بــەس وەرە و بــڕۆ لــەو عــەرد و بــانــە
جــاحــێڵت کــوشتن، لــەو دیـوەخـانـە

هەڵکە پاو و پووز، با دەرکەوێ خاڵ
لەوە مەترسە، دینت بێ بەتاڵ

هەڵی تەکێنە قەزات لە ماڵم
سەرگۆی مەمکەکەت بخشێ لە باڵم

شەرتبێ لە داخت هەرگیز نەخونەم
بەرگ ئازیەتی، لە دەور نەکونەم

ماڵ دوس باری کرد، بارم کردە غەم
شەرتە بەداخت هەرگیز نەخەنەم

ئەر بکیشێنم بکونین پرسەم
مەرەس ئەگەرنیم لە نایاد دوسەم

کاشکای من بیاتام گوێزەی بان شاند
تك تك بتکیام وەناو مەماند

بالاکەت بەرزە ئەڵێی دارتەلە
مەمکت پەروەردەی سوخمەی مەخمەلە

گشت دەوارنشین شارو دێکانی
نەشمیلەی وەك تۆم نەدی بەجوانی

بەجووتە پەلکەی ڕەش تێکەڵاوت
بەگەردنی بەرزی زەرد هەڵگەڕاوت

هەی بەفیدات بم چاو وەك چاوی باز
ئیتر بەس بکە، تۆ بەسەرما ناز

سوورەگوڵەکەی باخی بەهەشتی
یا سوورە گوڵەی سێوی سەردەشتی

شاتە شەتاوان، کەو لە نزاران
سەرگۆی مەمەکەت نارنجی شاران

خوایە هەڵی کەی شەماڵێ بە شەو
بیدا لە یارم تا هەڵسێ لە خەو

دەسم نەڕەسی وە بەرزی شاند
تا قەسەم بخۆم وە دیدەکاند

تو مەچو مەچو، تا برسم وەپید
باسی لە پلە جوان گەد پیۆشی وەپید

دەرقاپی حەوشتان زبڵەکەی پێوە
زوڵفت ڕەیحانە و مەمانت سێوە

باڵاکەت بەرزە مەیدە بەخەسار
دڵ هەر یەکێکە مەیدە بەهەزار

بەوە ماڵەکەم شەو نەچۆرەوە
تا لە خزمەت بووم تا ڕۆژ بوورەوە

سڵاو مەنێرە لە سڵاو بێزارم
نامە بنێرە خۆم خوێندەوارم

کراسەکەی بەرت چیتی قەنەوز
شەوێ دێم بۆ لات نەمانکەی بەدز

هەزار یارم بێ وەك حۆری و پەری
چاوم كەوت بەتۆ، لە گشت بێ بەری

لەیلێ خۆم وەغولام دیدەی پڕ لە كل
مل و مێخەكبەند، قەتارەی سمڵ

هەزار یارم بێ، هەر تۆ یارمی
چونكە یارەكەی یەكەم جارمی

راستە سینەكەت وەك پەمۆ نەرمە
هەر شەو لە شوێنێ مەزاتت گەرمە

كوردم كورد وەچە، لە عێڵی پشكۆ
ئاڵوودەم وەبۆن مێخەكبەنی تۆ

هەی هەی لەو زوڵفە، وەی وەی لەو لێوە
وەك بەفری چیا، زەردەی خۆر پێوە

هارەی مێخەكبەند، شەو لە خاوم كرد
چون ئازاردار، داوای ئاوم كرد

خاڵ شین و ماوی، لای كچە كوردە
خاڵان دەور مەم، درشت و وردە

كراسەكەت تەنكە، گیانت دیارە
ئێستە مەمكوژە، بمخە ئێوارە

ئەگەر نەبوایەم دێوانەی خاڵت
من گڕ چیم ئەخوارد لە دەوری ماڵت

بــەكــۆڵ بــكــێشم دەرد و بــەڵاكــەت
بـا مـن مـاچـی كـەم، دانـە خـاڵـەكـەت

دەنــگت هــەڵــبــڕە، بــنــاسم دەنــگت
من بـەقوربـانی سوخمـەی قۆڵ تـەنگت

خاڵ زنج یەكێكە، هین لێوی دووان
خـاڵ غـەوغـەوەی مـن، هـاوردە زوان

دەچــی بــۆ حــەمــام، بمبــە لــەگــەڵت
بمدە بــە سابــوون، بمخــە بــاخــەڵت

خـاڵ قـۆڵ یـەكێكە، خـاڵ مل دووانـە
خـاڵـی نـاو مـەمـان، پێنـج و شەشانـە

هــەر مــن مــنــاڵــم، گـڕوگــاڵ ئـەكـەم
داوای مــژیــنــی، وردە خــاڵ ئــەكــەم

ئــەگــەر بمدەیــتــێ لــە چـاوت مـاچـێ
حەفتا و حەفت پشتت وەدۆزەخ نـاچێ

خــاڵــێ هــاوەبــان نــەرمــەی ڕانــتــەوە
هــەركـەس بـیـبـینـێ، خـەو ئـەیـبـاتـەوە

تـــازەم زانـــیـــوە، مــەریــوان دەشتــە
مـاچـی قـەیرە كچ، نـیوەی بـەهـەشتـە

خــاڵــێ لـە نـێوان ئـەبـرۆی تـۆ بـەنـە
یەكجار ئەو خاڵە، ڕیشەی دڵ كەنە

سەیری خاڵەکەی، چەن جوان کوتراوە
ئـــەڵـــێی مـــێخـــەکـــە، لـــە ئـــاو نـــراوە

دووبەی دوو نارنج، دوو یەخەی وازت
ئـەو دیـدە کـوێر بـێ، نـەکـێشێ نـازت

دەمـــاغ بـــڵـــنـــدی، عـــەتـــرشـارت بـــێ
هەردەم سەربەرزی، گەر ماچ یارت بێ

جـــادەی ڕەوانـــدز خـــۆڵ و تـــۆز دەکـــا
مـــاچـــی گـــەورە کـــچ، کـــوڕ ئـــاڵـــۆز دەکـــا

سێ مانگەی زستان، هەر شەو بوایە
دەم لە ناوی دەم، چاو لە خەو بوایە

دەمـــم بـــرد بـــۆ لـــێو، لـــێو چـــوو وەنـــاوا
دەمـــم چـــوو وەنـــاو شووشەی گـــوڵاوا

جووتە مەمکەکەت، کێلی قەبرم بێ
زوڵـــفـــە ڕەشـــەکـــەت گـــەڵای دەورم بـــێ

دوو ماچم قەردبان، لەوان کیژۆران
لێو لە گەردەنێ، دەست لە مەوکۆران

جار جارێ بەناز گێجی ئا دەسماڵ
لە هاڕەی قەران لەرەی لیمۆی کاڵ

عـاشقـم بـەبـاڵای دانـەی مـووسـایـی
نـە سڵام نـاو ڕێگـا، نـە مـەرحـەبـایـی

لـیـمـۆ کـاڵـەکـەت تـازە کـرگـە بـن
مـەیـوە بـۆ تـاران بـیـفـرۆشە بـە مـن

هەڵاڵەی مەکە هەی هەی بەهەرزان
بیفرۆشە بەخوەم سەربەسەر بەگیان

بە چ قەسەم خوەم باوەڕ بکەی پێم
وەختە وەك کوورە کڵپە هەڵسێ لێم

جـار جـارێ بـەنـاز بـەرکـە بـەمـلاوە
مـەمـانـدە بـە دەس غـەمـی دنـیـاوە

ئـەگـەر مـەیلـەکـەت فـەرامـۆشم بـێ
کفنی سوور و زەرد، باڵا پۆشم بێ

سەرێ هەڵبڕە، سەیری گەردوون کە
سەیـری گـرپـەیـی پـیـرە دەروون کـە

هەڵسە وەرە لام، وەك جاری جاران
بـەکـوێری نـاحـەز، بـەشادی یـاران

دەمەکەت هەنگوین لە قوتووی شیندا
ناردمە خوازبێنی لێم چوون بەقیندا

بـۆ لای کـێ بـچـم، دەس بـەزامـەوە
کـێ دەرمـانم کـا، شەو بـەلامـەوە

وەنـەوشەم دەچـنـی، مـاڵـۆ بـەمـاڵـۆ
خەڵکی پێ شاد بوو، منیش ڕەنجەڕۆ

هـێزی پـێم نـیـیـە، بـڕۆم بـەڕێدا
یـارم نـەخـۆشە، کـەوتـووە لـە جـێدا

هـێزی پـێم نـیـیـە، بـڕۆم ڕاوەستـم
چون شێت و شەیدای دوو چاوی مەستم

ئـەگـەر مـەیلـەکـەت فـەرامـۆشم بـوت
سفـیـدی کـفـن، بـاڵاپـۆشم بـوت

کـەوبـاڕ و کـەوبـاڕ، کەوەك دەخـینـی
لە شریقەی ماچان، کەوان دەفڕێنی

ئـەوا مـانگ هـەڵات، مـانگی بـەیـانـی
مـاچـی کـچ خـۆشە، لـە ڕێگـەی کـانـی

ئەی خوا چەن خۆشە ماچی نیوەشەو
دەم ئەبەی بۆ دەم، ڕائەچنێ لە خەو

دارەکـەی بـەرمـاڵ، بـا ئـەیشەکـێنـێ
مـاچـی گـەورە کـچ لـێو ئـەتـەزێنـێ

مـەمـکـە خـڕەکـەی لـە دەس ڕائـەکـا
پـیـریش وەکـو لاو بـۆی سەمـا ئـەکـا

جـووتـە چـاوەکـەت، وەك چـاوی بـازە
جووتە مەمکەکەت، وەك هێلکەی قازە

لـیـمـۆ چ لـیـمـۆ، تـورنجـەی بـاخـان
دەستم لە بۆی برد، وەك مەل ئەیشاخان

کوڕە ڕەشتاڵەی، ڕەش مشکی وەسەر
ئەگەر نامخوازی،ساڵ نەوەی وەسەر

ئـەیبـان و ئـەوبـان، یـەچـە بـانێك بـی
دوس لە دوس بڕیا، یەچە ژانێك بی

ئـەگـەر کـچ حـەزکـا، کـوڕ بـلاوێنـێ
گۆزە هەڵدەگرێ، لە دوور ئاو دێنێ

ماڵ باوکت شێوێ بۆ چاوی مەستت
خـۆ مـن گـاورنـیم کـەوتـوومـە دەستت

یاخوا هەر شەو بێ، هەر مانگەشەو بێ
بەل قافڵەی یارم، سەلامەت ڕەوبێ

جوان بیم، لە عیشق تۆ پیرم کردی
وە زنجیـری زولـفت ئـەسیـرم کـردی

ئـەچـمـە سلێمـانـی و لـەوێش شنۆیـێ
کـراست بـۆ دێنـم لـە گـوڵ لـیـمـۆیـێ

مـاڵـمـان مـاڵاوسێ، دەنگم نـایگـاتـێ
بۆ خۆی حەز ئەکا، دایکی نامداتێ

سابـڵاخـم خـۆشە، کووچە بـەکووچـە
قـیـمـەتـی نـایـێ، مـەمك هـەڵـووچـە

یاخوا بەخێر بێی، ئەی دۆستی ئازیز
بـــەڕۆژی بـــەهـــار بـــەشەوی پـــایـــز

هـەسـتـە لـە خـەوێ بـزانـە چـیـم دەوێ
لە گەردنی زەردت دوو ماچم دەوێ

ئـەگـەر خـاڵ ئـەڵـێی خـاڵـی گـۆنـاکـەت
لاولاویش ئـەڵـێی، قـەد و بـاڵاکـەت

کـراس و دەرپـێکـەت، دەڵـێی دەوارە
ئـەگـەر بـۆت بشۆم کـاکـم دیـارە

ئـەگـەر دەمـزانـی لـە کـوێ دەکـەی ڕاو
تـۆزی خـاکـی ڕێت دەمـکـردە قـەنداو

دەتـرسێم بمرم، نـەگـرم یـارێکـی
بـێتـە سەر قـەبـرم ساڵـی جـارێکـی

دەڵـێن لـە هـەولـێر عـەلمۆدە زۆرە
هـەمـووی قـوربـانـی ئـەو کـراس مـۆرە

بـیـکـە خـاتـری دڵـەی لـە دەس چـوو
سەرت هـەڵـێنـە ئـاگـرم تـێ بـەربـوو

ئیمشەو چەند شەوە یار لە ماڵ نییە
کەس لە ناڵەی کەس خەبەردار نییە

ئـەو مـاڵـە جـوانـە بـەرامـبـەرم بـوو
چرا خەت بووزت، سورمەی چاوم بوو

ڕانـەکـە ڕۆیـی پـەچـە وە پـەچـە
مـاچـێکـمـان بـەرێ ئـەرێ شێخ بـەچـە

ڕەیـــحـــانـــەم تـــیـــا وەقـــەتـــارەوە
مـــن وەتـــەمـــای تـــۆم لـــە بـــەهـــارەوە

جــوانـــان وەبـــەرگ قـــەتـــرانـــیـــەوە
مـــەیـلـــیـــان هـــا وەلای جـوانـــیـــەوە

نـــە چـــاو تـــێر دەبـــێ نـــە دڵ دەبـــێزی
خـــۆم لـــێرە مـــاوم، یـــار لـــە تـــەورێزی

ڕەنگم زەرد نەبوو، تۆ کردت بە بەی
لـە خـوام گـەرەکـە، بـەمـەرام نـەگـەی

بەو مانگە قەسەم مانگ خەیلێ بەرزە
ماچی ژن شوودار، هەر ئەمشەو فەرزە

ئـەو قـاتـە جـوانـەت بـخـەرە بـوخـچـە
وەختێ دەربکەم گوڵەیل کردیە خونچە

ئـــیـــمشەو دوو شەوە دوور لـــە یـــارانم
وەك باخچەی بێ ئاو تەشنەی بارانم

نـاوەکـەت خـۆشە، خۆش نـاوێ داری
لیواش گوڵ خونچەی ئەوەڵ بەهاری

قوربان بالأت بم دەس وەدوو دەسماڵ
لە تۆی خورشیدی خۆمت دا شەماڵ

وەرە سەر دەرکێ، وەك مانگ لە سوێ
چـــاوەکـــەم جـــارێ لـــەگـــەڵـم بـدوێ

لـەرزانـەكـانـی لـەرزم لـێ دێنـێ
بـەنـازی چـاوی جـەرگـم دەردێنـێ

وەختی بێ یار بووی هەر منت یار بووم
هەر من بەوەفا، هەر من غەمخوار بووم

کەنیشکی بچکۆڵەی هی دوێنێ شەوێ
بائەمشەو بەجووت خەومان لێ کەوێ

زولـفی وەك ڕەشمـار هـاتۆتـە خوارێ
لـێوی شکـۆفـەی نـەکـردووە جـارێ

لـە خـوام تـەڵـەبـە بـەگـوڵ و ژاڵـەبـی
هـەردەم لـە سونعی چوارده ساڵـەبی

لایـەك بـکـەرۆ، خـوای خـۆت بـنـاسە
بـزانـە دڵـەکـەم، چـەنـێ کـەساسە

شەوەکـەی زستـان هـەر لـە بـیـرمـە
داوێك لـە زولـفت کـەمـەرگـیـرمـە

تازە تێکەڵ بوون، پەرچەم و خاڵی
دێوانـەی کـردووم، بـەلـێوی ئـاڵـی

وەرە دانـیشین لـە بـن داری بـەی
جـامێ بـنـۆشین لـە خـۆشاوی مـەی

هـەی داد و بـێداد لـەو وێران شارە
نـە دەنـگی یـار دێ نـە خـۆی دیـارە

پـێم خـۆشە بمرم نـەڕوا گـوڵـەکـەم
کـە ڕۆیـی دەپسێ، بـەنـدی دڵـەکـەم

سێو بەبێ مێخەك بۆ سەوقات نابێ
بـۆ مـاچـێ دووان، قـیـامـەت ڕانـابـێ

مـاڵـتـان بـاری کرد نـەگـەیمە کۆچـی
حەزم لێ نەکەی، مۆرە لە پای چی؟

هـــەی داد و بـێداد مـردم بـەتـەنـێ
یا ماڵم بارکەن، یا ئەو کچەم دەنێ

لەبـەر مـاڵـەکەت پێم سووڕیـا کەفتم
لە خۆشبەختیما شەو لە لات خەفتم

لـە بـیـرت نـایـێ، شەوەکـەی سەرجـۆ
تـکـا و لاڵـەی مـن، مـەکـە مـەکـەی تـۆ

ئـەڵـوەن هـاتـیـیـەوە بـەبـەرزی قـەڵا
خـوایـە یـارەکـەم دوور بـێ لـە بـەڵا

لـە قـەسرەو هـاتم لـیـمـۆ بـارمـە
دڵـخـۆشیـم بـەسە، ئـەو کـچـە یـارمـە

لەسەر گفتی تۆ، دوێ شەو نەخەوتم
هاتمە دەر ماڵتان، دزە و دز کەوتم

شلکەی کەمەرەت خستمیە ئەو حاڵە
حـاڵـم پـەشێوە، زیـنـدەگـیـم تـاڵـە

سەرمەستی ماچی دەم و لێوی تۆم
کوژراوی لەنجە و نازی چاوی تۆم

خووم پێ گرتووە، ئەقڵ و هۆشم چوو
چەندم هەوڵ دا، هەر بۆ من نەبوو

هەی داد هەی بێداد لەم بێدادیمە
بێدادیم لە دەس شەو تەنیاییمە

زامەکەی سەختە دەس بگری پێوە
ئەوا خوێنەکەی بڕشێ لێوە

قەورێ هەڵکەنن لە بانی مەڕمەڕ
واوەشینی کەن وەڕەیحانەی تەڕ

من کوڕی خەم بویم لە خەم بویم جیا
خەم ناوکم بڕی، خەم ناوی تیا

ئاوێنەی دڵم، تۆی تیا ئەبینم
سەرمەستی کردووم، یاری شیرینم

ئەڵێن لە بانە، شەدە هەرزانە
شەدە قابیلی بالاّ بەرزانە

مێخەکبەند بوام، شەو لە گەردنت
هاوڕازت بوام، تا ڕۆژ مردنت

ئاخ و داخ لەیلێ، لەیلە باشەکەم
لە لێوی سوورت، کوانێ بەشەکەم

دەبــێ بــەسەریــا، کــێش بــەدوولانــە
بـۆ سەیـران ئـەچـێ بـۆ ڕێی مـەولانـە

ئــەو مــێخــەکبــەندەی لــە مـلــی تـۆدا
پـــەرێشان بـــووە، بـــەسەر لــیـمــۆدا

ئـاگـرم تـێ بـەربـوو، وەك پـیـرەداران
نــاکــوژێنــمــەوە، مــەگــەر وەیــاران

لــە هــارەی مـێخـەك، خـرەی لـەرزانـە
عـــاشق بـــە بـــاڵای بـــاڵا بـــەرزانـــە

بـەسەرگـەردت بم گوڵـەکـەی بـەیـانـی
کوشتوومی بەناز ماچی ڕێی کانی

دەچـمـە ئـەو شاخـە دەنگ هـەڵدەدێرم
دەنــگــم نــایــگــاتــێ، نــامــە دەنــێرم

ئای مەچۆ مەچۆ، خانمە خاسەکەم
پــا بــنـــێ وەبـــان دیــدە ڕاسەکـــەم

بـڵـێن بـەداران خـۆزگـەم بـەخـۆیـان
تـۆزی ژێر پـێکـەی ئـەنـیشێ لـێیـان

بەفیدای باڵای بم لە دوور شەڕ ئەکا
وەکـو شۆڕەبـی، سەیـری چـەم ئـەکـا

ئەچی بۆ مەکتەب بەم جووتە پوورزە
خـوداش ئـەزانـێ بـەژنـەکـەت قـۆزە

سەوڵ و ڕەیحـانـە بـنـیـان لـەشەتـە
یـارێکـم گـرتـووە، تـازە نـۆ خـەتـە

چەپکێ گوڵ نێرگز سەوڵ و ڕەیحانە
ئـەیـنـێرم بـۆ یـار، بـۆ قـژی جـوانـە

هــەڵسە بــێرە لام قــایش پشدێنــی
خۆ مـن چـاوەڕێم تـاکـەی نـامدوێنی

کـۆڵانـەکـەمـان پـێچ ئـەکـاتـەوە
یــارم شەرمــنــە لا نــاکــاتــەوە

هەڵسە با بڕۆین بۆ کوێ ئەڵێی دێم
لـە نـاو نـاحـەزان تـانـە مـەدە لـێم

چـاوەکـەت ڕەشە و مـەسـتـە، کـلـی کـە
شەرمی پێ ناوێ، دەس لە ملی کە

ئـەگـەر جـاروبـار، خـۆم ئـەتـۆرێنم
درۆیــە بــڵــێم، وازت لــێ دێنــم

کـە بـەمـەمـکـۆڵـە بـەخـێو کـرابم
چۆن هەتا ئەمرم، مەم پەرس نابم

بە چ قەسەم خوەم باوەڕ بکەی پێم
وەختە وەك کوورە کڵپە هەڵسێ لێم

جـار جـارە بـەنـاز، بـەرکـە بـەمـلاوە
مـەمـانـدە بــەدەم غـەمـی دنـیـاوە

خۆ من مەلێ نیم بە باڵ بفڕم
ڕێگەی ماڵتان بەشەو ببڕم

نە جواب بنێرە، نە دوعا و سەلام
بگرە ڕەسمەکەت بنێرە بۆ لام

هەر خۆم بەقوربان میلی کەواکەت
هامشۆکردن دەوری قەڵاکەت

سەرەی تازەشۆر، زولفیت سیاوی
کەی وادەتوبی، بڵێی پەی ناوی

بەبەرزی گوێژە، بەنزمی ئەزمڕ
ها لە باخەڵتا جووتێ لیمۆی خڕ

بالاکەت بەرزە بەقەد داری توو
دڵداری خۆشە، واز بێنە لە شوو

بێرە ماڵەکەم بۆ شەونشینی
چایەت بۆ لێ نێم، هێل و دارچینی

یاخوا بەخێربێی، گوڵەندامی چین
لێرە ماچت کەم، یا لەوبەر پەرژین

من تەژنەم نیا، هەر ئاو ئاوما
پەی دووری بالایت، گلاراوما

سەرەی تازەشۆر، زوڵف تازە خەنە
کی ویش گیرۆدە، نەقومیوش وەنە

ئـەگـەر بـزانـی مـن بـۆ تـۆ چـۆنم
سەد کـوورەی ئـاگـر وا لـە دەروونم

یـاخـوا بـای نـەیـێ وە بـارانـەوە
چـاو جـوان هـاوەڕێی مـاڵ بـاوانـەوە

نـاچـێ بـەدەمـتـا سێ دەنك تـرێ
دەك لـێت پـیـرۆزبـێ سەعـات و زرێ

ئـەگـەر ئـەمزانـی لـە کوێ ئـەکـەی ڕاو
خۆڵی ژێر پاکەت من ئەمکردە چاو

بـڵـێن بـە یـارم دڵ نـەدا لـە دڵ
فـەسڵـێ دێمـە لای، هـەنـار بـکـا گوڵ

بـالاکـەت بـگـرە بـەقـەد داری تـوو
دڵـداری خـۆشە حـاشاکـە لـە شوو

ئـاوەکـەی ئـەڵـوەن پـاوەقـەسرەوە
چـاوەکـەی یـارم، هـا وەئـەسرەوە

ئـەمشەو دوو شەوە بـەیـانـی سێیـە
نـازانم دەمـکـول، مـاڵـی لـە کـێیـە

قـەور هـەڵـکـەنـن ئـەلحەدم خـەیـلـێ
تـەرمـم بـپـێچـن، لـە زولـفـی لـەیـلـێ

سەر بـەسێدارە، مـل بـەکـۆتـەوە
دوو دەستـم بـبـڕن وە لـیـمـۆتـەوە

شەمامەی بۆنخۆش بە سەد تەرزەوە
لــــەنجە هــــا وەلای بــــالآبـــەرزەوە

قـەسەم بـە تـاتـای زوڵـفـە خـاوەکەت
من دێم لە شوێنی مەستیی چاوەکەت

خـاڵ دانـەی گـۆنـای ئـەو نـەوڕەسیدە
بـیــەن وەتــانــەی بـیـنــایـی دیـدە

ئاخ لە دەس دیدەت ماڵم وێران کەرد
مـنـی ئـاوارەی ڕووی بـیـابـان کـەرد

ڕەیـحــانــە ڕەشە، شەو ئـاوی لـێ کـە
بــیــبـــە بــۆ یــارم، سڵاوی لــێ کــە

ئەوا مـانگ هەڵات، مانگ کەیلێ بەرزە
دۆست و دەزگیران، هەر ئیمشەو فەرزە

ئــەو بـڕکـە مــاڵــەی بــەکــەژ و کـۆوە
بـــەو بــایـــە دەژیـم، دێ لــەلای تـۆوە

جـاحـێڵ بـەدوو شت ئـەبـێ دێوانـە
شەقـەی مـاچـومـووچ، پـای لـووتـەوانە

هیچ عەیبت نییە، غەیری ڕەشییەکەت
ئەویش بەقوربان قسە خۆشییەکەت

شەرتم کــــردووە، تـــاکـــو بمێنـــم
لەسەر ڕووی زەمین، هەر تۆ بهێنم

هـيـچ فـايـدەی نـيـيـە يـار لـە دوورەوە
دەم نـەنـێی وەبـان، گـۆنـای سوورەوە

ئـەو چـاوە بـێنـە، مـاچـی کـەمـەوە
لـە کـێ تـۆراوی، ئـاشتت کـەمـەوە

وەبــەرزی بــاڵات بــۆسم وەپــاوە
مـاچ بـکـەم گـۆنـات لـە هـەردوو لاوە

بـەبـێوەژنـی مـن تـۆم بـۆ چـیـيـە
ئـەگـەر مـاڵ بـدەم، قـاتـی کـچ نـيـيـە

کراسەکەت نایلۆن، بن قۆڵت کەتان
هـەرخۆم بـەسەرگـەرد دراوسێکـەتـان

تـاراکـەی بـەسەر چـاوان دائـەدا
هـەتـا نـەبـيـنـم، خـۆم لـێ لائـەدا

هەی داد هەی بێداد من کەسم نییە
دەروازەی داخست جـێی دەسم نـيـيـە

دەخـيـلـە شەمـاڵ هـەڵکـە بـەيـانـی
لـێفـەکـە لادە، لـەسەر لاڕانـی

ئـەو بـاڵـەخـانـەی دە مـەتـرە و بـەرزە
ماچی گەورە کچ، بە ترس و لەرزە

ئـەو بـاڵـەخـانـەی سێ مـەتـرە و بـەرزە
مـاچـی کـچـە شێخ، زەکـاتـی فـەرزە

دەرگـاکـە مـاڵـتـان سووری هـەنـاری
کـچـێ نـازانم، بـۆ چ وا بـێ بـاری

ئەو باڵەخانەی بیست مەترە و بەرزە
مـاچـی نـاوەنجی، بـێ تـرس و لـەرزە

عـارەق و شەراب مـەستـی نـەکـردم
چـاوەکـانـی تـۆ، سەرخـۆشی کـردم

بـەسەرگـەردت بم، نـووری چـاوەکـەم
خـۆ مـن بـەبـێ تـۆ کـوێرە زەیـنـەکـەم

دڵـداری خـۆشە یـار دراوسێت بـێ
لـە هـاتـوچـۆدا ئـاگـادارت بـێ

دەڕۆم و نـاڕۆم، ڕێم لـەبـەر نـاچـێ
داخـی ئـەو ژنـە، لـە دڵ دەرنـاچـێ

شەوان من خەفەتم بەرم لە لات بێ
روحـم کـێشکـچـی دەوری گـۆنـات بێ

بـەقـوربـانت بم دەم ڕیـزەی نـەوات
مـن بـەبـێ مـوراد، چـۆن بـچم لـە لات

بـاڵاکـەت بـەرزا، نـزمـە زەمـیـنـا
گچـیـەکـەت جـەرسەن یـا کـەتـانچـیـنە

خـودا هـەڵکـەنـی بـاکـەی نـیـوەشەو
بـدا لـە قـژی ڕاچـنـێ لـە خـەو

مـن تـەژنـەم نـیـا، هـەر ئـاو ئـاومـا
پـەی دووریـی بـاڵایت، گـلاراومـا

مـانـگـەشەو خـۆشە بـدا لـە سەربـان
لێو لەسەر لێوی، ڕان بێ لەسەر ڕان

ئـەوا هـاتـەخـوار، لـە مـاڵـی پـووری
گەردن وەك شمشاڵ، پەنجە بلووری

بـیـنـێ سەر دڵـم پـەنجەی شمشاڵت
تـاوێ بمژم دوو لـێوی ئـاڵت

وەرە داخوازیم هەی شمشاڵ بەدەس
لـە تـۆ بـەولاوە، شوو نـاکـەم بـەکـەس

چەندم پێ خۆشە، ماچی کچی کوڵ
هـەڵـی بمژی. وەك ئـاوی نـوقـوڵ

دەم گرد، مەمك گرد، گشت گیانت گردەن
هیچ کەس وەکو من، پەی تۆ نەمردەن

سوێنـدم خـواردووە، بـە تـەغـارێ جـۆ
پشدێنـێ بـکـەم، لـە کـراسەکـەی تـۆ

گردی شێخ فەتاح بەرد بژار ئەکەم
لـەبـەر دوو چـاوی، تـاقـە یـارەکـەم

مـاچێکم کـردووە لـە گـۆنـای ئـەڵماس
تـرش وەك هـەنـار، مـزر وەك ڕێواس

هـای لـه گۆزەکەی سەر نەرمەی شانت
جـار جـار ئـەترازێ، وەبـان مـەمـانت

بـەو بـا بـخـەفین لـەسەر یـەك پـاڵشت
دەم لە نـاوی دەم، ژوان بکـەین ئـاڵشت

ورد ورد بمکـوتـە، بـەنـەبـاتـەوە
بمکـە بـەخـەنـە، بـگـرە پـاتـەوە

ورد ورد بمکـوتـە، بـەنـەبـاتـەوە
بمکـە بـەخـاڵـێ، بـە گـۆنـاتـەوە

یـا چـەم یـا چیمـەن، یـا دۆڵـی گـەلاڵ
دڵ گـەیـی بـە دڵ، نـەیـپـرسی حـەلاڵ

ماوەی حەو مانگە، نەمدیوی بەچەم
دنـیـام لـێ بـووە، بـە تـاریـکی و تـەم

لـە بـیـرت نـایـێ، شەو کـە هـاتمە لات
لام دا لـێفـەکـەت، پـام کـێشا وەپـات

هـەرکەس مزگانی دوس ئەرام باری
ئـیـخـتـیـار دیـری چـەوم دراری

خودای بـانی سەر، زۆردار بکەی کۆر
دوس ڕازی نـەوی، بـردنـێ وەزۆر

بـنـوورِ وەی قـاقـەز، دوس دوورەوە
بـزانـن چـوە نـویساس وە دڵـگـیـرەوە

هەر کۆچ کۆچت بی، کۆچیت بی وەراس
دوای کۆچەکەت، ئاخری دنیاس

ئەو بالابەرزە، خستیە کۆسم
نەجواوم کرد، نەبوو بەدۆسم

لە قەڵا هاتەخوار، گشت گیانی زەڕە
هاڕەی مێخەکبەند، ڕەیحانەی تەڕە

ئاگر لە چەوم کەفتە داوانم
ڕێگەی ماڵ دوس بووە باوانم

لێفە و دۆشەگە، سەرین مسقاڵی
قرچەشکێنی کەین، شەو بەحەڵاڵی

کزەیەك لە من یەکێ لە شەماڵ
بیبرن بە بەژنی یاری بێ خەیاڵ

چەپکێ ڕەیحانە، سەرچڵ حەبیبی
ئەویش بۆ یارم وا لە غەریبی

چەپکێ ڕەیحانە بنی لە گۆمە
عالەم دەیزانی ئەو کچە هی خۆمە

ئەوا من دەڕۆم خۆم و دڵەکەم
خودات لەگەڵ بێ، تاقە گوڵەکەم

هەر پێنج پەنجەکەم نەزری خودابێ
باخەوان بمرێ، باخ بەرەڵلابێ

ڕەشی چـــاوانت لــێم هــەڵــپــڵانــی
سەرمت دا بـــە بـــڕ، مـــاڵـم ڕمـــانــی

چـــاوێکـم دێشێ، چـــاك نـــابــێتــەوە
ئـەو کـچـەم لـێ زیـزە ئـاشت نـابێتـەوە

مانگەشەو خۆشە، مانگ لەسەر ماڵان
لە شەوی زستان دەم لەسەر خاڵان

نـیـمـگـەزی بـاڵا سێگـەزی گـەردن
لـــەویـــرم نـــاچت تـــا ڕۆژی مـــردن

هـــا لـــە دەریـــوونم سەد زام خـــەتـــر
گشتی جا ژان کەرد یەك لە یەك بەتر

لـەرە لـەرێ تـێ، لـەرەی کـێتـانـە
لـەرەی پـەلك شۆڕ کـراس کـەتـانـە

ئـــەگـــەر نـــەمـــردم وە لـــۆمـــەی بـــان
کـــەپـــری ئـــەکـــەم شەو و ڕۆژ لـــەلان

کـفـنـەکـەم ببڕن بـەمـەودای مـەقـەس
شەرتبێ نازەکەت بەرنەدەم لە دەس

چـەمـەکـەی سیروان بـەرەخـوار ئـەڕوا
سێوێکـی تـێخـەی بـۆ لای یـار ئـەڕوا

ئەر مەیلت نییە ئەی ئیشارەت چەس
پەیام هەناردن سوب ئێوارە چەس؟

چ بکەی لە داخی مەلای زمانلووس
مــارە ئــەبــڕێ بــەبــێ چــارەنــووس

قـاڵـیـم ڕاخستـووە گـوڵ تـیـکـە تـیـکـە
گـەر مـەیـلت هـەبـێ مـاڵـمـان نزیـکـە

دەمــەکـەت بــارە مــەکـمــەك بـیـمـژم
کـێ لارەت کـردییـە، تـا خـۆم بیکوژم

چـــەنم پـــێ وتـــی: وەگـــەرمـــا مـــەڕۆ
شەوقـی ڕوومـــەتت دای لـــە تـانجەڕۆ

بـبـم وەقـــوروان، ئــەسپــەکــەی ژێری
حـوکـمـڕانـیـنـی شاری هـــەولـێری

کـوڵـە پـۆیـلـەکەت تـانـەی سەرچـاوم
مـنـەتـیش نـەبـەی، شەو لـە لات نـاوم

ئـــاوەکـــەی کـــیـلـــی لـــەگـــەڵ ڕۆخـــانـــە
بـبـێ وەقـــوروان، ئـــەو چـــاو جـــوانـــە

کـــزە کـــز مـــەکـــە، کـــزەت لــــە گـــیـــانم
کـــزەت مـــەلحەمـــی گش زامـــەکـــانم

ئـــــێوارە دیمەی شی وەمـــــاڵـــــەوە
بـــانـــگـــی ئـــەکـــردم بـــێ وەمـــاڵـــەوە

تۆ لە سلێمانی بەکراسی حەو ڕەنگ
مـن لـە هـەنـدەران، ئـاوارە و دڵـتـەنگ

ئــەچــم بــەرێوە، بــۆ خــۆم دەگــیــرم
تــەنــیــا دەمــگــوڵــم نــاچــێ لــە بــیــرم

تــۆ ئــاگــر وەدەس مــن پــویش بــەیــار
خۆ منت سووتان خۆت دا وەکەنار

قــەتــارێ بــێــنــن خــەمــانم بــار کــەن
لــە نــزیــکــی شــار یــار خــەبــەردار کــەن

دیسان بــــارانــــە، نم نم دەبــــارێ
یارم کۆچی کرد، واچوو بۆ خوارێ

دیسان بــارانــە، نــازانم بــۆچــی
یــارم بــاری کــرد، نــەگــەیمە کــۆچــی

جــەرگ پسێنــە، چــاومــەستــە یــارم
بــەتــیــری نــازی مــن بــریــنــدارم

بــایسی گــەرمــی بــازاڕت مــن بــووم
جەلای ئاوێنەی، ڕوخسارت من بووم

دەردێکــی داومــێ دەرمــانــی نــەکــرد
شەمــاڵ بــە بــەفری کوێستــانی نــەکرد

شەوان تــا بــەڕۆژ گــریــان مــەیلــمــن
یــەکــجــار پــەژارەی دووری یــار مــن

شل شل بمکــوتــن هــەر وەکــو قــاوە
بۆ دەرمان بشێم بۆ کلی ئەو چاوە

چــاوێك هــەڵــێنــە تــاوێ بــڕوانــە
دوو قــۆڵــی گــۆشتن بــۆ بــازنــە جوانــە

لــــــە ئـــــــێوارەوە شەم گـــــــرانمە
تـــەپــڵ شادیــم دا، یـــار مـــێوانمە

لــە تــاو دووری تــۆ، دڵ بــێ قــەرارەن
بــیــنــایــی دیــدەم لــە خــەو تــەتــارەن

کــچــە بــچــکــۆڵــەی دەم قــۆری فــنــجــان
نەفرەت لەو کەسە تۆی لە من ڕەنجان

چــاوت ئــەستــێرە ڕوو لــە کــۆ دەکــا
دڵــم خــتــوورەی بــاڵای تــۆ دەکــا

ئــەرا نــەکــەیــتــم کــولــەکــەی وەرت
وەشەو بــاڵا پــۆش وەڕۆژ نــۆکــەرت

خــودا دەیــزانــی بــۆ تــۆ نــەخــۆشم
خــەڵك بــێ غــەمــە، خــۆم غــەمــفــرۆشم

کــەشکۆڵ هــەڵــئــەگرم گۆچان بەدەسم
بۆ لای یار ئەڕۆم لە جیای گش کەسم

دەسمــاڵــی سەرت حــەریــری نــەرمــە
بــەدڵ حــەز دەکــەم، بــەزارم شەرمــە

لــێوانم مــاڵــی بــەسەر خــاڵانــی
نــەمــزانــی بــۆچــی وەك مــەل نــاڵانــی

هەرکۆچ کۆچت بوو، کۆچت بووە بەڕاس
کەم نمەکیت کرد مالآوات نەخواس

لە گولان و لە گولان، لە گولە بەڕۆژە
لـە بـیـرم نـاچـێ مـاچـی ئـەو ڕۆژە

سەرم وەسەرگــەرد پــام وەکـوّتــەوە
مــەردەسم بــورن نــەو لــیــمــوّتــەوە

بـۆ خـۆت هـەڵـەشە، چـاوت هـەڵـەشە
بێرە بەردەرگا، شەش ماچ پێشکەشە

بـەفـیـدای زوڵفـی کـەچ هـەڵپـاچت بم
گوڵگوڵـەی ئـارەق جێگـەی مـاچت بم

تـیـرێکـی ئـاوات داوە لــە جـەرگـم
بــەچـاوت قــەسەم نـزیـکـە مـەرگـم

چـنـــارە گـــەورەی نـــاو پــەل فـراوان
کــچــێنــی خـۆشە، لــە مــاڵـە بــاوان

دەنــگـم نــەمــاوە، بــەدەنگ بـنــاڵـم
فـرمـێسکـی چـاوت بـەلـێو ئـەمـاڵـم

من وای تەنکە، وای تەنکەی ماڵ وێران
یـا بـەدۆستـم بـە، یـا بـەدەزگـیـران

هەر لە قەفەس دام ماومە نەفەسێ
بولبول لە بۆ گوڵ، ئەمن بۆ کەسێ

لــە وڵاتــی خــۆمــان کــێوێك دیــارە
بــەقــەد ئــەو کێوە غـەم لـە دڵـم بـارە

گــەنم گــوڵــی کــرد، جــۆ ڕنــایــەوە
بـــەیــنـــی مـــن و تـــۆ نـــەبـــڕایـــەوە

لایـــێ بـــکـــەرۆ، وە ڕووی قـــیـــنـــەوە
تێر تێر ماچت کەم وە جلی شینەوە

لــەوەی مــەتــرسێ دیـنت بـێ بـەتـاڵ
گـەردن هـەڵـێنـە بـادەرکـەوێ خـاڵ

خۆم بەخۆمم کرد، بەرد بارانم کەن
وێڵ و ئـــاوارەی چـــاو کـــاڵانم کـــەن

چـــاوم بـــۆ چـــاوت چـــاوە چـــاویـــیـــە
دڵـــم بـــۆ دڵت عـــەشقـــە ڕاویـــیـــە

ژەرەژ مەوانو، سوم لە پای چەمەن
ڕەیحان لولش ورد، چەنی یاسەمەن

چـاوم چـاوەڕێی ئـەو پـارچـە وەردە
بـەشکـم دەرکـەوێ ئـەو گـوڵـە زەردە

خەرمانەی داوە، چون خەرمانەی گوڵ
چـیـنـێ بـالابـەرز، چـیـنـێ بـالاکـوڵ

یـــاسەمـــەن بـــاڵا لادە پـــەرچـــەمت
بـــارەئـــی لاوە، مـــاچـــکـــەم ئـــادەمت

دارەکەی سەر کەڵ با ئەیشەکێنێ
ماچی گەورە کچ، لێو ئەتەزێنێ

گرد کەس کەسیش هان من هەر تۆم هەنی
فیکر و خەیاڵ و شەو و ڕوی مەنی

بولبول تو مەگیر، وەزار زارەوە
بەشی تو ماگە، گوڵ وەدارەوە

خودا یەکێکە، پێغەمبەر هەزار
ئاسمان دڕی دا، تۆی لێ کەوتە خوار

دەسەی بێوەژن هاتۆ لە کانی
هەزار کچ عازەب بێ وەقورانی

زڕەی شەماڵ تیەی لەلای قەسرەوە
دەم چەو لا بریاگە ها وە ئەسرەوە

نەقاقەز دیرم، نەقەڵەم دەوات
راز دڵەکەم، بنووسیم ئەراد

ئەر دڵت نییە، تا دڵنیا بووم
کەم دەس وەداوان شێخ و مەلا بووم

ئەر مردن ڕاسە، ڕازیم وەمردن
عاجزم لە دوور تەماشاکردن

نەپەست و تاکەس، نەدەورێشم
شەرمەند لە ریو و پیگانە و خێشم

نەکەس تیا دەلام، نە لەلای کەس نشم
خویان هەر شەوچن، من کیشك گێشم

هاتمە ئاسانەت بەکۆی گۆناوە
بەشەرمەزاری و بەڕووی سیاوە

رەشم پۆشیوە، گریە و زاریمە
لە دوای بالاکەت، بێ قەراریمە

دەشتی گەرمیان، کاکی بەکاکی
چونکە تۆی لێ بووی، ئاوابێ خاکی

دەنگم دەرنایێ، هەر هەناسەمە
لە بۆ بالاکەت، زۆر بەتاسەمە

لە تویڵت ئەو خوار، دوو ئەبرۆی پەیوەست
لە ئەبرۆت ئەو خوار، چوارەم دیدەی مەست

گەواهی عەشقم، ڕەنگی زەردمە
ماچ ناوی دەم، دەوای دەردمە

مەردم وە حەج چن وەڕێ شامەوە
حەجی من یێسە، هاوەلامەوە

بنووسین وەبان سکەی دوو قروشی
هەرکەس یار نەبی، سیا بپۆشی

هەناریێ هاتییە، وەلای دوسەوە
ئێژم بخۆمی، هەر بەپۆسەوە

دەم قەند، دیان قەند، گشت گیانت قەنە
خـانم قـەنـفـرۆش، قـەن مـەنـی چـەنـە

ئەو سەر سەراوە، دەنگ تۆی لێ نای
کـەنییـەکـەت کوور، ئـاو لـەتـێ نەزای

بــــەڵــێنت دامــــێ، بــــەڵــێنت ڕزان
هــەزار بــێ شەرت و پـەیمانت بـەزان

خۆزگە من ئەبووم لە جێی ئەو هەورە
ئـەمـکـردە سێبـەر بـۆ مـاڵـە گـەورە

هـــانـــە وەمـیـوا سەر زوڵـفش تــەڕا
ئـەچـوو بـەرەوزاو، پـای کـەمـانجەڕا

خـودا خـودامـە مـانگ بـبـێ ئـاوا
دەستــێ بـگـێڕم بــە بـاخـی ساوا

ژەرەژ مـــەوانـــو، چـــا کـــاوە کـــاوا
پـــیـــقـــەو نـــەچـیـر هـــاڕەو وەرواوا

خانم خەوتووە چون خەرمانەی گوڵ
پـەنجەی ڕشتـووە، نـای وەبـانـی دڵ

هـا نـەوتـی وەشا خـاکش دڵـگـیـرا
کـەمــەر فـراوان، یـاگـیـو نـێچـیـرا

کەپرێکت بۆ بکەم لە بەردی مەڕمەڕ
بـاوەشێنت کـەم وەڕەیـحـانـەی تـەڕ

مەمێت زەردێنێ پێسە و بەیا
یەخەت تەنگەنە پەیم بەرخەیا

یاخوا کەس وەك من بازی لار نەبێ
ناچاری ماچی کۆنە یار نەبێ

کۆترە باریکەی دارەودار ئەکا
عەشرەت هاوارە، یارم بار ئەکا

هاڕەی مێخەکبەند، شەو لە خاوم کرد
من چون ئازاردار، داوای ئاوم کرد

هەڵکەنن قەبرم هەر بەردودار بێ
بەڵام بەو شەرتە چاوم لە یار بێ

بەرزە لنگ بەرزا وەکەمەردانە
وادەی ماچمەن، مەگرە بەهانە

تاکەی دانیشم، تاکەی لە لات بم
لە خوام گەرەکە، وەباڵات شاد بم

ملەوانەکیت پەرەنە وڵی
هورت گرتینە پەی دەسەملی

تۆ کچە هەورامی من کوڕە لهۆنم
بمدەرێ ماچێ بزانە چۆنم

ئار و دیە و دڵ باسیشا کریا
دیەی وات بەدڵ ئاواتم بڕیا

جووتێ چاو دیری چون چرای بەرقی
لە قەسر و ئەیخەی بۆ دەور خانەقی

کەوتەنو بەینمان حەوت کەش و حەوت کۆ
مەر بەبای سەبا، کەرمێ گفتوگۆ

جووتێ چاوت هەن وەك دووربین ئەڵمان
لە قەسرۆ ئەیخەی ڕووەو کرماشان

بیرتە نازدار مازوومان دەکرد
کوڵمت دەهێنا و من ماچم دەکرد

چاوو ڕوومەت جوان، برۆ قەیتانی
من ئەچم بۆ جووت، تۆش لە بۆ کانی

ئەمشەو بەبێ تۆ زۆر پەرێشانم
چاوەچاوی تۆم نووری چاوانم

ئەو باڵابەرزەت لە حەد دەرچووە
وەك داری لیمۆ، جوتناری گرتووە

داری پیرەدار کەی بەدار بووە
دۆستی دوور وڵات کەی بەیار بووە

هەڵسە بێرە لام، پیرم زەلیلم
فەلەك شێواندت شێوەی شیرینم

هەروەك بازووبەند بتکەمە باڵم
ئێستا لێم دووری، تالان بەماڵم

چـاوەکـەت ڕەشە و مـەستـە کـلـی کـە
شەرمـی پـێ نـاوێ دەس لـە مـلـی کـە

شەوێك و دوو شەو بـــەمـــیـــوانت بم
چـەنـدە شیـریـنـی، بـەقـوربـانت بم

گـوڵـم ئـازیـزم، زەنـگـوڵـە لـە گـەردن
بـێرە جـێ ژوان، لـە بـۆ مـاچـکـردن

ئـەمشەو چـەنـدشەوە دوور لـە یـارانم
وەك بـاخـچـەی بێ ئاو دوور لە بـارانم

خـۆ مـن مـەلـێ نـیـم بـاڵ بـەتـووکـەوە
جـواب بـنـێرم، لـە کـەرکـووکـەوە

هــەر لـێرە لـێرە تـا کـانـی مـاسی
دەنگی عـاشقـان دێ، زۆر بـە کـەساسی

ڕێـگـاکـەی شۆڕش بـەدار زەیـتـوونـە
خۆزگەم بەو کەسەی یار لە فنوونە

لانـکـت بـۆ ئـەکـەم لـە داری قـەزوان
دەیـڕازێنـمـەوە، بـەشەوە و شیـلان

هیچ خەم مەوەرە گچیەکەت چەرمەن
دڵـی گـرد نـیـیـە نموونـەت کـەردەن

حەوت تووڵم لێ دەن بەتووڵی ژاڵە
مـن تـەرکی نـاکـەم ڕێگـەی ئـەو مـاڵـە

چـــنـــار و لاولاو سەریـــان دەرچـــووە
روحـــم عـــاشقـــی بـــاڵاکـــەت بـــووە

ئارو پەی بەختیم مانگەشەو دیار بی
هـــە لا لـــوانـــی تـــاپـــۆم دیـــار بـــی

حەجاجان لە حەج، سۆفیان لە غەیب
دڵـداری تـەنـیـا لـە مـن بـووە عـەیب

سەرکـــەلا گـــردی بـــەرنـــەشو واشە
تـا قـیبلـەم بـیـوە کـەرمـی تـەمـاشا

خـەتـای مـن نـیـیـە بـاڵاکـەت کـوڵـە
وێـنـەی دار مـێخـەك ئـاوێتـەی گـوڵـە